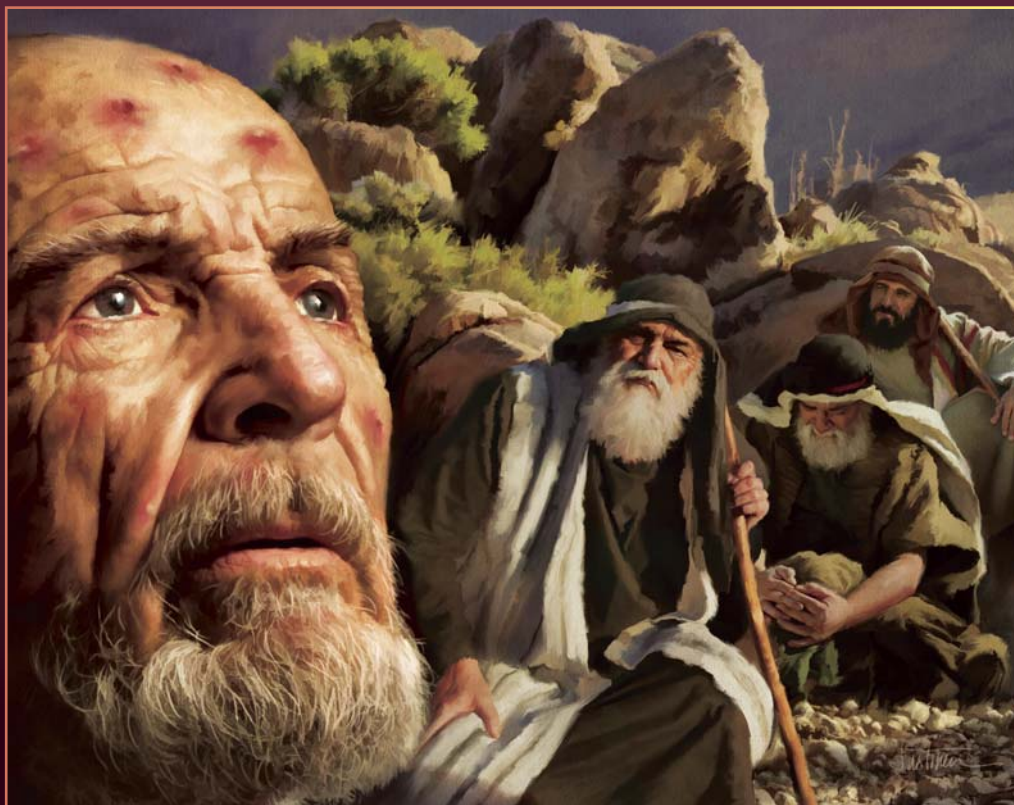

Täiskasvanute
hingamispäevakooli
õppetükid

Okt | Nov | Dets 2016

liob

Originaali tiitel:
The Book of Job
Clifford Goldstein

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverentsi alluvuses olev täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide osakond. Õppetükkide ettevalmistamist suunab otseselt hingamispäevakooli väljaannete nõukogu, mis on hingamispäevakooli õppetükkide kirjastaja – Peakonverentsi Administratiivkomitee (ADCOM) – alakomitee. Trükitud õppetükid kajastavad ülemaailmse hindamiskomitee poolset osa ja hingamispäevakooli kirjastusnõukogu heakskiitu ega esinda seega ainuliselt või tingimata autori(te) kavatsust.

Tõlge: AKEL 2016
Tõlkija: Mall Kaaver
Toimetajad: Toivo Kaasik, Ly Kaasik
Kujundus: Indrek Ploompuu ja Kaile Tuvi
Küljendus: Kaile Tuvi
Kaaned: Justinen Greative Group
Trükkis: Vali Press

Pidev küsimus

Vaatamata igasugusele populaarsele propagandale, mis väidab vastupidist, on kristlastel loogiline ja ratsionaalne põhjus uskuda Jumalasse. Kuigi nii mõnedki „parimad ja sädelevaimad“ kinnitavad, et evolutsionismi mõistetega „looduslik valik“ ja „juhuslikud mutatsioonid“ saab ära seletada elu keerukust, imet ja ilu, ei usu paljud inimesed nende sõnu. On igati loogiline, et paljud evolutsiooni ei usu. Vaatamata sellele, et värskeimad „teaduslikud“ teadaanded kinnitavad universumi tekkimist „mitte millestki“, leiab enamik inimesi, et mõte igavesti eksisteerivast Jumalast (vastand „mitte millelegi“) pakub tekkimisele loogiliselt palju rahuldavama seletuse.

Aga olgugi, et loogika ja aru on kindlalt meie poolel, jääb alles pidev probleem: kurjus. Ja seega ka pidev küsimus: *Kui Jumal on olemas ja on väga hea, väga armastav, väga võimas, siis miks on nii palju kannatusi?*

Siit selle veerandaasta õppeaine: Iiobi nime kandev raamat. Kui põnev, et see raamat, mis tegeleb niisuguse püsiva küsimusega, oli üks Piibli esimesi raamatuid, mis kirjutati. Jumal andis meile juba varakult *nii mõnegi* vastuse kõigest kõige keerulisemale teemale.

Mõne vastuse, kuid mitte kõiki. Vist mitte ükski raamat Piiblis ei uuda kõigile neile küsimustele vastata; isegi Piibel tervikuna ei suuda. Ometi paotab Iiobi raamat eesriide ning avab lugejale tõelisuse, mis on olemas väljaspool seda, mida meie meeled – ka need, mida abistavad teaduslikud avastused – ei suuda meile näidata. See viib meid alale, mis on ühtaegu meist kaugel ja hämmastavalt lähedal. Iiobi raamat näitab seda, mis ilmneb vägagi suurest osast ülejäänud Piiblst: loomulik ja üleloomulik on lahutamatult seotud. Iob kehastab vapustavalt põhimõtteid ja hoia-tusi, mida Paulus väljendas palju aega hiljem: „Meil ei tule ju võidelda inimestega, vaid meelevaldade ja võimudega, selle pimeduse maailma valitsejatega, kurjade taevaluste vaimudega“ (Ef 6:12).

Kuigi Iiobi raamat on lugu peamiselt ühest mehest, on see ühtlasi lugu meist kõigist, kuna me kõik kannatame mingil moel mõttetult. Ka lugu neljast mehest, kes Iiobi juurde tulid, kajastab meie olukorda, sest kes meist ei oleks püüdnud „lahti harutada“ kaasinimeste kannatusi?

Ometi jääb Iiobi raamatu oluline punkt märkamata juhul, kui kitsen-dame selle ainult kannatava inimkonna püüdluseks mõista kannatavat inimkonda. Lugu avaldub Kristuse ja Saatana vahelise suure võitluse kon-tekstis, mida siin kujutatakse vägagi selgesõnaliselt. Ja seda sellepärast, et see võitlus on väga otsene – algas taevas ja toimub siin iga inimlapse südames, peas ja ihus.

Selle veerandaasta õppetükid vaatlevad Iiobi loo puhul lähivõttes mõlemat – nii loo vahetut draamat kui ka laia plaani. Viimasest saame teada nii seda, kuidas see raamat lõpeb, kui ka laiemat tausta, millel tege-vus lahti rullub. Meie lugejatena, kes teame kogu Piiblit, mitte ainult Iiobi raamatut, peame püüdma seda kõike kokku võtta. Püüame aru saada nii palju, kui võimalik, miks elame kurjas maailmas, kuid veel tähtsam – kuidas tuleb sellises maailmas elada.

Muidugi jääb pidev küsimus püsima isegi pärast Iiobi raamatu tund-maõppimist kogu Piibli kontekstis. Ometi on meie ees ka püsiv vastus: Jeesus Kristus, kelles „on meil lunastus tema vere läbi“ (Ef 1:7) – Tema, kellelt tulevad kõik vastused.

Clifford Goldstein on täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide toimetaja. Ta on olnud Peakonverentsi alluvuses 1984. aastast.

Lõpp

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ib 42:10–17; 1Ms 4:8; Mt 14:10; 1Kr 4:5; Tn 2:44; Ib 14:14, 15.

Meelespeetav tekst: „Jeesus ütles talle: „Mina olen ülestõusmine ja elu. Kes minusse usub, see elab, isegi kui ta sureb“ (Jh 11:25).

Kirjandiõpetuse tundides räägitakse õpilastele, kui tähtis on oma kirjutist hästi lõpetada. Eriti ilukirjanduses, mille puhul on kogu lugu välja mõeldud, peab autor viima loo rahuldustpakkuva lõpuni. Kuid ka tõsie-lujuttudes on hea lõpp tähtis.

Mida öelda tegelikkusest? Kuidas on elu endaga, mida ei elata mitte raamatu lehekülgedel ega filmikäsikirjas, vaid lihas ja veres? Mida öelda meie eluloo kohta? Missugune lõpp sellel on? Millega see päädib? Kas lahtised otsad sõlmitakse kenasti kokku nagu heas kirjatöös?

Näib, et tegelik lugu pole selline, või kuidas? Kuidas saab meie elulugu lõppeda hästi, kui iga elulugu lõpeb alati surmaga? Selles mõttes ei ole ju kunagi õnnelikku lõppu, sest kunas on surm õnnelik?

Sama käib Iiobi loo kohta. Kuigi loo lõpposa loetakse sageli õnneli-kuks, vähemasti kõrvutatuna kõige sellega, mida Iiob taluma pidi, ei ole see tegelikult nii õnnelik, sest ka see lugu lõpeb surmaga.

Sellel nädalal, kui teeme algust Iiobi raamatuga, alustame lõpust, sest see toob esile küsimused ka meie lõpu kohta, ja mitte ainult praeguse, vaid igavese.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 1. oktoobriks.

Elavad õnnelikult edasi?

Tihtilugu lõpevad lastelood lausega „Ja nad elavad õnnelikult edasi.“ Mõnes keeles on see saanud lausa lendlauseks. Mõte iseenesest on selles, et mis iganes toimus – röövitud printsess, tige hunt ja kuri kuningas – siis kangelane ja ehk ka tema äsjakositud naine võidutsevad lõpuks.

Just nii lõpeb ka Iiobi raamat, vähemalt esmapilgul. Pärast seda, kui kõik Iiobile osaks saanud hädad ja õnnetused otsas on, lõpeb Iiobi raamat *suhteliselt* positiivses toonis.

Loe Ib 42:10–17, mis ongi selle raamatu viimased salmid. Mida räägivad need meile sellest, kuidas Iob oma elupäevad lõpetas?

Kui paluda kellelgi nimetada üks raamat Piiblist, mis lõpeb peakangelase jaoks hästi, raamat, millel oli „ja nad elavad õnnelikult edasi“ lõpp, nimetaksid paljud kahtlemata Iiobit.

Vaata ometi, mis kõik Iiobil oli, kui lugu lõpeb. Pereliikmed ja sõbrad, kes ei ümbritsenud teda katsumustes (välja arvatud Eliifas, Bildad, Soofar, Eliihu ja Iiobi naine), tulid ja lohutasid teda. Nad andsid heldelt talle ka raha. Loo lõppedes oli Iiobil kaks korda nii palju, kui tal oli olnud loo alguses, vähemasti materiaalselt jõukust silmas pidades (võrdle Ib 42:12 Ib 1:3ga). Tal oli kümme last – seitse poega ja kolm tütart – seitsme poja ja kolme tütre asemel, kes surid (vaata Ib 1:2, 18, 19), ja „kogu maal ei leidunud nii ilusaid naisi kui Iiobi tütred“ (Ib 42:15), mida pole öeldud tema esimeste tütarde kohta. Ning mees, kes oli olnud kindel, et surm oli silme ees, elas veel 140 aastat. „Iob suri, olles vana ja elatanud“ (Ib 42:17). Heebrea keeles kasutatakse väljendit „elatanud“ (mõnikord huvitaval kombel tõlgitud kui „[tal oli olnud] küllalt aastaid“) Aabrahami (1Ms 25:8), Iisaki (1Ms 35:29) ja Taaveti (1Aja 29:28) elupäevade lõpust rääkides. See märgib kedagi, kellel on suhteliselt hea ja õnnelik olla ühe kahtlemata õnnetu sündmuse – surma – ajal.

Meile kõigile meeldivad õnneliku lõpuga lood, kas pole? Milliseid õnneliku lõpuga lugusid sa tead? Millised õpetused neist saada võime?

Õnnetud lõpu

Iiobi raamat sõlmib kokku Iiobi jaoks hästi läinu; Iiob suri, „olles vana ja elatanud“. Nagu me kõik teame ja väga hästi tunneme, ei lõpe paljud elulood niimoodi. Isegi nende elu, kes olid ustavad, ausad ja õilsad, ei päädinud alati Iiobiga sarnastes oludes.

Kuidas lõppes alljärgnevate Piibli kangelaste elulugu?

Aabel (1Ms 4:8)

Uuriia (2Sm 11:17)

Eeli (1Sm 4:18)

kuningas Joosija (2Aja 35:22–24)

Ristija Johannes (Mt 14:10)

Stefanos (Ap 7:59, 60)

Nagu näha võime, on Piiblis küllalt lugusid, millel polnud õnnelikku lõppu. Ja seda seepärast, et elu ise on tulvil lugusid, millel pole õnnelikku lõppu. Märtrid, kes on hea eesmärgi nimel surnud, paljud inimesed, kes on kohutavasse haigusse hääbunud või kelle elu on lühendanud valud ja vaevad, ei tule oma katsumustest välja nii võidukalt nagu Iiob. Tegelikult, olgem ausad, kui sageli lähevad asjalood lõpuks nii hästi, nagu Iiobi puhul? Sellest kohutavast tõsiasiast saame aru ka ilma Piiblita. Kes meist ei tunneks õnnetuid lõppe?

Milliseid õnnetu lõpuga lugusid sa tead? Mida oled neist õppinud?

Jah, Iiobi lugu lõpeb positiivses võtmes, vastupidi nii mõnegi teise piiblitegelase ja sageli üldisemalt kaasinimeste eluloole. Piibliteadlased räägivad mõnikord Iiobi „taastumisest“. Ja tõepoolest, teatud määral taastus tema jaoks palju.

Aga kui see oleks selle loo täielik lõpp, siis kas see lugu oleks õigupoolest, täielik? Kindlasti muutusid asjaolud Iiobi jaoks paremaks, palju paremaks, aga lõpuks Iiob ikka suri. Kõik tema lapsed surid. Surid kõik tema laste lapsed ja nii edasi ja nii edasi. Ja kahtlemata tuli kõigil neil nii mõningalgi määral vaadata otsa paljudele samasugustele õnnetustele ja katsumustele, millele tuleb vaadata otsa meil. Need õnnetused ja katsumused on lihtsalt elu tõsiasjad langenud maailmas.

Nii palju, kui me teame, ei saanud Iiob kunagi teada põhjust, mis oli kõigi talle kaela langenud hädade taga. Jah, tal sündis veel lapsi, aga mida öelda leina ja kurbuse kohta kaotatute pärast? Mida öelda armide kohta, mida ta kandis kahtlemata kogu ülejäänud elu? Iiobil oli õnnelik lõpp, aga see ei ole läbini õnnelik lõpp. Jääb liiga palju lahtisi otsi, liiga palju vastamata küsimusi.

Piibel ütleb, et „Issand pööras Iiobi saatuse“ (Ib 42:10), ja tõesti Ta tegi seda, eriti kõige eelnevaga võrreldes. Kuid palju jäi ikkagi lõpule viimata, vastamata ja täitumata.

See ei peaks olema üllatav, ega ju? Liiasi selles maailmas, nagu see praegu on – vaatamata meie „lõpule“, olgu see hea või halb, jääb nii mõnigi asi lõpule viimata, vastamata ja täitumata.

Just sellepärast tuleb võtta Iiobi raamatu lõpuosa kui kujundit, ükskõik kui kahvatut, kõikide inimhädade ja kannatuste tõelisest lõppemisest. See laseb ette aimata lõplikku lootust ja töotust, et Jeesuse Kristuse evangeeliumi tõttu toimub meie täielik ja lõplik uuendamine sel moel, mis paneb Iiobi taastumise kahvatama.

Loe 1Kr 4:5. Mida räägib see salm meile tõsiasjast, et praegu, selles elus võib nii mõndagi jääda vastuseta, täitumata ja puudulikuks? Missuguse lootuse poole see meid suunab?

Muuhulgas on Piibel raamat ajaloost. Aga see ei ole lihtsalt üks ajalooraa-mat. See räägib mineviku sündmustest, ajaloolistest sündmustest, ning kasutab neid (muuhulgas) selleks, et anda vaimulikke õppetunde. See kasutab mineviku sündmusi selleks, et õpetada meile tõdesid, kuidas elada siin ja nüüd. (Vaata 1Kr 10:11.)

Aga Piibel ei räägi ainult minevikust. See räägib ka tulevikust. Piibel kõneleb küll sündmustest, mis on juba toimunud, kuid räägib ka sünd-mustest, mis saavad toimuma. See näitab meile teed tulevikku, lausa maailma ajaloo lõpuni. Teoloogiline termin lõpuaja sündmuste märki-miseks on „eshatoloogia“, mis tuleneb kreekakeelsest sõnast „viimane“. Mõnikord kasutatakse seda surmast, kohtust, taevast ja põrgust rääki-vate uskumuste hõlmamiseks. Samuti on sel tegemist töötusega lootuse kohta, et uueksloodud maailmas elame uuesti.

Piibel räägib meile palju maailma ajaloo lõpust. Jah, Iiobi raamat lõp-pes Iiobi surmaga ja kui see oleks ainus raamat, mida keegi loeb, võiks ta mõelda, et Iiobi lugu lõppes täpselt nagu meiegi oma – surmaga ja kõik, punkt. Polnud enam midagi, millele loota, sest nii palju, nagu me saame öelda ja näha, ei tule pärast enam midagi.

Piibel aga õpetab meile midagi veel. See õpetab, et aegade lõpus raja-takse Jumala igavene riik, see on igavene ja see saab lunastatute igave-seks koduks. Erinevalt maistest kuningriikidest, mis tulevad ja lähevad, on see igavene.

Loe Tn 2:44; 7:18. Missuguse lootuse juurde suunavad meid need salmid?

„Suur lunastusplaan toob maailma jälle täielikku kooskõlla Juma-laga. Kõik, mis patu läbi kaotati, taastatakse. Lunastatakse inimene, kuid mitte ainult – lunastatakse ka maa – see saab sõnakuulelike igave-seks koduks. Kuus tuhat aastat on Saatan võidelnud maa oma valduses hoidmise pärast. Nüüd täitub Jumala algne loomisel olnud eesmärk. „Kõigekõrgema pühad saavad kuningriigi ja kuningriik jääb neile igave-seks – igavesest ajast igavesti“ (Tn 7:18).“ – Ellen G. White, Patriarhid ja prohvetid, lk 342.

Iiobi raamat lõppes, tõsi küll, tema surmaga. Hea sõnum meie ja Iiobi jaoks on see, et Iiobi raamatu lõpp ei ole Iiobi loo lõpp. Ja meie surm ei ole ka meie lõpp.

Loe Ib 14:14, 15. Missuguse küsimuse Iob esitab ja kuidas ta omal kombel sellele vastab?

Iobi raamatu üheks teemaks on surmaprobleem. Ja kuidas teisiti? Iga raamat, mis vaatleb inimkannatusi, peab ju vaatama otsa surmale, mis on meie nii paljude kannatuste allikas. Iob küsib, kas surnud elavad kord jälle, ja ütleb siis, et ootab enda muutmist, mis tuleb. „Ootamist“ märkiva heebreakeelse sõna kõrvaltähenduseks on lootus. Tegemist ei ole lihtsalt millegi ootamisega, tegemist on selle *lootmisega*.

Tema lootis enda „muutmist“. See tuleneb heebreakeelsest sõnast, mis viitab „uuendamisele“ ehk „väljavahetamisele“. Sageli väljendatakse sellega riiete vahetamist. Kuigi selle sõna tähendus on avaram, siis antud kontekstis – rääkides „uuendamisest“, mis tuleb pärast surma, „uuendamisest“, millele Iob lootis – saab see muutus olla muutus surmast ellu ajal, mil Jumal igatseb „oma kätetööd“ (Ib 14:15), eks ole?

Meie suur lootus, suur lubadus, et surm ei ole lõpp, tuleb meieni loomulikult Jeesuse elu, surma ja teenimistöö kaudu. „[Uus Testament] õpetab, et Kristus on võitnud surma, inimkonna kibedaima vaenlase, ning et Jumal äratab surnud üles lõpukohtuks. Kuid see doktriin saab piibellikus usus keskseks... pärast Kristuse ülestõusmist, sest selle teeb keh tivaks Kristuse võit surma üle.“ – John E. Hartley, Iobi raamat, NICOT, Võrguteavik (Grand Rapids: Eerdmans, 1988), lk 237.

„Jeesus ütles talle: „Mina olen ülestõusmine ja elu. Kes minusse usub, see elab, isegi kui ta sureb“ (Ib 11:25). Mida ütleb Jeesus siin meile, mis annab lootust ja julgust „lõpu“ jaoks? Mida teame meie, mida Iob ei teadnud?

Reede, 30. september

Edasiseks uurimiseks: Hoolimata kõigist neist õudseist õnnetustest, mis Iiobit tabasid, jäi ta ustavaks Jumalale, kuid enam veel – talle anti tagasi nii palju sellest, mida ta oli kaotanud. Ometi jäävad ka siin (nagu enamasti Iiobi raamatus) küsimused vastuseta. Jah, Iiobi raamat on küll vaid üks raamat Piiblist ning vale oleks rajada kogu teoloogia ühele raamatule. Meie käes on Pühakirja muudki osad, mis aitavad väga palju saada aru Iiobi raamatut puudutavatest keerulistest küsimustest. Uus Testament toob eriti palju välja seda, mida Vana Testamendi aegadel täielikult ei mõistatud. Ehk on öeldu suurimaks näiteks pühamuteenistuse tähendus. Kuigi paljud ustavad iisraellased võisid aru saada loomade surmast ja kogu ohvriteenistusega seotust, heitis sellele süsteemile palju suuremat valgust alles Jeesuse avalikuks saamine ja Tema surm ristil. Kiri heebrealastele aitab vägagi palju valgustada kogu selle teenistuse tõelist tähendust. Ning kuigi meil tänapäeval on eesõigus tunda „meile antud tõde“ (2Pt 1:12) ja kindlasti on meile antud neis teemades rohkem valgust kui oli Iiobil, peame siiski õppima elama koos vastamata küsimustega. Tõde paljastab end üha enam ja vaatamata sellele suurele valgusele, mis meile praegu antud, on ikkagi väga palju õppida. Meile on õigesti öeldud, et „lunastatute hulk kandub maailmast maailma ning suur osa nende ajast hõlmab lunastuse saladuste väljaselgitamine. Nende arusaamisele avaneb see teema jätkuvalt igavesti.“ – Ellen G. White, Advent Review and Sabbath Herald, 9. märts, 1886.

Küsimused aruteluks:

1. Mida tähendab mõte, et tõde paljastab end üha enam? Milliseid teisi näiteid selle kohta on? Näiteks alustame matemaatika õppimist numbrite õppimisest, millega midagi kokku loendada. Siis õpime, kuidas neid numbreid liita, lahutada, korrutada ja jagada. Seejärel suundume sügavamale algebra, geomeetria ja arvutusmeetodite juurde, kõike seda endiselt nende põhinumbritega. Kuidas aitab selline võrdlus meil mõista üha edasi paljastuva tõe mõistet teoloogias?

2. Loe Ib 42:11. Aja jooksul on kommentaatorid küsinud, kus olid Iiobi sugulased ja sõbrad sel ajal, kui ta neid kõige rohkem vajab. See tähendab, et nad tulid *pärast*, siis kui õnn naases ja asjalood tema jaoks järjest paremaks läksid. Mis on sellel pildil valesti?

3. Kui paljusid halbu lõppe sa praegu tead ja millise lootuse annab rist sulle tõsiasjast, et sellised halvad lõpud ei lõpeta tegelikult lugu?

Alexandru Marin oli Rumeenia seadust kaitsvate ametnike jaoks vägagi tuntud. Tema nimi ja foto rippus riigis iga politseimaja seinal. Ta oli viibinud rohkem kui kolmandiku oma elust vanglas.

Marin ei käi kokku paadunud kurjategija tüüpilise kuvandiga. Kõrgesti haritud, mitut keelt valdav, lootustandev kunstnik ja disainer – Alexandru tulevik oli lootusrikas. Tema vanem vend oli riigi kergejõustiku tšempion, enne kui ta 18-aastaselt enesetapu sooritas. Marin oli sel ajal vaid 15. Leinavad vanemad suunasid kogu armastuse ja tulevikulootused oma nooremale pojale. Aga tema sõbrustas valede noortega.

Tema sõpradele meeldis seaduserikkumine. „Me teadsime, mis juhtub siis, kui meid kätte saadakse“, ütles ta. Lõpuks Alexandru tabati ja vahistati. Vangla oli suurepärase kuritegevuse kool ja kui ta varsti vabastati, oli ta kriminaalses elus veel targem.

Ta andus järjest rohkem ebaseaduslikule tegevusele ja lõi lõpuks sidemed maffiaga.

Alexandru abiellus oma kunagise koolikaaslasega. Neiu teadis tema minevikku, kuid lootis seda muuta. Alexandru aga ei tahtnud uueneda. Ta otsustas põgeneda Jugoslaaviasse ja saata hiljem keegi oma naise järele, kes ootas nende last. Ta sai sekeldusteta üle piiri, kuid oli ilma rahata. „Meil tuli varastada, et süüa saada“, ütles ta. Jälle ta vahistati ja vangistati.

Päev enne seda, kui Alexandru pidi vabanema, rääkis üks naine, kes vanglas töötas, et teda plaanitakse sunniviisiliselt Rumeeniasse saata. Rumeeniasse naasmine võis vägagi hästi tähendada surmanuhtlust. Naine andis talle metallist viili ning tema ja ta kongikaaslased hakkasid läbi viilima raskete kinnipeetavate vangla kongi trelle. Nad laulsid ja tegid müra, et summutada terastrellide läbiviilimisel tekkivat heli. Aken oli väga väike ja Alexandru pidi võtma seljast jaki ja pluusi ning määrima ennast kokku habemeajamiskreemiga, et selle abil läbi tillukese ava välja libiseda. Ta räägib, mis sai edasi:

„Neli meist püüdsid põgeneda ja kolm meist said vanglast välja ning jõudsid lähedalasuvale maisipõllule. Oli hilissügis ja mul polnud ei pluusi ega jakki. Värisesin külmast. Kuulsime valvureid ja politseikoeri meid otsimas. Koerad leidsid mu kongikaaslase. Võin seda öelda hüüete põhjal. Seal ma siis palvetasingi oma esimese palve. „Aita mind, Jumal,“ palvetasin ma. „Kui sina lased mul põgeneda, siis ma muudan oma elu.“ Mõtlesin seda palvetades just nii, aga kui olin põgenema saanud, siis unustasin Jumalale antud töotuse.“

Jät kub

Suur võitlus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ib 1:1–5; Ib 1:6–12; Sk 3:2; Mt 4:1; Hs 28:12–16; Rm 3:26; Hb 2:14.

Meelespeetav tekst: „Ja Issanda ingel ütles saatanaale: „Issand sõidelgu sind, saatan! Jah, Issand, kes on valinud Jeruusalemma, sõidelgu sind! Eks see ole tulest tõmmatud tukk?“ (Sk 3:2).

„Mõlema, nii Vana kui ka Uue Testamendi lehekülgedele on laiali puistatud palju viiteid ja mõistaandmisi leppimatu sõja kohta Jumala ja Saatana vahel, hea ja kurja vahel, nii kosmilisel kui ka isiklikul tasandil. Neid löike võrreldes paneme nende eraldiseisvad vaatenurgad kokku, nii et moodustub tõe mosaiikaken, millest läbi vaadates märkame Pühakirja terviksõnumit suurema selgusega kui muidu.“ – The Handbook of Seventh-day Adventist Theology, lk 969.

Suure võitluse teema moodustab malli, mis aitab meil paremini mõista Piibli „terviksõnumit“, peamiselt lunastusplaani. Kuigi see teema on ilmsel Uues Testamendis, leidub seda ka Vanas Testamendis. Ja võib-olla ei leidu peale Iiobi raamatu kuskil mujal Vanas Testamendis selgemat pilguheitu Saatana ja sellele konfliktile ning tõsiasjale, kui tugevasti nad siin elu mõjutavad.

Sel nädalal vaatame laiemat tegelikkust selle vahetu tegelikkuse taga, mis on Iiobi raamatus luubi all. Ning kuigi meie elu ja lugu erineb Iiobi omast, on meil midagi ühist: Iiobi sarnaselt oleme kõik haaratud sellesse võitlusse.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 8. oktoobriks.

Tükike taevast maa peal

Iiobi raamat algab suhteliselt positiivses toonis. Vähemasti maisest vaatenurgast vaadatuna näeme üht igati õnnistatud meest.

Loe Ib 1:1–4. Mida ütleavad need salmid selle kohta, mis laadi elu Iiob elas? Millised olid Iiobi elu positiivsed küljed?

Kindlasti tundub, et Iiobil on olemas kõik, sealhulgas õiglane iseloom. Sõna, mida Ib 1:1 tõlgib „vaga“, pärineb sõnast, mis võib tähendada „terviklik“ ehk „täiesti aus“. „Õiglase“ vaste on „sirgjooneline“, mis loob pildi kellestki, kes käib otserada. Nii et see raamat avab meie ees peaaegu eedenliku vaatepildi, kirjeldades jõukat meest, kes oli ustav ja aus.

Ent kõik see oli tal pattulangenud maailmas.

Loe Ib 1:5, 6. Mida räägivad need salmid pattulangenud maailma reaalsusest, milles Iiob elas?

„Pidude juures, mida ta pojad ja tütreid pidasid, värises ta süda, ega viimati lapsed Jumalat pahanda. Oma kodakonna ustava preestrina ohverdas ta iga lapse eest põletusohvreid. Ta teadis, kui ründava iseloomuga on patt, ning mõte sellest, et tema lapsed võiksid unustada jumalikud nõudmised, viis ta Jumala ette nende eestkostjana.“ – Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud, 3. kd, Ellen G. White'i märged, lk 1140.

Selge, et Iiobil oli hea elu, nii hea, nagu see siin olla saab. Silme ette tuleb justkui pildike Eedenist – üks täies elujõus mees, kellel on suur perekond, hea nimi ja palju varandust – ja ometi on see siiski elu langenud planeedil, mis on patust läbi imbunud. Seetõttu, nagu Iiob peagi näeb, on ta aldis kõikidele ohtudele, mida siin elamine kaasa toob.

Mis on sinu elus just praegu hea? Kuidas õppida alati olema selle suhtes tänuliku meelsusega?

Iiobi raamatu alguses on tegevus maa peal, idüllilise rahu paigas. Kuid esimese peatüki kuuendas salmis tegevuskoht muutub. Sedamaid ilmub reaalsuse täiesti teistsugune külg, see, mis pole inimestele ilma jumaliku ilmutuseta nähtav. Ja, huvitav küll, see reaalsuse teine külg, taevas, ei tundugi olevat nii idülliline ega rahulik nagu vähemasti siin alguses loodud pildike maa peal olevast.

Loe Ib 1:6–12. Kuigi õpime neid salme selle veerandaasta jooksul hiljem üksikasjalikumalt tundma, küsime praegu, mis siin toimub? Kuidas vastandub taevas juhtuv sellele, mida Iiobi elust maa peal just nägime?

Neist vähestest salmidest võib leida väga palju. Need paljastavad meie universumist külgi, mida kõik meie kosmoseteleskoobid ei sedasta ja mida inimlik teadus isegi ei hakka mõistma. Põnev on aga, et needki küljed paljastavad kosmilise konflikti. Satume selles lõigus peale vestlusele, mis pole leebe, rahulik ega vaikne. Jumal räägib Iiobist (inimlikku mõistet kasutades) uhkustundega nagu isa, kes on poja üle uhke. Saatan aga irvitab selle peale, mida Jumal Iiobi kohta ütleb. „Saatan vastas Issandale ning ütles: „Kas Iiob asjata Jumalat kardab?““ (Ib 1:9). Võime lausa kuulda lõikavat pilget, mõnitavat tooni, millega Saatan seda Jumalale ütleb.

Kuigi see salm ei ütle otseselt, et sinne vastasseis toimus taevas, on kindel, et see seal toimus. Ja niisiis seisab loodud olevus, ingel, Jumala ees taevas ning vaatab Talle teiste „Jumala laste“ ees väljakutsuvalt näkku. On raske kujutleda, et keegi räägiks niimoodi ühe maise juhiga, kuid siin on tegemist Jumala endaga. Kuidas sai nii juhtuda?

Vastuse võib leida teemast, mis tõuseb Piiblis esile mitmes kohas ja eri viisil. Seda nimetatakse suureks võitluseks ja see loob võimsa näidise, mis aitab meil mõista mitte ainult Iiobi raamatut, vaid kogu Piiblit, ning selgitada kogu kurba patu ja kannatuste lugu Maal. Tähtsaim aga on, et see aitab meil paremini aru saada, mida tegi Jeesus meie heaks ristil, lahendamaks patu ja kannatuste probleemi Maal.

Iiobi raamat tõmbab kõrvale eesriide ja paljastab olemasolu sellise dimensiooni, mida meie silmad ja kõrvad ja maised filosoofiad meile kunagi näidata ei saa. (Kui üldse midagi, siis peaksid need salmid meile näitama, kui piiratud on meie silmad ja kõrvad ning maised filosoofiad siis, kui kõne all on arusaamine suurest plaanist!) Need salmid näitavad, et tegemist on konfliktiga Jumala ja selle teise olevuse, Saatana vahel. Ja kuigi Iiobi raamatus tutvustatakse seda võitlust esmalt taevas toimuvana, lülitub see kiiresti ümber maa peale. Kõikjal Piiblist leiame kirjakohti, mis osutavad käimasolevale võitlusele, millesse oleme kaasatud ka meie.

Loe järgmisi salme. Kuidas paljastavad need võitluse tegelikkust, mida sõditakse siin maal kurjade üleloomulike jõududega?

1Ms 3:1–4 _____

Sk 3:2 _____

Mt 4:1 _____

1Pt 5:8 _____

1Jh 3:8 _____

Ilm 12:9 _____

Need salmid on vaid osa näiteid paljudest, mis osutavad kas otseselt või kaudselt, et on olemas kuritahtlike kavatsustega üleloomulik olevus kurat. Kuigi paljude inimeste meelest on mõte Saatanast igivana müüt, ei saa me Piibli nii selge tunnistuse juures sellesse pettusesse langeda.

Mil viisil näed sa nüüdki Saatana tegevuse reaalsust meie maailmas? Mis on meie ainus kaitse?

Iiobi raamatu avastseenid näitavad meile väga olulisi tõsiasju. Esiteks, nagu juba märkisime, näeme nende abil teist reaalsust selle taga, mida praegu tunneme – taevast mõõdet Jumala ja teistsuguste taevaste olevustega. Teiseks näitavad need sedagi, kuidas meie siinne maaapealne elu on seotud taevase valdkonnaga. See, mis toimub siin maal, ei ole eraldatud taevastest olevustest seelses riigis. Kolmandaks avab see vaimuliku võitluse taivas, mis on tõepoolest seotud siin maa peal toimuvaga.

Lühidalt on algus ja sellele järgnevad salmid omamoodi vähendatud kujutis suurest võitlusest. Need salmid näitavad üht võimalust, kuidas kosmilise ulatusega suur võitlus avaldus ühe mehe, Iiobi elus. Ja nagu näeme, hõlmavad vastavad probleemid meid kõiki.

Iiobi raamat näitab, et Saatan on vaenujalal Jumalaga. Vastasseisu algust see aga ei näita. Kuidas aitavad järgmised salmid meil sellest võitlusest aimu saada? Js 14:12–14; Hs 28:12–16; 1Tm 3:6.

Ellen G. White kõneles, et Jumala valitsuse aluseks on „armastuse seadus“. Ta märkis, et kuna Jumal ei taha „sunnitud kuulekust“, annab Ta oma kõikidele vaimsetele olevustele „tahtevabaduse“. „Kuid siis astus esile „keegi, kes tõlgendas väärsti vabadust, mille Jumal oli oma loodolevustele andnud. Patt sai alguse olevusest, kes oli Kristusest järgmisena kõige enam Jumala poolt austatud.“ – Patriarhid ja prohvetid, lk-d 34, 35. Seejärel tsiteeris ta ülaltoodud kirjakohti Jesaja ja Heseieli raamatuid, et kirjeldada Saatanaga pattulangemist.

Väga olulisteks mõisteteks siin on „armastuse seadus“ ja tahtevabaduse tõelisus. Piibel räägib meile, et Saatan hakkas ennast ülistama ja muutus uhkeks oma toreduse ja ilu tõttu. Me ei tea, miks see juhtus; see jääb osaks 2Ts 2:7 nimetatud „ülekohtu saladusest“ (NKJV ja eestikeelne 1960) – see on seos, mis omandab täie mõtte siis, kui saame aru, kui tihedalt on Jumala seadus seotud Tema valitsuse alusega. Ajaks, mil Iiobi raamat Saatanast räägib, oli Saatanaga pattulangemine toimunud ja käis võitlus, mille see oli alustanud.

Milliste tähtsate valikute ees sa just praegu seisad ja millisele Piibli töötusele saad toetuda, et tagada õige valiku tegemine?

Iiobi raamat toob esiplaanile mitu tähtsat probleemi. Kuid paljud neist ei saa siin vastust. Vajame Piibli teisi osi. Ja isegi siis näeme ikka vaid „aimamisi nagu peeglist“ (1Kr 13:12).

Nagu eile märkasime, ei räägi Iiobi raamat näiteks sõnagi sellest, kuidas Saatana vastuhakk algas. Samuti ei räägi see sõnagi sellest, kuidas Saatan suures võitluses lõpuks lüüa saab. Õigupoolest, vaatamata Saatana olulisele osale kõiges, mis edasi juhtub, tõuseb ta Iiobi raamatust esile ainult kahel korral (Ib 1:6–12; 2:1–7) ning hiljem talle enam tähelepanu ei pöörata. Ta lihtsalt kaob, kuigi häving, mida ta põhjustas, jääb. Raamatu ülejäänud osa isegi ei maini teda enam; selle asemel räägib peaaegu kogu ülejäänud raamat Jumalast, mitte aga Saatanast. See on loogiline, sest lõppude lõpuks jutustab Iiobi raamat Jumalast ja sellest, missugune Ta päriselt on.

Piibel ei jäta siiski vastamata küsimusele Saatana lüüasaamise kohta suures võitluses. Ja selles lüüasaamises on keskne koht Jeesuse ristisurmal.

Kuidas aitavad järgmised salmid selgitada seda, mida Jeesus tegi suure võitluse lõpule viimiseks? Jh 12:31, 32; Ilm 12:10–12; Rm 3:26; Hb 2:14.

Ristiga paljastas Saatan ennast universumi ees sellena, kes ta tegelikult oli – mõrvarina. Olevused, kes tundsid Jeesust siis, kui Ta taevas valitses, pidid küll olema jahmunud, kui nägid, kuidas Saatana käsilased Teda alandasid. See on „kohus“ Saatana üle, millest Jeesus rääkis Jh 12. peatükis. Alles siis, kui Päästja suri ristil „terve maailma pattude eest“ (1Jh 2:2), võis taevas kuulutada, et *nüüd on pääste tulnud*. Just siis muutus reaalsuseks jumalik töotus, mis anti enne seda, kui maailm alguse sai (2Tm 1:9). Kuna Kristus suri meie asemel, on Ta „õige ja teeb õigeks igaühe, kes usub Jeesusesse“ (Rm 3:26). See tähendab, et ristil lükkas Ta ümber kuradi süüdistused, et Jumal ei saa jääda oma seaduse juurde (olla õige) ja samal ajal ikkagi päästa need, kes on sellest seadusest üle astunud (mõista õigeks). Pärast Kolgatat oli Saatana saatust kindel.

Kuidas õppida rõõmustama selles, mida Kristus on meie heaks ristil teinud, isegi keset katsumusi, millega me nüüd suures võitluses silmitsi seisame?

Reede, 7. oktoober

Edasiseks uurimiseks: Üldist ettekujutust hea ja kurja vahelisest võitlusest leidub paljudes kultuurides. See idee on aastatuhandete jooksul väljendunud müütides. Tänapäeval, kõrgema kriitika ja kaasaja ratsionalismi mõjul, eitavad paljud kristlased tegeliku kuradi ja kurjade inglite olemasolu. Väidetakse, et need olid primitiivse kultuuri sümbolid inimeses ja looduses leiduvast kurjast. Meie kui adventistide vaatenurgast on raske ette kujutada, kuidas keegi üldse mõtestab Piiblit lahti, uskumata kuradi ja tema inglite tegelikkusesse.

Kõik kristlased ei ole langenud pettusesse, mis eitab headuse ja kurjuse üleloomulike jõudude vahel käiva kosmilise võitluse tõelisust. Evanageelse kiriku õpetlane Gregory Boyd on näiteks kirjutanud küllalt palju ajastutepikkuse (kuid mitte igavese) võitluse tegelikkusest Jumala ja Saatan vahel. Raamatu *God at War* (Jumal sõjas) sissejuhatuses, olles kommenteerinud mõningaid lõike Taanieli 10. peatükist, kirjutas Boyd: „Algusest lõpuni eeldab Piibel, et on olemas vaimsed olevused, kes eksisteerivad inimkonna ja Jumala „vahel“ ning kelle käitumine mõjutab inimeksistentsi märkimisväärselt kas paremuse või halvemuse suunas. Jah, ma väidan selles töös, et just selline üldine tõekspidamine on piibelliku maailmavaate keskmes.“ – Gregory A. Boyd, *God at War* (Downer's Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1997), lk 11. Tal on täiesti õigus.

Küsimused aruteluks:

1. Mida räägivad teised kirjakohad Saatanast ja teistest deemonlikest jõududest? Mis läheb kaotsi juhul, kui anda neile lihtsalt inimkonna tumeda poole sümboli tõlgendus?

2. Niccolo Machiavelli, Firenze kirjanik 16. sajandist, ütles, et valitseja jaoks on parem, kui tema alamad teda kardavad, mitte aga armastavad. Sellele vastupidiselt kirjutas Ellen G. White: „Isegi siis, kui otsustati, et Saatan ei või jääda kauemaks taevasse, ei hävitanud piiritu Tarkus vastuhakkajat. Kuna Jumalale on vastuvõetav ainult armastuse teenistus, peab Tema loodolevuste truudus põhinema veendumusel, et Ta on õiglane ja halastaja. Kuna taeva ja teiste maailmade elanikud polnud veel valmis mõistma patu olemust ja tagajärgi, siis ei oleks nad suutnud näha Jumala õiglust ja halastust Saatan hävitamises. Kui vastuhakkaja oleks kohe hävitatud, oleksid nad teeninud Jumalat pigem hirmust kui armastusest.“ – Suur võitlus, lk-d 498, 499.

Miks Jumal tahab, et me teeniksime Teda armastusest, mitte aga hirmust?

Alexandru läks Norrasse, kus ta alustas tegevust narkodiilerina. Kahel korral oleks ta äärepealt elu kaotanud, ükskord tulevahetuses ja seejärel terariista läbi. Alexandru mõtles, et see oli Saatana vägi, mis tegi ta tabamatuks.

Varsti vahistati ta narkootikumide edasitoimetamise pärast ja saadeti tagasi Rumeeniasse, kus ta ostis ja müüs ebaseaduslikke relvi. Äi oli tema peale maruvihane ja kutsus talle politsei.

Alexandru pandi kaheks aastaks vangi. Vangla-ametnikud mõtlesid paaniliselt, mida selle mehega peale hakata. Viimase katsena teda ümber kasvatada panid nad Alexandru vastutama vangide sotsiaalse tegevuse toa eest. Ta pidi toolid korda panema, kõneleja jaoks kõik vajaliku kohale tooma ja nii edasi. Osana tööst pidi Alexandru osalema kõikidel koosolekutel.

Selles ruumis toimusid ka kirikuteenistused, nende hulgas adventistide omad, mida pidasid lihtliikmetest evangelistid. Alexandrule valmistas naudingut viia kõnelejaid segadusse keeruliste küsimuste esitamisega.

Kuid religiooni vastu võitlemine tähendas seda, et ta kuulis palju jutlusi ja sai küsimusi küsides palju vastuseid. Tasapisi õppis Alexandru tundma Jumala armastust. Ühe jumalateenistuse ajal palus evangelist Alexandrul palvetada. Temas käis möll ja ta leidis, et tal oli raske palvetada.

Pärast koosolekut puudutas evangelist Alexandrut ja ütles: „Sa ei ole kaugel Jumala riigist.“ Sügavas meeleliigutuses Alexandru hakkas innukalt Piiblit uurima, otsides pigem usku ja lohutust, mitte aga küsimusi, millega kõnelejat kimbutada. Ta taipas, et ta uskus nüüd Jumalat.

Vangid ja valvurid märkasid Alexandru muutumist. Ta hakkas kohtlema kaasvange sõbralikult ja valvureid lugupidavalt. Kui sõbrad mainisid, et ta on muutunud, ütles Alexandru, et Jumal teostas muutuse.

Alexandru palus lihtliikmest evangelistil anda tema perekonnale Bukarestis märku, et ta elu on muutunud. Tema naine oli häämingus. Naisel oli raske uskuda, et ta kurikuulus abikaasa võib nii pöördeliselt muutuda. Viimaste vanglakuude jooksul sai Alexandrust kaasvangide õpetaja.

Pärast vabanemist pidasid Alexandru ja ta naine Florentina tundide viisi väga tõsist arutelu ning uurisid Piiblit. Sammhaaval näitas mees naisele Jumala armastuse ja pääste kaunist sõnumit. Tasapisi hakkas naine mõistma väge, mis oli muutnud ta abikaasa paadunud kurjategijast õrnaks, lahkeks ja armastavaks meheks Jumalas.

Kuud pärast vanglast vabanemist olid Alexandru jaoks karmid. Tema allilma sõbrad avaldasid talle survet, et ta asuks jälle kuritegeliku maailma tulutoovale teele. Aga ta jäi vankumatuks.

Hiljem ristiti Alexandru ja Florentina koos selle vangla lähedal asuvas kirikus, kus ta oli pöördunud.

Lühendatud Ion Buciuma poolt Bukarestis (Rumeenia) kirjutatud loost.

„Kas Iob asjata Jumalat kardab?“

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ib 1. ptk; Ib 2. ptk; 1Kr 4:9; 1Ms 3:1–8; Fl 4:11–13; Mt 4:1–11; Fl 2:5–8.

Meelespeetav tekst: „Aga ta vastas temale: „Sinagi räägid, nagu rumalad naised räägivad. Kas me peaksime Jumalalt vastu võtma ainult head, aga mitte kurja?“ Kõige selle juures ei teinud Iob oma huultega pattu.“ (Ib 2:10).

Iobi raamat avab meie ees täiesti uue mõõtme tegelikkuse kohta. See võimaldab meil heita pilku suurde võitlusse Kristuse ja Saatana vahel. Ja nii tehes annab see meile ka malli, raami, peajooned, mis aitavad meil paremini mõista maailma, milles elame, maailma, mis teeb nii sageli nõutuks, uimastab ja lausa ehmatab meid kõigega, mida ta meie teele paiskab. Kuid Iobi raamat näitab sedagi, et suur võitlus pole lihtsalt kellegi teise võitlus, millega meil pole mingit pistmist. Oleks see ainult niimoodi, kuid kahjuks ei ole: „Häda maale ja merele, sest kurat on tulnud alla teie juurde; ta on suures raevus, teades, et tal on aega üürikeseks“ (Ilm 12:12). Saatan on tulnud alla maa ja mere peale ning teame enda käest, et tema viha on tõesti suur. Kes meist, inimestest, poleks seda viha tundnud?

Sellel nädalal vaatleme edasi Iobi raamatu esimest kahte peatükki, kuna otsime suuremat arusaamist selle kohta, kuidas sobitume jätkuvalt raevutsevasse suurde võitlusse.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 15. oktoobriks.

Jumala sulane Iiob

Loe Ib I. ptk. Pööra eriti tähelepanu Saatana süüdistustele Iiobi vastu. Mida Saatan ütleb? Milleks olid tema rünnakud mõeldud? Keda Saatan lõpuks tegelikult ründas?

„Eks sa ole teinud igast küljest aia ümber temale ja ta kojale ning kõigele, mis tal on? Sa oled önnistanud tema kätetööd ja ta kari on siginenud maal“ (Ib 1:10). Iiobi raamat algab tunnistamisega, et Iiob oli õiglane ja hea iseloomuga, kuid veel enam – ta oli ka materiaalselt önnistatud ja tulusa majapidamisega. Need erijooned aitasid kaasa tõsiasjale, et Iiob oli „ülem kõigist hommikumaaalast“ (Ib 1:3 NASB ja eestikeelne 1920). Ning needki tõigad paiskas Saatan Jumalale näkku, öeldes põhiliselt, et Iiob teenib Jumalat selle eest, mida Jumal on tema heaks teinud.

Mida mõtleb Saatan süüdistusega, et kui Jumal võtab selle hea Iiobilt ära, siis „küllap ta sind näkku neab“ (Ib 1:11 NKJV, eestikeelne 1960)? See rünnak on tegelikult rünnak Jumala enda vastu. (Terve suur võitlus seisneb niikuinii selles.) Kui Jumal oleks nii imeline, nii hea, siis kuulaks Iiob Tema sõna ning kardaks ja teeniks Teda ainuüksi armastusest ja imetlusest. Lisaks, kes ei armastaks Jumalat, kes on tema heaks nii palju teinud? Niisiis ütles Saatan, et Jumal on Iiobile lihtsalt altkäemaksu andnud, selleks et Iiob oleks Talle ustav. Seega väitis ta, et Iiob teenis Jumalat oma isekatel motiividel, mitte aga sellepärast, et ta Jumalat armastaks.

Mõtles mõnele kõige vastikumale ja vihatavamale poliitilisele valitsejale, kellel olid surmani truud vanad semud sellepärast, et ta tegi neile head. Kui Issand oleks ikka tegelikult lahke, armastav ja hooliv Jumal, kellel Teda kujutatakse, siis teeniks Iiob Issandat isegi juhul, kui ta kõik hea kaotaks. Väites aga, et Iiob ei jää ustavaks, vihjab Saatan kavalalt sellele, et Iiobki ei usalda Teda täielikult ning on truu ainult selle pärast, mida Jumal talle andnud on. See tähendab, et lõpuks (Saatan sõnade kohaselt) oleneb Iiobi truudus üpris palju sellest, kas see on temale kasulik.

Miks sina Issandat teenid? Võta eelduseks, et su motiivid ei ole täiuslikud. Kui oleksid oodanud niikaua, et su motiivid saanuks täiuslikuks (kui need seda pole), mis võinuks siis juhtuda sinu ja su usuga?

Nahk naha vastu: lahing jätkub

Ib 2:1–3 algab peaaegu Ib 1:6–8 kordamisega. Suur vahe on Ib 2:3 viimases osas, kus Issand ise räägib, kui ustavaks jäi Iiob teda tabanud õnnetustele vaatamata. Nii et selleks ajaks, kui jõuame Ib 2:3ni, näib, et Saatan süüdistused on osutunud valeks. Iiob jäi Jumalale ustavaks ega neednud Teda, nagu Saatan oli öelnud.

Loe Ib 2. ptk. Mis neis salmides toimub? Mis tähtsust on tõsiasjal, et nii Ib 1. kui ka 2. peatükis on „Jumala lapsed“ tunnistajaks Jumala ja Saatan vahelisele kahekõnele?

Fraas „nahk naha vastu“ on sõna-sõnalt teise keelde tõlkimatu püsiühend, mis on viinud kommentaatoreid segadusse. Mõte on selles: las Iiobi endaga juhtub midagi ja see näitab, kus tema truudus tegelikult on. Riku Iiobi keha, tema tervist, ja vaata, mis juhtub.

Ja huvitav on see, et juhtunu ei toimu ju vaakumis. Mõlemal puhul, kui Iiobi raamat laseb näha võitlust taevas, toimub see taevaste olevuste ja Jumala vahelise kokkutuleku kontekstis. Saatan esitab oma süüdistused „avalikult“; see tähendab, et ta teeb seda nende teiste olevuste ees. See mõte sobib täielikult meile suure võitluse kohta teada olevaga. Tegemist on võitlusega, mis laotub laiali kogu universumi ees. (Vaata 1Kr 4:9; Tn 7:10; Ilm 12:7–9.)

„Kuid lunastusplaanil oli veel avaram ja sügavam tahk. Kristus tuli maa peale tõepoolest selleks, et väikese maailma elanikud hakkaksid mõistma Jumala käsu väärtust, kuid Ta tuli ka selleks, et näidata kogu universumile Jumala iseloomu õigsust... Kristuse surm inimese lunastamiseks avas inimesele sissepääsu taevasse, kuid tegi veel enam – Tema tegu tunnistas kogu universumile, et Jumal ja Tema Poeg on suhtunud mässu õigel viisil. See kinnitas Jumala käsu püsivust ning paljastas patu ole-muse ja tagajärjed.“ – Ellen G. White, Patriarhid ja prohvetid, lk-d 68, 69.

Kuidas liob reageeris Saatana esimesele rünnakule tema vastu, pärast seda, kui saabusid sõnumid teda tabanud õnnetest? (Vaata lb 1:20–22.) Mida tähelepanuväärset on tõsiasjas, et sellise tragöödia keskel „ei teinud liob pattu ega rääkinud Jumala kohta halba“?

Jumala valitsuses, armastusel rajanevas valitsuses on kesksel kohal valikuvabadus. Jumal tahab, et me teeniksime Teda armastusest Tema vastu, mitte sellepärast, et oleksime sunnitud Teda teenima. „Saatan vihas kavalalt, et Iiob teenis Jumalat isekatel ajenditel...Ta püüdis ümber lükata tõsiasju, et tõeline religioon lähtub Jumala iseloomu armastamisest ja targast tänulikkusest, et tõelised jumalateenijad armastavad religiooni selle enda pärast – mitte tasu saamise pärast; et nad teenivad Jumalat sellepärast, et Teda teenida on õige, ja mitte vaid sellepärast, et taevas on täis õndsust; ning et nad armastavad Jumalat, kuna Tema väärib nende kiindumust ja usaldust, mitte vaid sellepärast, et Ta neid õnnistab.“ – Piibli kommentaar. SPA poolt välja antud, 3. kd, lk 500.

Iiobi raamatus tõestas Iiob, et Saatana süüdistused olid valed. Kuigi Jumal teadis, mis juhtub, võis Iiob ikkagi teisiti toimida. Ta võis teha pattu, ta võis „süüdistada Jumalat rumalalt“. Jumal ei sundinud Iiobit käituma nii, nagu ta käitus. Tema vankumatu ustavus, oli asjaolusid arvestades hämmastav tunnistus inimeste ja inglite ees.

Võrdle lb 1. peatükis juhtunut sellega, mis juhtus Aadama ja Eevaga IMs 3:1–8. Kuidas näitab see kõrvutus nende pattu veel kohutavam valguses?

Aadam ja Eeva, patuta olevused tõelises paradiisis, astusid Saatana rünnaku tõttu käsust üle ja tegid pattu; Iiob jäi keset ääretut valu, tragöödiat ja varemeid Issandale ustavaks, hoolimata Saatana rünnakutest. Mõlemal juhul on meil tegemist jõulise näitega sellest, kui tohutud küsimused on tahtevabaduse puhul kaalul.

Kuidas näitab Iiobi siinne reaktsioon meile, kui odavad, kerglased ja valed on sageli vabandused, miks tehti pattu?

Tõenäoliselt on siinkohal vägagi hea hetk vaadelda Iobi loo teist ohvrit: tema naist. Ta tuleb esile ainult Ib 2:9, 10. Pärast seda kaob ta sellest loost ja ajaloost. Meile ei ole temast mitte midagi enam räägitud. Arvestades aga kõike toimunut, kes suudaks kujutada ette leina, mida see õnnetu naine tundis? Tema tragöödia – nii ta oma lastega kui ka teiste ohvritega (1. ptk) toimunu – näitab kannatuse kõikehõlmavust. Me kõik oleme haaratud suurde võitlusse; mitte keegi ei pääse sellest.

Võrdle Ib 2:3 Ib 2:9ga. Mille poolest sarnanevad sõnad, mida kasutasid Jumal ja Iobi naine, ja mis tähtsust on sellel, kuidas nad mõlemad neid kasutasid?

Pole juhuslik, et mõlemas kirjakohas esineb samasugune väljend selle kohta, et Iob hoiab kinni „vagadusest“. Sõna, millest „vagadus“ tõlgitakse, pärineb samast sõnast, mida kasutati Ib 1:1 ja Ib 1:8, ning see tõlgitakse sageli kui „laitmatu“. Sõnatüve enda tähendus on „terviklikkus“ ja „täielikkus“.

Kui kahetsusväärne, et Iobi naine on isik, kes esitab Iobile väljakutse just selles, mille pärast Jumal Iobit tunnustas. Oma leinas ja kurbuses lükkab naine Iobit tegema just seda, mille kohta Jumal ütleb, et Iob seda ei tee. Päris kindlasti ei saa me seda naist hukka mõista, kuid saame siit enda jaoks õppida, kui hoolikad peame olema, et me ei saaks komistuskiviks kaasinimestele. (Vaata Lk 17:2.)

Loe Ib 2:10. Missuguse jõulise tunnistuse annab Iob ka siin? Vaata ühtlasi Fl 4:11–13.

Iob paljastab oma usu ehtsuse. Ta teenib Issandat nii heal kui ka halval ajal. Tähelepanuväärne on, et Saatan kaob nüüd sellest loost ega ilmu enam uuesti. Ja kuigi salm seda ära ei märgi, võime ette kujutada Saatana meelehärmi ja viha Iobi vastuse peale. Vaata ju, kui kergesti sai ta kätte Aadama ja Eeva ning nii paljud teised. „Vendade süüdistaja“ (Ilm 12:10) pidi leidma Iobi asemel kellegi teise, keda süüdistada.

Kuidas õpime olema ustavad Jumalale nii heal kui ka halval ajal?

Ib 1:22 kõlab nii: „Kõige selle juures ei teinud Iiob pattu ega rääkinud Jumala kohta halba“. Ib 2:10 kõlab nii: „Kõige selle juures ei teinud Iiob oma huultega pattu“. Mõlemal juhul jäi Iiob Issandale ustavaks, vaatamata rünnakule. Mõlemad kirjakohtad rõhutavad tõsiasja, et Iiob ei teinud pattu ei sõna ega teoga.

Mõistagi ei ütle need salmid seda, et Iiob polnud patune. Nad ei saa seda öelda, sest Piibel õpetab, et me kõik oleme pattu teinud. „Kui me ütleme: „Meie ei ole patustanud“, siis me teeme tema valetajaks ja tema sõna ei ole meis“ (1Jh 1:10). Olla „vaga ja õiglane“, karta Jumalat ja hoiduda kurjast (Ib 1:1) ei tee inimest patutuks. Nii nagu iga teinegi, oli Iiob sündinud patune ja vajas Päästjat.

Ometi, vaatamata kõigele sellele, mis teda tabas, jäi ta ustavaks Issandale. Selles mõttes saab Iiobit omal moel võtta teatud sümbolina, kahvatu näitena Jeesusest (vaata 14. õppetükk), kes kohutavate katsumuste ja kiusamiste keskel ei andnud alla, ei teinud pattu ning lükkas niimoodi ümber Jumala vastu esitatud süüdistused. Mõistagi on see, mida Kristus tegi, palju suurem, tähtsam ja tulemuslikum kui see, mida tegi Iiob. Ometi jääb lihtne paralleel.

Loe Mt 4:1–11. Kuidas kajastab Iiobi kogemus seda, mis siin toimus?

Halvas keskkonnas, keha toidupuudusest nõrk, ei teinud Jeesus inimesena, „patuse loomuse sarnasuses“ (Rm 8:3), seda, mida kurat tahtis, et Ta teeks. Täpselt samamoodi ei andnud ka Iiob alla. Ja samuti, nagu Saatan kadus vaateväljast pärast seda, kui Iiob jäi ustavaks, on Pühakirjas öeldud, et „kurat jättis Jeesuse rahule“ (Mt 4:11: vaata ka Jk 4:7) pärast seda, kui Jeesus seisis vastu Saatana viimasele Tema vastu suunatud jõupingutusele.

Ning ikkagi oli see, millega Jeesus kõrbes silmitsi seisis, alles algus. Tema tegelik eksam tuli ristil ja ka siin, vaatamata sellele, et kõik olid Temast eemale tõmbunud (veel hullem kui see, millele Iiob otsa vaatas), jäi Ta ustavaks surmani.

Loe Fl 2:5–8. Millise lootuse pakub meile Kristuse jäämine „kuulekaks surmani“ ja mida ütleb see meile selle kohta, kuidas peab meie elu vastama Tema kuulekusele?

Reede, 14. oktoober

Edasiseks uurimiseks: Iiobi raamatut uurivad inimesed, kes süvenevad heebrea keelde, jõuavad huvitava nähtuseni. Iiobi naise sõnu oma mehele tõlgitakse nii: „Nea Jumalat ja sure!“ (Ib 2:9). Jb 1:5 tõlgitakse: „Võib-olla on mu pojad pattu teinud ja südames Jumalat neednud“. Ja Ib 1:11 tõlgitakse: „Aga pista ometi käsi tema külge ja puuduta kõike, mis tal on! Küllap ta sind näkku neab!“ (NKJV ja eestikeelne 1960). Igal antud juhul aga pärineb tõlgitud sõna „needma“ sõnast, mis tähendab „õnnistama“. Sõnatüvest *brk* tulenevat sõna kasutatakse kogu Piiblis „õnnistamise“ kohta. Tegu on sama sõnatüvega, mida kasutatakse 1Ms 1:22, mil Jumal „õnnistas“ Tema poolt loodut. Sama sõnatüve kasutatakse Ps 66:8: „Tänage, rahvad, meie Jumalat!“

Miks tõlgitakse siis tegusõna, mis tähendab „õnnistama“, neis mõnes salmis kui „needma“? Esiteks, juhul kui neis Iiobi raamatu salmides oleks mõeldud mõistet „õnnistama“, oleksid need salmid mõttetud, absurdsed. Miks tahtnuks Iiob (Ib 1:5) ohverdada Jumalale juhul, kui tema pojad olid Jumalat oma südames õnnistanud? Kontekst nõuab teistsugust tähendust. Sama lugu on Ib 1:11 ja 2:5ga. Miks mõelnuks Saatan siis, kui õnnetus Iiobit tabas, et Iiob Jumalat õnnistab? Kontekst nõuab, et tähendus peab olema hoopis „needma“. Samuti, miks oleks Iiob noominud oma naist, kes käskinuks tal Jumalat õnnistada (Ib 2:9, 10)? Antud kontekstis on tekstil tähendus ainult siis, kui sinne mõte on „needma“.

Miks ei kasuta kirjapanija siis tavalist „needmist“ tähistavat sõna? Õpetlased usuvad, et tegemist on eufemismiga [eufemism on teatavas situatsioonis sobimatuks peetava sõna asemel kasutatav mahendav sõna], sest mõte kirjutada Jumala needmisest puudutas autori religiooset tundlikkust (võime näha midagi sarnast 1Kn 21:10, 13, kus „jumalateotuseks“ tõlgitud sõna pärineb tüvest *brk*, „õnnistama“). Nii et Mooses kasutas sõna „õnnistama“ tegeliku sõna „needma“ asemel, kuigi on ilmselge, et mõeldi needmise tähendust.

Küsimused aruteluks:

1. Miks on inimeste jaoks kriisiaegadel nii loomulik kahelda Jumala olemasolus või seada küsimuse alla see, missugune on Jumal? Miks tuleb meil alati hoida silme ees risti reaalsust karmi tegelikkuse keskel, mida pattulangenud maailmas elamine tähendab, maailmas, kus suur võitlus on tõelisus?

2. Kuigi meie teame, mille taustal Iiobi lugu toimub, ei teadnud Iiob ise seda; vähemalt nii palju, kui me tekstist välja lugeda saame. Ta teadis, et teda olid tabanud õnnetused, ja kõik. Ta ei teadnud laiemat plaani. Mida peaks see meile rääkima sellest, kuidas meil tuleb katsumuste keskel meeles pidada suuremat plaani, mida me sageli ei tea ega mõista, ja kuidas õpime saama lohutust selle tajumisest?

„Kas Iiob asjata Jumalat kardab?“

Ühe Rumeenia perekonna noorima lapsena ja ainsa tütrena kallati Elena armastusega üle. Ometi tundis ta sisimas tühjust, aga ta ei teadnud, mis see oli. Sõbrad kutsusid teda kaasa diskole, et tühjust täita muusika ja tantsimisega, kuid tema vanemad keelasid tal minna.

Üks Elena sõber kutsus teda adventkirikusse. Elena oli kuulnud, et adventistid on head ja ausad inimesed. Kuid vanaema hoiatas, et ustav õigeusu kiriku liige ei astu protestantide kirikusse. Niisiis Elena ei läinud.

Seejärel kutsus keegi Elenat osalema Palvenädala sarjas. Sellised teenistused ei ole korralised jumalateenistused, arutles ta, järelikult ei saa sinna minek ka kuidagi kahju teha.

Isa lubas tal minna ja nii ta läks, osalt uudishimust, mida teised kogudused õpetavad. Ta võttis osa kõikidest koosolekutest ja sai esimest korda oma elus teada, et Jeesus tahab olla talle isiklikuks sõbraks, armastab Teda, suri tema eest ja tuleb tagasi. Esimest korda oma elus tundis Elena õnne. Ta tahtis kuulda rohkemat ja otsustas käia laupäeviti kirikus.

Kui Elena isa taipas, et tütar tahab nüüd käia jumalateenistustel laupäeviti, sai ta vihaseks. Kuid Elena oli maitanud Kristuse armastust ja teadis, et ta peab rohkem teada saama. Kuid siis, kui ta oli koduuksest välja astumas, et kirikusse minna, astus isa vahele. „Siin perekonnas on ainult üks usk,“ ütles isa. „Mitte keegi selles majas ei too sisse mingit teist usku.“

Kui Elena Piiblit luges ja sai teada tõdesid, millest ta polnud varem kuulnud, otsustas ta, et laupäev on Jumala hingamispäev. Ta tahtis käia kirikus, kuid teadis, et vanemad ei luba teda minna. Niisiis ütles ta neile, et läheb vanaemale külla. Teel peatus ta mõne minuti vanaema juures ja läks siis edasi kirikusse. Vanaema teadis, mida Elena tegi, ja hoiatas teda, et ta kurvastab sellega oma perekonda.

Üks lesknaine elas Elena perekonna kõrvalmajas. Ta oli kuulnud Elena soovist käia kirikus ning kutsus Elenat reede õhtuti enda poole, et tüdruk saaks siis lipsata kirikusse reedeõhtusele kokkutulekule. Elena lahkus kirikust alati varem, et teda ei nähtaks minemas koos adventistidega.

Jätkub

Jumal ja inimese kannatus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Rm 1:18–20; Jb 12: 7–10; Ilm 4:11; Kl 1:16, 17; Mt 6:34; Ib 10:8–12; Rm 3:1–4.

Meelespeetav tekst: „Ärge siis hakake muretsema homse pärast, sest küll homne päev mureseb ise enese eest! Igale päevale piisab oma vaevast“ (Mt 6:34).

Erinevalt igast teisest raamatust Piiblis on Iiobi raamatust täiesti välja jäetud Iisraeli maa ja rahva kontekst. Moosese esimeses raamatus Issanda poolt Aabrahamile antud tootusest „ma teen sind suureks rahvaks“ (1Ms 12:2) kuni Ilmutuseraamatuni, kus kirjeldatakse „püha linna“ Jeruusalemma (Ilm 22:19), aitab iga raamatut kujundada ühel või teisel viisil, otseselt või kaudselt Iisraeli kontekst ja Jumalaga siduv leping.

Iiobi raamatus pole midagi sellist, ei ainsatki sündmuseterakest iisraellaste ajaloost, Egiptusest väljatulekust. Kõige otsesem põhjus on see, et Mooses kirjutas Iiobi raamatu Midjanimaal kõrvu Moosese esimese raamatuga (vaata ka Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud, 3. kd, lk 1140); Egiptusest väljaminek polnud veel toimunud ja see selgitab, miks seda ei mainita.

Kuid võib-olla on olemas ka teine põhjus, isegi tähtsam. Iiobi raamatu üheks peateemaks on inimese kannatus ning see on kõikehõlmav. See ei piirdu ühe rahvaga ühel kindlal ajal. Ükskõik, kas juut või pagan, me kõik tunneme nii või teisiti Iiobi hädasid, olemasolemise valu pattu- langenud maailmas. Kuigi Iiobi valu oli temale omane, esindab ta meid kõiki meie kannatustes.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 22. oktoobriks.

Loe Rm 1:18–20. Mida Paulus siin ütleb?

Millised jõulised salmid. „Tema tehtus“ paljastub piisavalt palju Jumala olemasolu ja tõepära; see tähendab, et loodud maailma tõttu inimesed „ei saa endid [oma uskmatust] vabandada“. Paulus ütleb, et üksnes Tema kätetööst võivad inimesed õppida Jumala olemasolu ja loomuse kohta piisavalt palju, et neile kohtupäeval õiglane otsus mõista.

Kahtlemata kõneleb loodus meile väga palju Jumala olemasolust. Kaasaegne teaduski on meile paljastanud üksikasju looduse imedest, mida meie eelkäijad kas või 300 aastat tagasi, seda enam 3000 aastat tagasi, ei suutnud isegi ette kujutama hakata. Siin on ka huvitav iroonia: mida keerukama leiab teadus elu olevat, seda väiksem on tõenäosus, et elu tekke põhjuseks on juhus ja mutatsioon, nagu teadus väidab. Näiteks iPhone, mida peame kavandatuks, mis täidab kavandatud eesmärgi, näeb kavakohane välja nii seest kui ka väljast ja toimib ainult kindlalt kavandatud viisil, on iseenesest mõista kavandatud. Kuid inimene, kes näeb välja kavandatud, kes täidab kavandatud eesmärgi, kes näeb kavakohane välja nii seest kui ka väljast, kes toimib ainult nii, kuidas kavandatud, tema kohta väidetakse meile, et see on palja juhuse saadus. Kahju, kuid paljud inimesed on petetud uskuma selliseid väiteid.

Loe lb 12:7–10. Kuidas kajastavad siinsed sõnad Rm 1:18–20 esitatud mõtet?

Siingi öeldakse meile, et Jumala tõepärasust nähakse looduses. Kuigi pattulangenud olukorras ei avalda loodus Jumala täit iseloomu, avaldab see kindlasti Tema loova väe ning ka Tema headuse erinevad tahud.

Mis looduses kõneleb sulle eriliselt Jumala väest ja headusest? Kuidas saad jõudu ja julgustust sõnumist, mida see sulle annab?

Miski pole ise tulnud

Jumala olemasolu poolt on palju häid ja võimsaid argumente. Peale loodud maailma tunnistuse on ka niinimetatud „kosmoloogiline“ argument. Põhiolemuselt on see idee, et miski ei tulnud esile ise ja miski ei tekkinud ise. See-eest loodi loodu millegi eelneva poolt ja mis iganes loodud, selle on loonud miski sellele eelnev. Ja nii läheb see jada edasi, kuni peatume millegi, mis pole loodud, mis on alati olemas olnud, miski, mis pole kunagi mitte olemas olnud. Ja kes muu see oleks kui Jumal, keda kirjeldab Pühakiri?

Mida õpetavad järgmised kirjakohad meile kõikide asjade päritolust?
Ilm 4:11 _____

Kl 1:16, 17 _____

Jh 1:1–3 _____

Need kirjakohad õpetavad, mis on kõige loogilisem selgitus kogu olemasoleva kohta – igavesti olev Jumal. Osa mõtlejaid, kes seisavad täielikult vastu ideele Jumalast, on tulnud lagedale alternatiivse ettepanekuga. Selle asemel, et universumi loonuks kõikvõimas ja igavene Jumal, löi selle nende sõnul „mittemiski“. Isegi nii kuulus teadlane nagu Stephen Hawking, kes on nüüd sisse võtnud Isaac Newtoni koha, väidab, et universumi löi „mittemiski“.

„Kuna on selline seadus nagu gravitatsioon, siis loob universum ennast ise mittemillestki.“ – Stephen Hawking ja Leonard Mlodinow, *The Grand Design* (New York: Random House, 2010), lk 180.

Kuigi Hawking kasutab ohtralt keerulist süvamatemaatikat oma idee kirjeldamiseks, paneb imestama, et siin me oleme – tubli 400 aastat teadusrevolutsioonist edasi – ning maailma üks parim teadlane väidab, et universum ja kõik *on tulnud mitte millestki*? Viga on viga isegi siis, kui selle teeb suur teadlane.

Selles kontekstis loe 1Kr 3:19. Miks on kristlaste jaoks alati väga tähtis seda olulist tõde silme ees hoida?

Vaatamata nende väljaütlemistele, kes ei usu Jumalat, on neil, kes Jumalat usuvad, palju häid põhjuseid uskumiseks. On aga üks pidev probleem, mida paljud on ajastute jooksul kasutanud oma uskmatus põhjendamiseks, ning selleks on inimese kannatuste ja kurjuse probleem. Kuidas saab Jumal olla läbini hea, läbini armastav ja kõikvõimas, kui eksisteerib kurjus? See on olnud ja jääb paljude jaoks komistuskiviks. Ja kui me oleme ausad, siis milline Jumalasse uskuja, kes on maitsnud ja kogenud Jumala tõelisust ja Tema armastust, pole ühel või teisel korral selle probleemiga heidelnud?

Huvitav on, et ka Ellen G. White õpetas seda, mida õpetab juudi traditsioon: et Mooses kirjutas Iiobi raamatu Midjanimaal. „Pikad aastad kõrbeüksilduses ei olnud mahavisatud aeg. Ja mitte ainult sellepärast, et Mooses sai ettevalmistuse eesseisva suure töö jaoks, vaid et selle aja jooksul kirjutas ta Pühast Vaimust inspireerituna Moosese esimese raamatu ja ka Iiobi raamatu, mida sügavaima huviga loeb Jumala rahvas kuni maailma-ajaloo lõpuni.“ – Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud, 3. kd, Ellen G. White'i märked, lk 1140.

See ütleb meile, et Piibli esimesest kahest paberile pandud raamatust käsitleb üks, Iiobi raamat, inimese valu ja kannatuse kõikehõlmavat teemat. Jumal teadis seega, et see saab inimestele suureks küsimuseks, ja juba kohe oma Sõna alguses pani Ta Moosese Iiobi lugu üles kirjutama. Jumal annab meile varakult teada, et meid pole jäetud üksi meie valu ja kannatusega, vaid et Tema on juures, Tema teab sellest kõike ja meil võib olla lootus, et lõpuks seab Tema kõik korda.

Mida õpetavad järgmised kirjakohad meile kurjuse tegelikkusest? Mt 6:34; Jh 16:33; Tn 12:1; Mt 24:7.

Olgu kuradilt pärit väide Jumala eksisteerimise vastu nii mõistetu matu kui tahes, Pühakirja valgel ei ole sellel mõtet. Piibel õpetab meile kõiketeadva, kõikvõimsa ja läbini armastava Jumala tõelisust, kuid see õpetab meile ka kurjuse tõelisust inimkannatustes ja hädades. Kurjus ei vabanda Jumalasse mitte uskumist. Põgus Iiobi raamatu lugemine näitab, et ka äärmise meeleheite keskel ei kahelnud Iiob kordagi Jumala olemasolus. Selle asemel on põhjendatud küsimus hoopis, miks need õnnetused temaga juhtusid?

On päris loomulik, et meil on küsimusi halva kohta, mida näeme. Kuidas kurjusest hoolimata õppida usaldama Jumala headust?

Dilemma

Loe Iiobi raamatust järgmised salmid. Mis teemaga Iiob siin maadleb? Millist küsimust ta ei küsi? Ib 6:4–8; Ib 9:1–12.

Nagu eilses osas märkisime, ei tule Iiobi raamatus kordagi esile küsimus Jumala olemasolemisest. Küsimus aga on selles, miks Iiob sellistest katsumustest läbi minema pidi. Ja arvestades kõike, mis temaga juhtus, oli selline küsimus kindlasti avameelne, eriti seetõttu, et ta uskus Jumalat.

Võtame näiteks ühe jumalasalgaja, keda tabavad katsumused – miksküsimusele vastata oleks tal suhteliselt lihtne ja otsekohene. Elame mõttetut ja sihitut maailmas, mis meist põrmugi ei hooli. Nii et keset karme, külmi ja hoolimatuid loodusjõude, mille keskel elame, oleme mõnigi kord eesmärgitute katsumuste ohvrid. Kuidas siis nii? Juhul, kui elu ise oleks eesmärgitu, peaksid mõttetud olema ka eluga kaasnevad katsumused.

Kuigi paljusid ei pruugi selline vastus rahuldada ja tekitab neis lootusetust, tekib selline mõttekäik eeldusel, et Jumalat ei ole olemas. Teisest küljest on Iiobi sarnase inimese jaoks dilemma teistsugune.

Loe Ib 10:8–12. Kuidas aitavad need salmid meil mõista tohutuid küsimusi, millega Iiob maadleb?

Jah, küsimus, millega Iiob maadleb, on sama, millega on maadelnud ja maadleb suurem jagu Jumalasse uskuvaid inimesi: kui on olemas hea ja armastav Jumal, siis miks elavad inimesed läbi kõike seda, mida nad elavad? Miks isegi „headele“ inimestele, nagu Iiob, tulevad õnnetused ja hädad, mis väga sageli ei näi mingit kasu toovat? Veelkord, juhul kui universum oleks ilma Jumalata, saaks vastata, et kõik see toimub lihtsalt sellepärast, et nii käibki elamine puhtmateriaalses kosmoses, mispuhul inimesed on üksnes aatomite ja molekulide juhuslikud kõrvalsaadused.

Iiob teadis sellest paremini. Meie teame samuti; siit siis dilemma.

Loe Rm 3:1–4. Kuigi vahetu kontekst räägib mõne Jumalaga lepingus oleva inimese truudusetusest, siis mis on see laiem teema, millest Paulus siin kõneleb? Mida ütleb Paulus Jumala kohta?

Ps 51:6 tsiteerides räägib Paulus sellest, kuidas Issandat ennast, „tunnistataks õigeks su sõnades ja sa võidaksid, kui sinuga käidaks kohtus“ (Rm 3:4). Esiletoodav mõte on motiiv, mis esineb Pühakirjas erinevates kohtades. Seda nimetatakse teodiikeks ja see on küsimus Jumala headuse mõistmise kohta kurjuse silme all. Tegemist on igivana küsimusega, mida oleme kogu selle nädala käsitlenud. Tegelikult on kogu suur võitlus üks tõeline teodiike. Inimeste ees, inglite ees, kogu universumi ees tehakse avalikuks Jumala headus, vaatamata kurjusele, mis siin maailmas avaldub.

„Iga küsimus tõe ja eksituse suhtes selles pikaajalises võitluses on nüüd selgeks tehtud. Vastuhaku tagajärjed, Jumala seadustest üleastumise viljad on näha kõigile mõistusega olevustele. Saatana valitsuse ja Jumala valitsuse vastandlikkus on esitatud kogu universumile. Saatana enda tegevus mõistab ta hukka. Jumala tarkus, Tema õiglus ja headus on täielikult vabastatud ebaõigetest süüdistustest. Selgub, et kogu Jumala tegevust suures võitluses juhtis põhimõte kindlustada igavene heaolu oma rahvale ja kõikidele Tema poolt loodud maailmadele.“ – Ellen G. White, Suur võitlus, lk-d 670, 671.

Kuigi meil on praegu raske aru saada, sest oleme üleni patu ja kannatuste maailmas (ja kui meil on raske mõista, siis kujuta ette, mida pidi mõtlema Iiob), suudame ometi siis, kui see kõik läbi on, näha Jumala headust, õiglust, armastust ja ilu igas üksikasjas, kuidas Jumal kohtles inimkonda, Saatanat ja pattu. Õeldu ei tähenda, et kõik, mis maailmas toimub, on hea; ilmselgelt mitte. Küll aga tähendab see, et Jumal tegeleb sellega parimal võimalikul moel ja siis, kui kohutav kogemus patuga on möödas, suudame hüüata: „Suured ja imelised on sinu teod, Issand Jumal, Kõigeväeline! Õiged ja tõelised on sinu teed, sa paganate kuningas!“ (Ilm 15:3).

**Miks on väga tähtis ülistada Jumalat juba nüüd, ka keset katsu-
musi, mis näivad rasked kanda?**

Reede, 21. oktoober

Edasiseks uurimiseks: Kristlik kirjanik ja apologet C. S. Lewis kirjutas raamatu, mis räägib tema naise surmast ja tema heitlusest leppida selle surmaga. Ta kirjutab seal:

„Mitte et mind ohustaks (ma arvan) usu kaotamine Jumalasse. Tõeline oht on selles, et ma hakkan uskuma igasuguseid hirmsaid asju Tema kohta. Järeldus, mida ma kardan, ei ole „Jumalat pole siis ikkagi olemas“, vaid „Selline siis ongi Jumal tegelikult. Ära peta end kauem.“ – Ühe valu anatoomia, lk 7. See on ka küsimus, millega Iiob ise heitles. Nagu näeme, ei kahelnud ta kordagi Jumala olemasolus; küll aga oli tal heitlemist küsimusega Jumala iseloomu kohta. Iiob oli Issandat ustavalt teeninud. Iiob oli olnud „hea“ inimene. Seepärast ta teadis, et ta ei olnud ära teeninud seda, mis temaga juhtus. Niisiis küsis ta küsimuse, mida väga paljud inimesed, kes Jumalat usuvad, tragöödiate keskel küsivad: *Missugune Jumal tegelikult on?* Ja eks see ole see, mille pärast suur võitlus tegelikult käib? Küsimärgi alla ei seata Jumala olemasolu, vaid Tema iseloom. Ja kuigi suure võitluse lahendisse kuulub väga palju, pole kahtlust, et Jeese surm ristil, kui Jumala Poeg oli „iseenese loovutanud meie eest anniks ja ohvriks, magusaks lõhnaks Jumalale“ (Ef 5:2), paljastas maailmale kõigest kõige rohkem meie Looja tõelise iseloomu. Rist näitab meile, et Jumal on Jumal, keda me kõik saame usaldada.

Küsimused aruteluks:

1. Mõtlen nende inimeste küsimusele kannatuste kohta, kes ei usu Jumalat. Nagu nägime, ei heitle nemad samasuguste küsimustega, nagu tragöödiaga silmitsi olevad Jumalasse usuvad inimesed. Teisest küljest, milline on neil lootus üldse kunagi vastust saada või lahendust leida? Kujuta ette, kui sa lähed kõigest sellest läbi, millest me siin maailmas läbi läheme, ja usud, et see kõik lõpeb hauaga, ei midagi peale selle. Pole ime, et nii paljudel uskmataudel on eluäng ja nad ei leia mingit elumõtet. Ilmalik kirjandus on täis nende hüüatusi ja protesti selle kohta, kui mõtetu see kõik on. Kuidas saame siis meie oma kurbuse keskel ammutada lootust enda usust, vaatamata sellele, et keerulised küsimused jäävad?

2. Miks on meie jaoks väga tähtis just nüüd mõtiskleda ristist, võimsaimast avaldusest, mis meil on Jumala armastuse kohta ja selle kohta, missugune on Jumal? Kui kurbus, tragöödia, seletamatu kurjus meid alla neelab, siis mida räägib rist meile Jumala iseloomust? Kui hoiame risti tõelisust alati silme ees, ükskõik, mis meiega ei juhtuks, siis missuguse lootuse lõplikust võidust enda jaoks saame?

Pärast mitut nädalat varjamist taipas Elena, et ta valetab Jumala teenimiseks ja see pole Jumalale meelepärane. Ta otsustas olla aus ja võtta tagajärjed vastu.

Kuid isa kahtlustas juba, et Elena käib salaja kirikus. Ta jälgis, kui tütar läks lesknaise majja ja lahkus sealt pool tundi hiljem. Isa läks naabermaja ukse taha ja küsis tütre järele. Lesk ütles, et tüdruk läks hetkel ära, aga tuleb poole tunni pärast tagasi. Sellel öhtul aga puudutas Elenat kõneleja kirjeldus sellest, kuidas Jeesus kannatas inimkonna pärast väga sügavalt, ning ta ei suutnud asuda minekule enne, kui teenistus lõppes.

Koduteel mõtles ta: Kui Jumal minu pärast nii palju kannatas, siis võib-olla tuleb mul ka Tema pärast kannatada. Jään ustavaks ja otsin meelekindlust Jeesuselt. Tal polnud aimugi, kui ruttu tema kannatused algavad.

Elena pöördus tagasi lesknaise koju, ülirõõmus selle üle, mida oli kuulnud. Kuid naine hoiatas teda: „Vaata ette, su isa on vihane.“

Elena leidis, et isa ootas teda kodus. Isa karjus ta peale, nõudes aru, kus ta oli olnud.

„Olin kirikus,“ ütles tüdruk. „Mulle meeldib seal väga.“

„Sa ei lähe enam sinna kirikusse!“ karjus isa. „Sa ei tee enam mingit tege-mist adventistidega!“ Isa läks tema tuppa, kogus kokku kõik tema usuraama-tud ja rebis need katki. Siis kuhjas ta need aias hunnikusse ja pani tule otsa.

Isa püüdis igal viisil, kuidas suutis, veenda Elenat seda „jama“ lõpetama. Kuid Elena oli näinud Jumala paremat teed ja keeldus Tema vastu sõnakuul-matu olemast. Kui ta seda isale ütles, siis karjatas isa: „Ma pigem tapan su, kui luban oma tütrele minu vastu sõnakuulmatu olla! Enam ei ole sa minu tütar!“

„Hästi,“ ütles Elena, „kui sa ei luba mul enam sinu tütar olla, siis hakkan olema Jumala tütar!“

Ühel hingamispäeval Elena ärkas ja leidis, et kõik magavad. Ta otsus-tas minna kirikusse, hoolimata isa ähvardusest talle peksa anda. Kui ta oli majast lahkumas, nägi isa teda. „Kuhu sa lähed?“ küsis isa.

„Adventkirikusse,“ vastas tütar.

„Hästi,“ ütles isa rahulikult, „aga ära jää kauaks.“

Hiljem nägi isa Elena kojutulekut ja küsis: „Kes ütles, et sa võid kirikusse minna?“

„Sina ütlesid,“ lausus Elena.

„Millal?“ küsis isa segadusse sattudes.

„Täna hommikul. Kas sa ei mäleta?“

Pingete tõttu isaga oli Elenal raske kodus elada. Aga tal ei olnud kuhugi mujale minna.

Jätkub

Neetud olgu see päev

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ib 3:1–10; Jh 11:11–14, Ib 6:1–3; 7:1–11; Jk 4:14; Ib 7:17–21; Ps 8:4–6.

Meelespeetav tekst: „Sina, meie Issand ja Jumal, oled väärt võtma au ja austust ja väge, sest sina oled loonud kõik, kõik olev on loodud sinu tahtmise läbi“ (Ilm 4:11).

Kui me Iobi lugu loeme, siis on meil temaga võrreldes kaks märgatavat eelist: esiteks teame, kuidas lugu lõpeb, ja teiseks teame tausta, kosmilist konflikti, mis toimub kulisside taga.

Iob ei teadnud kumbagi neist. Tema teadis ainult, et tal läks elus hästi ja siis äkki sööstis talle kallale üks õnnetus teise otsa, üks tragöödia teise järel. Ning seejärel taandati „rikkaim kõigist hommikumaalasist“ (Ib 1:3) ägama ja leinama tuhaasemele.

Iobi raamatu uurimist jätkates püüdkem ennast asetada Iobi kohale, sest see aitab paremini mõista segadust, pahameelt ja kurbust, millest ta läbi tuli. Ja teatud mõttes pole meil raske end tema asemele kujutleda, või kuidas? Mitte et meie oleksime kogenud seda, mida koges Iob, vaid sellepärast, et kes meist, langenud maailma inimlihas sündinuist, ei tunneks mingilgi määral nõutust, mida tragöödia ja kannatus toovad, eriti siis, kui püüame ustavalt Issandat teenida ja teha, mis on Tema silmis õige?

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 29. oktoobriks.

Kujuta ette, et oled Iiob. Seletamatult paisatakse segi kõik, mille nimel oled töötanud, kõik, mida oled saavutanud, kõik, millega Jumal sind on õnnistanud. Mõttetult. Selleks ei tundu olevat ühtegi põhjust – head ega halba.

Aastaid tagasi sõitis üks koolibuss teelt välja ja õnnetuses sai mitu last surma. Selle taustal ütles üks ateist, et tegemist on olukorraga, mida võid oodata maailmalt, millel pole mõtet, eesmärki ega suunda. Sellisel tragöödial pole mõtet, sest maailmal endal ei ole mõtet.

Nagu aga näinud oleme, ei toimi selline vastus Jumalasse uskujate puhul. Ja Issanda ustava järelkäija Iiobi jaoks ei toiminud see samuti. Millega aga vastata, kuidas selgitada? Iiobil ei olnud vastuseid. Temal oli ainult ääretu lein ja kõik need küsimused, mis sellega paratamatult kaasas käisid.

Loe Ib 3:1–10. Kuidas Iiob oma leina siin kõigepealt väljendab? Mis-moodi suhestub keegi meist sellega, mida ta ütleb?

Mõistagi on elu kingitus Jumalalt. Oleme olemas ainult sellepärast, et Jumal meid lõi (Ap 17:28; Ilm 4:11). Kogu meie olemasolu on ime, midagi, mis on sügavalt hämmeldanud kaasaegset teadust. Tõsi küll, teadlased ei ole täiesti ühel meelel isegi selles, kuidas defineerida „elu“, veel vähem selles, kuidas see esile tuli või, mis veelgi tähtsam, miks see tuli.

Kes aga poleks meeleheite hetkedel kahelnud, kas elu on seda väärt? Me ei räägi õnnetutest vabaturma juhtumitest. Mida arvata pigem neist aegadest, mil me Iiobi sarnaselt soovisime, et poleks siia üldse sündinud?

Üks antiikaja kreeklane ütles kord, et parim, mis inimesega juhtuda saab, kui surm välja arvata, on üldse mitte kunagi sündida. See tähendab, elu võib olla nii vaevaline, et parem, kui me üldse olemas ei oleks. Seega oleksime säästetud ahastusest, mida inimese elu selles pattulangenud maailmas kaasa toob.

Oled sa kunagi tundnud samamoodi, nagu Iiob siin tundis; tähendab, soovinud, et sa poleks üldse sündinud? Mis sellest aga lõpuks välja tuli? Muidugi, hakkasid ennast tundma paremini. Niisiis on väga tähtis meeles pidada, et ka oma halvimatel hetkedel on meil lootus, väljavaade olude paranemisele.

Loe Ib 3:11–26. Mida Iiob siin ütleb? Kuidas ta oma kaeblust jätkab? Mida ta surma kohta ütleb?

Võime ainult ette kujutada kohutavat kurbust, millega vaene Iiob silmitsi seisis. Ükskõik, kui raske oli oma varandus hävimine ja tervisest ilmajäämine, raskeim oli see, et Iiob kaotas kõik oma lapsed. Kõik. Keeruline on ette kujutada ühe enda lapse kaotust. Iiob kaotas kõik lapsed. Ja tal oli neid kümme! Pole ime, et ta soovis olla surnud. Ja taas – Iiob ei teadnud kogu toimunu tagamaad. Mitte et ta oleks ennast selle tõttu paremini tundma hakanud, või kuidas?

Pööra tähelepanu sellele, mida Iiob surma kohta ütleb. Kui ta sureks, siis mis tuleks? Taevaõndsus? Rõõm Jumala juures? Kandlemäng koos inglitega? Siin ei ole raasugi sellist teoloogiat. Mida Iiob hoopis ütleb? „Tõesti, ma oleksin nüüd maganud ja mul oleks olnud rahu; oleksin siis uinunud, mul oleks puhkus“ (Ib 3:13).

Loe Kg 9:5 ja Jh 11:11–14. Kuidas sobib Iiobi poolt öeldu sellega, mida Piibel õpetab surmajärgse olukorra kohta?

Siin, Piibli ühes vanimas raamatus, on meie ees tõenäoliselt üks varasemaid teadaandeid teemast, mida nimetame „surnute olukorraks“. Kõik, mida Iiob sellel hetkel tahtis, oli see, et tal „oleks puhkus“. Elu oli äkki muutunud nii raskeks, keeruliseks ja piinavaks, et ta igatses seda, mida tema teadmise kohaselt surm pakkuda sai – puhkamist rahus hauas. Ta oli nii kurb, niisuguses valus, et ununes kogu rõõm, mis tal oli elus olnud enne, kui tulid õnnetused, ning ta soovis, et ta oleks surnud juba enne sündimist.

Kristlastena on meil imelised tõotused tulevikuks. Samas aga, kuidas õpime käesolevate kannatuste keskel meenutama neid häid aegu, mis meil on olnud, ning leidma neist tröösti ja lohutust?

Iiob lõpetas oma esimese kaebluse, mis on kirjas 3. peatükis. Kahes järgmises peatükis peab üks Iiobi sõber, Eliifas, talle loengut (pöördume selle juurde järgmisel nädalal). Peatükkides 6 ja 7 jätkab Iiob oma kannatus-test rääkimist.

„Kui ometi mu meelehärm saaks vaetud ja mu õnnetus oleks pandud vaekaussidele. Tõesti, see oleks nüüd raskem kui mereliiv“ (Ib 6:2, 3). Kuidas väljendab Iiob oma valu siin?

Kasutatud kujund annab meile aimu sellest, kuidas Iiob oma kannatusi tajus. Juhul, kui ühel vaekausil oleks kogu mereliiv ning teisel tema „meelehärm“ ja „õnnetus“, siis ületaksid kannatused kaalult kogu liiva.

Niivõrd tegelik oli Iiobi kannatus tema jaoks. Ja tegemist oli ainult Iiobi valuga, mitte kellegi teise omaga. Mõnikord kuuleme mõttekäiku „kogu inimlikust kannatusest“. Ja ometi ei väljenda see päriselt tõe. Me ei kannata gruppides. Me ei kannata kellegi teise valu, vaid enda oma. Me tunneme ainult oma valu, ainult omaenda kannatusi. Iiobi valu, kuigi väga suur, ei olnud suurem kui kannatus, mida üks üksikisik üldse tunda saab. Mõni heatahtlik inimene võib kellelegi teisele öelda: „Ma tunnen su valu.“ Nad ei tunne; nad ei suuda. Kõik, mida nad tunnevad, on nende oma valu, millega nad reageerivad kellegi teise kannatustele. Kuid alati ja üksnes on see nende oma valu, mitte kaasinimese oma.

Kuuleme paljude hukkunutega õnnetustest, inimese käe läbi sündinutest või muul viisil juhtunutest. Surnute ja vigastatute arv rabab meid. Me peaaegu ei suuda ette kujutada selliseid massiivseid kannatusi. Kuid nii, nagu Iiobi puhul, nagu igal üksikjuhul siin pattulangenud maailmas alates Aadamast ja Eevast Eedeni aias kuni maailma ajaloo lõpuni, tunneb iga kunagi elanud pattulangenud olevus ainult oma valu ja mitte rohkem.

Mõistagi ei taha me sugugi pisendada ühe isiku kannatusi ning kristlastena kutsutakse meid üles aitama leevendada valu kus ja millal iganes saame (vaata Jk 1:27; Mt 25:34–40). Ometi, olgu maailmas nii palju kannatusi kui tahes, võime olla väga tänulikud, et mitte ainuski langenud inimene ei kannata rohkem kui üks isik kannatada saab. (On ainult üks erand; vaata 12. õppetükki.)

Mõtlesite veel sellele, et iga inimese kannatus on piiratud ainult ühe isikuga. Kuidas aitab see (kui aitab) näha sul inimekannatuste murelikku teemat pisut erinevas valguses?

Kujutage ette sellist jutuaajamist. Kaks inimest haletsevad terve inimkonna saatust: surma. See tähendab, ükskõik kui head elu nad elavad, ükskõik, mida saavutavad, see lõpeb hauas.

„Jah,“ haarab Metuusala sõbra käe. „Me elame nii 800-900 aastat ja siis läheme. Mis on 800 või 900 aastat igavikuga võrreldes?“ (Vaata 1Ms 5. ptk.)

Kuigi meil tänapäeval on raske ette kujutada, kuidas oli elada sadu aastaid (Meteusala oli 187 aastat vana, kui sündis tema poeg Lemek, ning Metuusala elas 782 aastat pärast seda); ometi seisis ka veeuputuse-eelsed inimesed silmitsi surma reaalsusega ning nemadki pidid taga nutma seda, mis neile näis elu lühidusena.

Loe Ib 7:1–11. Mis on Iobi kaebus? Vaata ka Ps 39:5, 11; Jk 4:14.

Nägime just Iobit otsimas surmaga saabuvat puhkust ja kergendust. Nüüd halab ta selle üle, kui kiiresti möödub elu. Põhimõtteliselt ütleb ta, et elu on raske, täis vaeva ja valu ning siis me sureme. Siin vaatame otsa ühele segasele keerdküsimusele: me kaebame, kui kiire ja üürike on elu, isegi kui elu võib olla väga kurb ja vaevaline.

Üks seitsmenda päeva adventistist naine kirjutas artikli oma võitlustest depressiooni ja isegi vabasurma mõtetega. Ja ikkagi kirjutas ta: „Kõige hullem oli, et olin adventist, kes järgis elustiili, mis tõestatud pidi mul aitama elada „kuus aastat kauem.““ Sellel polnud mõtet. Muidugi näib valu ja kannatuste aegadel, et väga paljul pole mõtet. Mõnikord jääb keset meie valu kõrvale mõistus ja loogika; ainus, mida tunneme, on meie valu ja hirm ning me ei näe lootust. Isegi Iob, kel tõesti oli väga hea tunnetus (Ib 19:25), hüüatas meeleheites ja lootusetuses: „Pea meeles, et mu elu on otsekui tuuleil, ei saa mu silm enam õnne näha“ (Ib 7:7). Iob, kelle jaoks väljavaade surra oli lähemal kui eales varem, kurtis ometi olemasolu lühiduse üle, vaatamata sellele, kui haletsusväärne see hetkel oli.

Kuidas peaks sinu arusaam pattulangemisest, surmast ja ülestõusmise lootusest aitama sul vaadata elu kiiresti kadumise probleemi?

„Mah Enosh?“ (Mis on inimene?)

Meil tuleb ennast jälle panna Iiobi olukorda. *Miks Jumal seda kõike mulle teeb või miks Ta lubab seda minuga juhtuda?* Iiob polnud näinud laia plaani. Kuidas ta saanukski? Tema tundis ainult seda, mis tema ümber ja temaga juhtus, ja ta ei mõistnud seda pörmugi.

Kes poleks olnud samasuguses seisus?

Loe Ib 7:17–21. Mida Iiob siin väljendab? Milliseid küsimusi ta esitab? Arvestades tema olukorda, miks need küsimused nii palju tähelepanu saavad?

Mõned õpetlased on väitnud, et Iiob pilkas psalmi 8, salme 5–7: „Siis mis on inimene, et sa temale mõtled, ja inimesepoeg, et sa tema eest hoolitsed? Sa tegid ta pisut alamaks Jumalast ja ehtisid teda au ja austusega. Sa seadsid ta valitsema oma kätetööd; kõik sa panid tema jalge alla“ (vaata ka Ps 144:3, 4). Probleem on aga selles, et Iiobi raamat kirjutati kaua enne Psalmide raamatut. Seega võis psalmist võib-olla hoopis kirjutada vastuse Iiobi kaeblusele.

Igal juhul on küsimus „*Mah enosh?*“ (Mis on inimene?) üks tähtsaim, mida küsida saame. Kes me oleme? Miks me siin oleme? Mis on meie elu mõte ja eesmärk? Kuna Iiob uskus, et Jumal oli ta „sihtmärgiks võtnud“, imestab ta, miks Jumal temaga jäandab. Jumal on nii suur, Tema looming on tohutu suur; miks Ta üldse Iiobiga tegemist teeb? Miks Jumal jäandab igähega meist?

Loe Jh 3:16 ja 1Jh 3:1. Kuidas aitavad need salmid meil aru saada, miks Jumal inimkonnaga suhtleb?

„Kui Johannes vaatleb meie hukkuva inimkonna suhtes osutatavat Isa armastuse sügavust, kõrgust ja laiust, täidab teda imetlus ja aukartus. Ta ei suuda leida kohaseid sõnu, millega seda armastust väljendada, kuid ta kutsub maailma üles seda vaatama: „Vaadake, kui suure armastuse Isa on meile andnud: meid hüütakse Jumala lasteks.“ See annab inimesele tohutu väärtuse! Üleastumise tõttu said mehepojad Saatana alamaiks. Kristuse mõõtmatu ohvri tõttu ja usu läbi Tema nimesse saavad Aadama pojad Jumala poegadeks. Enesele inimloomuse võtmisega ülendab Kristus inimsoo.“ – Ellen G. White, Tunnistused kogudusele, 4. kd, lk 563.

Reede, 28. oktoober

Edasiseks uurimiseks: „Ajastul, mida nii ennekuulmatult valgustab teadus ja mõistus, on kristluse „head sõnumid“ muutumas üha vähem veenvaks metafüüsiliseks struktuuriks, saavad üha vähem aluseks, millele rajada oma elu, ja on psühholoogilises mõttes üha vähem vajalikud. Kogu sündmuste seose selge ebatõenäosus sai valusalt ilmsiks – et üks lõpmatu, igavene Jumal saaks äkki tegelikuks inimeseks ühel kindlal ajahetkel ja kohas lihtsalt selleks, et saada häbistavalt hukatud. Aruka inimese jaoks ei ole enam kaalukas uskuda, et üks lühike elu, mis elati kaks aastatuhandet tagasi silmapaistmatu lihtsa rahva juures, planeedil, millest nüüd teatakse, et see on suhteliselt tähtsusetu mateeriatükk, mis tiirleb ühe tähe ümber miljarditest mõeldamatult ääretus ja umbisikulises universumis – et sellisel silmapaistmatul sündmusel peaks olema mingit tohutut kosmilist või igavest tähendust. Oli teravalt võimatu, et universumil tervikuna oma mõõtmatuses oleks mingit tungivat huvi selle minutikese vastu – kui tal üldse mingit „huvi“ on. Kõigi usuavalduste ühiskondliku, empiirilise, teadusliku tõestuse rambivalguses, mida kaasaeg nõuab, närbus kristluse tuum.“ – Richard Tarnas, *Passion of the Western Mind* (New York: Ballantine Books, 1991), lk 305. Milles on selle mõttekäigu probleem? Mida autor märkamata jätab? Mida õpetab see väljavõtte meile „teaduse ja mõistuse“ piiratusest tunda Jumala tõelisust ja Tema armastust meie vastu? Mida näitab see meile, kuivõrd vajame ilmutatud tõde, tõde, milleni „teadus ja mõistus“ iseenesest ei küüni?

Küsimused aruteluks:

1. Kuidas vastaksid sina kristlasena küsimusele „Mis on inimene?“ Kuidas su vastus erineb inimese omast, kes ei usu Piibli Jumalat?

2. „Kui kindlalt on surnud surmast üle,“ kirjutas Comac McCarthy. „Surm on midagi, mida elavad endaga kannavad.“ Miks peaks meie arusaam sellest, mis saab pärast surma, julgustama meid armsate surma korral? Kas saame mingisugust lohutust, kui üldse, teadmisest, et nad on rahu, puhkavad, vabad nii paljudest elumuredest ja -vaevadest?

3. Mida sa arvad, miks isegi äärmiselt õnnetutes olukordades klammerduvad inimesed elu külge, vaatamata sellele, kui halb see elu neile näib?

4. Arutlege selle üle, mida õpetab rist meile inimkonna väärtuse kohta, ühe ainsa elu väärtuse kohta.

Ühel reede õhtul nuttis Elena kogu teenistuse aja. Külalisjutlustaja märkas seda ja küsis kohalikult pastorilt tema kohta. Kui ta sai teada, et Elenal on oma perekonnaga probleemid, pakkus ta tüdrukule tööd enda laste hoidjana. Elena teadis, et isa ei lubaks teda iialgi töötada adventisti heaks, seepärast ütles ta adventjutlustajale, et ta annab hiljem teada, kas ta saab või ei saa seda lahket pakkumist vastu võtta.

Järgmise nädala jooksul küsis Elena isalt mitmel korral luba töötada selle perekonna juures, kuid vastuseks oli alati ei. „Miks sa ei luba mul nende inimeste juures töötada?“ küsis Elena lõpuks isalt. „Sa oled mulle öelnud, et otsiksin endale toitu adventistide käest, aga sa ei luba mul töötada adventistide juures.“

Lõpuks andis isa Elenale loa minna sellesse adventperekonda tööle. Elena oli elevil. Ta võis elada koos adventperegaga, sai osa võtta igast jumalateenistusest, nautida perekonnapalvusi ning lugeda oma Piiblit ja teisi adventraamatuid ilma hirmuta. Ta kasvas vaimulikult selle aastaga, mil ta nende perekonnas viibis. Kuid siis kolis pastor ära ja Elenal seisis ees oma isakoju tagasimineku.

Elena vend oli kolinud Hispaaniasse ning Elena veenis isa, et tal lubatakse venna juurde minna. Isa lubas tal minna, kindlana, et poeg hoiab Elena adventkogudusest eemal. Kuid siis, kui vend Elenale jaama vastu tuli, üllatas ta Elenat kutsega: „Sellel hingamispäeval läheme kirikusse.“ Ta oli hakanud käima adventkirikus! Kahekesi koos läksid nad kirikusse ja üsna vähese aja pärast Elena ristiti.

Aeg möödus, aga Elena polnud ikkagi suutnud leida Hispaanias tööd ja nii mõtles ta Rumeeniasse tagasi minna. Kuid vend esitas väljakutse: „Kus su usk nüüd on? Ma mõtlesin, et sa usaldad Jumalat!“ Elena taipas, et vend jälgis teda ja et tal tuleb olla tugev. Nad palvetasid, et ta leiaks töö, ja varsti sai ta tööle ühe perekonna juurde, kes andis talle laupäevad vabaks.

Elena isa kahetseb nüüd karme sõnu, mida ta tütrele ütles, kuid isa on öelnud talle ka, et kui ta kunagi koju tagasi tuleb, siis peab ta oma usu maha jätma. Ja seda, ütleb Elena, ei tee ta kunagi.

Elena Mocanu elab Cosladas, Madridi äärelinnas, Hispaanias.

Põhjendamatu needus?

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ps 119:65–72; Ib 2:11–13; Ib 4:1–21; Rm 3:19, 20; 1Kr 3:19; Hb 12:5; Mt 7:1.

Meelespeetav tekst: „Ons inimene õige Jumala ees või mees puhas oma Looja ees?“ (Ib 4:17).

Möödunud nädalal rõhutasime, kui vajalik on panna ennast Iobi kohale, vähemasti sel määral, kui võimalik. Teatud mõttes ei peakski see olema nii raske, sest me kõik olemegi seal; teatud määral leiame kõik ennast neeldununa kannatustesse, millel ei näi väga sageli olevat mõtet ja mis ei paista olevat õiglased.

Kuigi püüame kogu selle õppetüki jooksul seda vaatenurka säilitada, on meil vaja leida ka teiste inimeste vaatenurk selles loos – nende meeste oma, kes tulid koos Iobiga leinama ja kurvastama.

Ja seegi ei peaks olema liiga raske. Kes meist poleks näinud kaasiniimeste kannatusi? Kes poleks püüdnud lohutada teisi nende kaotusvalus ja valudes? Kes ei teaks, mis tunne on, kui püüad leida õigeid sõnu, mida öelda neile, kelle lein löikab ka meie oma südamesse?

Tõsiasi on, et suure osa Iobi raamatust võtab tegelikult enda alla dialoog Iobi ja nende meeste vahel, kui nad püüavad mõtestada seda, mis tihtilugu näib mõttetut: inimlike kannatuste ja tragöödia lõputut paraadi maailmas, mille lõi armastav, võimas ja hooliv Jumal.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 5. novembriks.

Suurem osa Iiobi raamatu tegevusest leiab aset esimeses kahes peatükis. Siin kergitatakse eesriie taeva ja maa vahelt ning meil võimaldatakse heita pilk tõelisuse sellele küljele, mis muidu jääb meie eest varjatuks. Meie teleskoobid võivad piiluda kosmoses küll päris kaugele, kuid need ei saa näidata meile nii lähedalt seda, mida meile näidatakse selles raamatus, mis kirjutati tuhandeid aastaid tagasi ühes kõrbes, mis kõige tõenäolisemalt paiknes tänapäeva Saudi Araabias. Iiobi raamat näitab meile, kui võrd lähedaselt on seotud üleloomulik ala, Jumala ja inglite kuningriik meie maaga, loodusega ja meiega selles.

Pärast esimest kahte peatükki koosneb Iiobi raamat enamjaolt sellest, mida televisioonis nimetatakse „rääkivateks peadeks“; see tähendab, lihtsalt dialoogist. Antud juhul on rääkivateks peadeks Iiob ja mehed, kes tulid arutlema elu raskete teemade üle: teoloogia, valu, filosoofia, usk, elu ja surm.

Ja miks ka mitte, kui arvestada seda kõike, mis Iiobiga juhtus? Kerge on elus üles korjata kõik ajalik, lihtsalt päevast päeva toimetamised, ning unustada, millised on suured ja tähtsad küsimused. Miski muu ei toimi nii, nagu õnnetus, ükskõik kas enda või kaasinimeste oma, mis äratavad meid üles vaimulikust loidusest ja paneb küsima tähtsaid küsimusi.

Loe Ps 119:65–72. Mida laulja ütleb?

Psalmist suutis näha seda head, mis tulenes teda ahistanud katsumustest. Ühel või teisel korral võivad katsumused kindlasti olla varjatud õnnistused, kuna need juhivad meid tagasi Issanda juurde või toovad meid Tema juurde esmakordselt. Kes poleks kuulnud kriisini jõudnud inimeste lugusid, mis räägivad, et alles siis tuli inimene kas tagasi Jumala juurde või allutas ennast esimest korda Temale? Mõnikord tuleneb vägagi õudsest ja traagilistest katsumustest head, mida me ajapikku näha suudame. Teinekord tunduvad need meelevaldsed ja mõttetud.

Kuidas oled suutnud vaadata tagasi oma endistele katsumustele ja näha head, mida need sulle on toonud? Kuidas tegeleda katsumustega, mis pole midagi head toonud?

Millal on süütud hukkunud?

Loe Ib 2:11–13. Mida räägib see meile sellest, kuidas sõbrad nägid Iobi olukorda?

Olles kuulnud Iobiga juhtunust, need mehed „tulid kokku“ (Ib 2:11); see tähendab, et nad otsustasid üheskoos tulla ja oma sõpra külastada. Neis salmides on peidus mõte, et neid vapustas see, mida nad nägid, ning nemadki võtsid koha sisse tema leinaprotsessis.

Kirja pandud sõnade kohaselt istusid nad vaikides, sõnagi lausumata. Mida lõpuks öelda kellelegi, kes on Iobi olukorras? Kui aga Iob esimesena rääkis, oma ägamise kuuldavale tõi, siis oli neil meestel palju öelda.

Loe Ib 4:1–11. Mis on nende sõnade olulisim mõte, mida Eliifas Iobile ütles?

Leinaja nõustamise raamatut sobiks ilmselt hästi alustada Eliifase kirjeldamisega. Esimene peatükk peaks kandma pealkirja „Mida mitte öelda leinavale inimesele“. Kuigi need mehed tundsid ilmselt Iobile kaasa, ulatus see kaastunne ainult nii kaugele. Näib, et Eliifase jaoks oli teoloogiiline puhtus tähtsam kui päris lohutus. Raske on kujutleda kedagi tulemas inimese juurde, kes teeb läbi kõike seda, millest Iobil läbi minna tuli, ja ütlemas põhimõtteliselt: *Nojah, sa oled küll pidanud selle ära teenima, sest Jumal on õiglane ja ainult õelad kannatavad niimoodi.*

Isegi kui keegi oleks võinud Iobi puhul niimoodi mõelda, siis mida head oleks teinud selle ütlemine temale? Kujuta ette ühte kiirust ületavat autojuhti, kes satub liiklusõnnetusse ja kaotab kõik oma pereliikmed. Kas kujutad ette, et keegi läheb keset ta leina tema juurde ja ütleb talle otse: *Jumal karistab sind kiiruse ületamise pärast?* Eliifase probleemiks polnud niivõrd küsitav teoloogia, kuivõrd tema tundetus Iobi ja Iobi poolt kogetava suhtes.

Mõtle mingile ajale, mil inimesed sind keset su kaotusvalu lohutasid. Mida nad ütlesid? Kuidas nad seda ütlesid? Mida õppisid sellest kogemusest, mis aitab sind olukorras, kui sul tuleb kedagi lohutada?

Eliifas poleks oma avasõnadega võitnud ühtki taktitunde ja osavõtlikkuse auhinda. Põhiliselt ütles ta, et Iiobil oli kerge olla valguseks ja lohutuseks kaasinimestele siis, kui elu oli hea. Kuid nüüd, kui halb on teda tabanud, on ta „jahmunud“. Justkui ei tohiks ta seda olla. Jumal on õiglane ja seega on halb, mis meid tabab, ära teenitud.

Loe lb 4:12–21. Missuguse teise väite Eliifas Iiobile esitab?

Siin ilmneb päris põnevaid seiku, sealhulgas seda, kuidas need mehed said aru tõelise Jumala olemusest ja iseloomust juba enne Iisraeli rahva esiletulekut. Kogu see raamat näitab meile, et teisedki peale usuisade ja seejärel iisraellaste tundsid tõepoolest kuidagimoodi Issandat. Näeme siin tegelikult, et Eliifas püüab kaitsta Jumala iseloomu.

See, mida Eliifas kuulis „õiste nägemuste rahutuis mõtteis“, oli mitmelgi moel väga hea teoloogia (vaata Ps 103:14; Js 64:6; Rm 3:19, 20). Meie, inimesed, oleme savi, pörm, oleme nii lühiajalised ning meid saab purustada niisama kergesti nagu riidekoid. Ja muidugi, milline mees või naine võiks olla Jumalast õigem?

Teisest küljest olid tema sõnad kulunud ega puutunud asjasse. Iiobi puhul polnud probleem selles, et Iiob olnuks Jumalast parem. Seda Iiob ei kaevanud. Ta rääkis enamasti just, kui armetu ta oli, kui palju pidi ta kannatama, mitte seda, et ta oli kuidagi Jumalast õigem.

Näib aga, et Eliifas loeb selle kõik Iiobi juttu sisse. Kui Jumal on õiglane ja paha tabab ainult kurja inimest, siis peab Iiob olema teinud midagi, millega ta pälvis selle, mida pidi läbi elama. Seepärast oli Iiobi ägamine ülekohtune. Innukas Jumalat kaitsma, asub Eliifas Iiobile loengut pidama. Ta uskus, et tal on Jumala kohta isegi rohkem kui vaid kollektiivne tarkus; Eliifasel oli mingisugune üleloomulik ilmutus, mis tema seisukohta toetas. Ainus probleem on aga selles, et see seisukoht lasi märgist mööda.

Isegi siis, kui oleme õigel seisukohal, ei pruugi me seda väljendada kõige kasulikumal ja päästvamal moel. Kuidas me seda sellest loost õpime?

5. peatükis jätkab Eliifas oma väidete esitamist. Enamjaolt on need samad, mida ta eelmises peatükis ütles: halb juhtub ainult halvale inimesele. Kujuta ette, kuidas Iiob sel puhul end tundma pidi – ta teadis, et öeldu pole õige ning et ta ei olnud käesolevat olukorda ära teeninud.

Siin on siiski üks probleem: mitte kõik ei ole vale, mida Eliifas ütleb. Vastupidi, paljud samasugused mõtted kajavad vastu Piibli teistest osadest.

Kuidas peegeldavad järgmised kirjakohad Iiobi 5. peatükis esitatud mõtteavaldusi?

Ps 37:10 _____

Õp 26:2 _____

Lk 1:52 _____

1Kr 3:19 _____

Ps 34:7 _____

Hb 12:5 _____

Ho 6:1 _____

Ps 33:19 _____

Palju sellest, mida Eliifas Iobile ütles, oli õige. Tähendab, ta tõi välja palju paikapidavaid mõtteid, mida leiame Piiblis edaspidi. Ja ometi oli tema vastuses Iobile midagi kohutavalt valesti. Probleem polnud niivõrd selles, mida ta ütles; probleem oli rohkem kontekstis, milles ta seda ütles. See, mida ta ütles, tõed, mida ta esile tõi, lihtsalt ei käinud antud olukorra kohta. (Vaata järgmise nädala õppetükki.)

Meie maailm on keeruline koht. Kerge on heita pilk ühele olukorrale ja siis pilduda välja mõni palju tarvitatud väljend või pisut piiblisalme, mis sinu meelest on asjakohased. Võib-olla on. Aga sageli ei ole. Vaata väljavõtet Ellen G. White'i sulest selle kohta, kui sageli tõmbame meiega juhtuva endale ise kaela. „Selgemalt kui ühtki teist tõde õpetab Piibel tõsiasja, et see, mida teeme, on selle tulemus, millised oleme. Meie elukogemused on suurel määral meie oma mõtete ja tegude kättetulek.“ – Kasvatus, lk 146.

See on sügavmõtteline ja tähtis tõde. Aga suudad sa ette kujutada üht head kavatsevat pühakut astumas kellegi juurde, kes on Iobi-laadses olukorras, ja lugemas talle ette äsjaesitatud Ellen G. White'i väljavõtet? (Mõnel juhul me kahjuks suudame seda ette kujutada.) Oleks olnud palju parem, kui see head kavatsev pühak oleks ise seda nõuannet järginud, eks? „Paljud arvavad, et nad esindavad Jumala õiglust, kuigi jätavad täiesti esindamata Tema õrnuse ja suure armastuse. Sageli on need, keda nad karmuse ja rangusega kohtlevad, kiusatuste surve all. Saatan heitleb nende hingega ning karmid, osavõtmatud sõnad muudavad nad araks ja seetõttu langevad nad kiusaja väe saagiks.“ – Ellen G. White, Tervise teenistuses, lk 163.

Tõsiasia on tihtilugu, et teoksil on palju rohkem, kui Eliifas või kõik teised, nende hulgas ka Iob, teadsid. Nii et Eliifase tormamine kohut mõistma, olgugi et teoloogia oli õige, ei olnud antud olukorras õige samm.

Miks peaksid järgmised kirjakohtad olema alati meie mõtteis esireas, kui tegeleme kellegagi, eriti inimesega, kellest arvame, et ta on pattu teinud? Mt 7:1, 2; Rm 2:1–3; 1Kr 4:5.

Isegi juhul kui Eliifasel olnuks õigus ja Iob tõmmanuks ise selle kannatuse enda peale, olid tema sõnad järelemõtlematud ja kohatud. Iob on saanud kogu inimkonna sümboliks, sest me kõik oleme haaratud suurde võitlusse ja me kõik kannatame selle käes. Ning me kõik vajame ühes või teises mõttes kaastunnet ja osavõtlikkust, mitte moraalilugemist. Jah, õpetlikus toonis seletamiseks on oma aeg ja koht. Kuid siis, kui inimene istub tuhaasemel, elu on varemeis, tema lapsed surnud ja ta keha täis vermeid, ei ole selleks aeg.

Reede, 4. november

Edasiseks uurimiseks: Nagu näinud oleme, tundis Eliifas Iiobile kaasa. Lihtsalt, tema kaastunne jäi teisele kohale seal, kus ta nägi, et oli vaja kaitsta Jumala iseloomu. Iiob kannatas kohutavalt ja Jumal on õiglane; seepärast pidi Iiob olema teinud midagi, millega pälvis temale juhtunu. Just see ongi Jumala õiglus, järeldas Eliifas. Seepärast tegi Iiob valesti, kui ägas.

Mõistagi on Jumal õiglane. Kuid see ei tähenda iseeneslikult, et näeme Tema õiglust avaldumas igas olukorras, mis siin pattulangenud maailmas toimub. Tõsiasi on, et me ei näe seda. Õiglus ja kohus tuleb, kuid mitte tingimata nüüd (Ilm 20:12). Üheks osaks sellest, mida tähendab elada usus, on usaldada Jumalat, et õiglus, mida siin nii palju puudu jääb, ilmub ühel päeval ja saab nähtavaks.

Eliifase juures näeme ka suhtumist, mis oli mõnel kirjatundjal ja variseril Jeesuse suhtes. Need mehed olid haaratud soovist olla „ustavad“ ja religioossed niivõrd, et nende viha hingamispäeval tervistava Issanda vastu (vaata Mt 12. ptk) ületas nende rõõmu, mida nad oleksid pidanud tundma selle puhul, et haiged olid terveks saanud ja nende kannatused leevenenud. Kristuse sõnad järgmises salmis võivad küll olla neile mõeldud, kuid põhimõte on sama – meie, kes armastame Jumalat ja oleme kiivad Tema pärast, peaksime alati meeles pidama: „Häda teile, kirjatundjad ja variserid, te silmakirjatsejad, et te maksata kümnist mündist ja tillist ja köömnest ning jätate kõrvale kaalukama osa seadusest – õigluse ja halastuse ja ustavuse! Üht tuleb teha, kuid teist ei tohi jätta kõrvale!“ (Mt 23:23).

Küsimused aruteluks:

1. Kuidas eristada olukorda, mil keegi vajab kaastunnet ja osavõtlikkust, ning olukorda, mil inimene vajab õpetlikku selgitamist ja võib-olla isegi noomimist? Miks on üldiselt parem eksida kaastunde ja osavõtlikkuse poole, kui meil on tegemist kas või oma pattude ja väärtegade tõttu kannatavate inimestega?

2. Loe veel kord Eliifase sõnu Iiobile peatükkidest 4 ja 5. Millises olukorras oleksid need olnud kohasemad kui antud juhul?

3. Kujuta ette, et oled Iiobi sõber ja oled tulnud talle külla, tema aga istub tuhaasemel. Mida talle ütleksid? Juhul, kui tema asemel oleksid sina, mida sooviksid, et inimesed sulle ütleksid?

Mihaela Budau

Mihaela oli ainus laps oma väga kokkuhoidvas perekonnas Rumeenias. Tema vanemad olid õpetajad ja perekonnale meeldis aega koos veeta. Siis, kui Mihaela ema hakkas käima adventistide kirikus, ei vaielnud isa vastu, aga Mihaela vaidles. Selleks ajaks oli ta 18aastane ja väljakutsuv ema uute ideede suhtes. Kui ema endalt ehted ära võttis, ütles Mihaela talle, et ema näeb välja, nagu oleks ta alasti. Mihaela armastas siiski oma ema ja tahtis talle head meelt valmistada.

Mihaela astus ülikooli, kuid leidis sageli, et tema mõtted triivisid Jumala ja usu poole. Ta mõtles sellele, mida ema oli talle adventistide tõekspidamistest rääkinud, ja ta isegi kaitses neid tõekspidamisi väitlustes kaasõpilastega. Kuid ta pani vastu mõttele usu vastu sügavamat huvi tundma hakata. Ta kaalutles nii: olen veel noor ja mul on terve eluaeg, et mõelda Jumalale ja usule.

Ülikoolis õppimise ajal kohtus Mihaela ühe tuntud noormehega. Näis nii, et kõik ülikoolilinnaku tüdrukud tahtsid tema tüdruksõbrad olla. Noormees oli veetleva välimusega ja sarmikas ning tema perekond oli jõukas. Kuid see noormees valis tüdruksõbraks Mihaela. Kui Mihaela oli 21aastane, siis noored abiellusid. Mihaela tundis, et Jumal oli tema poolt, kui lubas tal abielluda nii ihaldusväärse mehega.

Noorpaar külastas sageli vanematekodusid. Mihaela pere tundis rõõmu rahulikust kodust ja oli vaimsete huvidega, kuid tema abikaasa perekonnas polnud kokkuhoidva pere rõõme.

Mihaela mehe vanemad lakkasid toetamast oma poja õpinguid siis, kui too abiellus, niisiis asus Mihaela pärast kooli lõpetamist tööle, et aidata maksta mehe õppemaksu. Ta ei pidanud töötama laupäeviti ja tegi sel päeval tavaliselt kodutöid. Kuid ta südametunnistus maadles sageli sellega, mida ema oli talle õige hingamispäevapidamise kohta õpetanud.

Aeg läks ja abikaasa polnud ikka veel õpinguid lõpetanud ning noorpaari abiellu tulid probleemid. Kriisihetkel palvetas Mihaela tihti, et kui Jumal aitab lahendada nende probleemid, siis hakkab ta adventistiks. Kuid kui kriis möödus, unustas ta oma töotuse.

Kui Mihaela mehe vanemad said teada, et Mihaela abikaasa ei ole veel kooli lõpetanud, kuigi ta oli öelnud, et on, vihastasid nad tema peale ning süüdistasid teda oma elu ja nende raha raiskamises. Vihasena helistas mees Mihaelale töö juurde ja ütles talle, et neil tuleb kolida välja korterist, mille vanemad neile olid muretsenud. „Ma jätan kooli pooleli ja kannan oma kätega enda pere eest hoolt!“ teatas ta julgelt.

Vastumeelselt tuli Mihaela koju ja pakkis asjad. Nad kolisid mehe õe juurde, kes elas samas linnas. Mihaela jätkas tööl käimist, samal ajal, kui abikaasa tegutses selle nimel, et hankida viisad maalt lahkumiseks.

Järgneb

Õiglane karistus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ib 8:1–22; Ib 11:1–20; Js 40:12–14; 1Ms 6:5–8; 2Pt 3:5–7.

Meelespeetav tekst: „Kas sa suudad leida Jumala sügavuse? Või tahad sa jõuda Kõigevägevama täiuseni?“ (Ib 11:7).

Inimese kannatuste probleem heidutab inimsugu kindlasti jätkuvalt. Näeme „häid“ inimesi mõõtmatu tragöödia käes, samas kui halvad inimesed lähevad karistamatult elus edasi. Mõni aasta tagasi ilmus raamat pealkirjaga *Miks juhtuvad halvad asjad headele inimestele?* Raamat oli aastatuhande jooksul üks arvukaist püüdlusist anda sellele probleemile rahuldav vastus. Vastus jäi andmata. Paljud teised kirjanikud ja mõtlejad on kirjutanud oma heitlusest inimlikud kannatused „lahti seletada“. Näib, et nad ei ole leidnud õigeid vastuseid.

Sama teema ongi ju Iiobi raamatu teema ja selle põhjal jätkame uurimist, miks isegi selline „hea“ inimene nagu Iob selles maailmas kannatab. Ülioluline vahe Iiobi raamatu ja teiste raamatute vahel on aga selles, et Iiobi raamat ei põhine kannatuste nägemise inimlikul vaatenurgal (kuigi me saame sellest raamatust küllaga sedagi), vaid hoopis – kuna see on Piiblis – saame sellele probleemile pilku heita Jumala vaatenurgast.

Sellel nädalal loeme veel kõnesid meestelt, kes tulid Iiobi õnnetuses tema juurde. Mida neilt õppida saame, eriti vigadest, mida nad tegid täpselt samamoodi, nagu kõik teised, kui püüdsid hoomata piina probleemi? Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 12. novembriks.

Just nagu Eliifase targutamine polnuks juba isegi halb, seisis Iiob nüüd vastamisi Bildadi omaga, kes rääkis küllalt sarnaselt sellega, mida Eliifas oli öelnud. Kahjuks oli Bildad Iiobi vastu hoolimatum ja rohmakam kui isegi Eliifas oli olnud. Kujuta ette, et lähed kellegi juurde, kelle lapsed on surnud, ja ütled sellele inimesele: „Kui su lapsed pattu tegid tema vastu, siis ta andis nad nende üleastumise võimusesse“ (Ib 8:4).

See on ironia, sest Iiobi esimene peatükk (Ib 1:5) teeb selgeks, et Iiob ohverdas oma laste eest puhtalt sel põhjusel, igaks juhuks, kui nad on pattu teinud. Nii näeme siin vastandust: arusaamine armust (nagu nähtub Iiobi tegevusest) ja Bildadi esimesed sõnad, mis ilmutavad karedat, karistavat käsumeelsust. Veelgi hullem aga on, et Bildad räägib sedamoodi püüdluse tõttu kaitsta Jumala iseloomu.

Loe Ib 8:1–22. Milline on Bildadi põhjendus ja kui palju tõde ta räägib? See tähendab, kui unustaksid vahetu konteksti ja lihtsalt vaataksid väljendatud mõtteavaldusi, siis milliseid vigu, kui üldse mingisuguseid, leiaksid tema sõnadest?

Kes leiaks vigu selles, mida senimaani öeldud on? „Sest meie oleme eilsed ega tea midagi, meie päevad maa peal on ju nagu vari“ (Ib 8:9). Öeldu on jõuline, tõene ja väga piibellik (Jk 4:14). Või mis on vale tema hoiatuses, et jumalakartmatu inimene, kes paneb oma lootuse maapealsetele ilmalikele asjadele, usaldab tegelikult midagi, mis pole tugevam kui „ämblikuvõrk“ (Ib 8:14)? Seegi mõte on väga piibellik.

Võib-olla on suurim probleem selles, et Bildad toob esile ainult ühe külje Jumala iseloomust. Seda kujutab ilmekalt ühel või teisel pool teed kraavis olemine. Kummaski kohas ei peaks sa tegelikult olema. Keegi võib keskenduda näiteks ainult käsule, õiglusele ja kuulekusele, samas aga teine võib keskenduda armule, andestusele ja asemikuks olemisele. Emma-kumma ülerõhutamine annab tavaliselt moonutatud pildi Jumalast ja tõest. Näeme siin samalaadset probleemi.

Inimestena peaksime alati püüdma oma teoloogias ja käitumises kaasinimestega saavutada tasakaalu käsu ja armu vahel. Juhul aga, kui tuleks eksida kas ühe või teise poole kasuks (nagu me inimestena lõpuks teeme), siis kumma poole kasuks on parem eksida, kui tegemist on kaasinimeste vigade käsitlemisega, ja miks?

„Kas sa suudad leida Jumala sügavuse? Või tahad sa jõuda Kõigevägevama täiuseni? Need on kõrgemad kui taevad – mida sina suudad teha? Sügavamad kui surmavald – mida sina sellest tead? Nende mõõt on pikem kui maa ja laiem kui meri“ (Ib 11:7–9; vaata ka Js 40:12–14). Millist tõe see väljendab ja miks on oluline meil seda alati meeles pidada?

Siinsed sõnad väljendavad kenasti tõsiasja, et Jumalaga seoses on nii palju sellist, mida me ei tea, ning kõik meie jõupingutused Teda ära selgitada jätavad meid ikkagi väga väikesesse teadmisse. Huvitav on, et üks kahekümnenda sajandi suurim filosoof, hiljuti surnud Richard Rorty, väitis põhimõtteliselt, et me ei saa mitte iialgi tegelikkusest ja tõest aru ja nii peaksime loobuma seda püüdmast. Rorty väitis, et püüde asemel tegelikkust mõista on ainus, mida teha saame, püüda sellega toime tulla. Põnev ju: 2600 aastat läänemaist filosoofilist traditsiooni tipneb sellise lüüasaamise väljendamisega. Kui juba kõik meie otsingud jäta-ksid meid pimedusse selle tegelikkuse olemuse suhtes, milles elame, siis kelle „otsingud“ paneksid mõistma Loojat – Teda, kes tegi olemasoleva, millest alustada, ja on seega suurem kui loodu? Rorty kinnitas oluliselt seda, mida me just Piiblist loeme.

Ometi pärinevad need salmid, nii sügavmõttelised kui need ka on, Iiobi kolmanda tuttava Soofari kõnest ning ta suunas need sõnad Iobile osana oma vigasest põhjendamisest.

Loe Ib 11:1–20. Mis on Soofari poolt öeldus õige, aga mis on vale tema üldises väites?

Väga raske on mõista, kuidas keegi saab tulla sellise kannatava inimese juurde nagu Iiob ja öelda talle põhimõtteliselt nii: *Oled selle ära teeninud. Ei, tegelikult saad sa vähem, kui oled ära teeninud.* Veel halvem on, et ta teeb seda siis, kui püüab kaitsta headust ja Jumala iseloomu, täpselt nagu ta kaks kaaslast enne teda.

Mõnikord, pelgalt tundes Jumala iseloomu kohta käivaid tõdesid, ei pane see meid iseenesest Tema iseloomu peegeldama. Mida rohkemat vajame Jumala iseloomu peegeldamiseks?

Jumalik õiglase karistus

Iiobi kolm sõpra tundsid kahtlemata mingit moodi Jumalat. Ning nad püüdsid innukalt Teda ka kaitsta. Nagu nägime, tõid need mehed esile nii mõnegi väga olulise tõe (kuigi Iiobi jaoks olid nende sõnad, eriti antud kontekstis, üsna eksitavad).

Nende väidetes oli kesksel kohal mõte, et Jumal on õigluse Jumal ning patt toob jumaliku õiglase karistuse halva puhul ja erilised õnnistused hea puhul. Kuigi me ei tea täpset aega, millal need mehed elasid, sest kiidame heaks selle, et Mooses kirjutas Iiobi raamatu Midjanimaal olles, elasid nad mõni aeg enne Egiptusest väljaminekut. Vägagi tõenäoline on, et nad elasid pärast veeuputust.

Loe IMs 6:5–8. Kuigi me ei tea, kuivõrd need mehed (Eliifas, Bildad ja Soofar) veeuputusest teadsid, kuidas võis see lugu olla mõjutanud nende teoloogiat?

Veeuputuse lugu on selge näide jumalikust õiglasest karistusest patu eest. Sel puhul toob Jumal otseselt esile nende karistamise, kes seda just väärisid. Ja ikkagi avaldub ka siin armu mõiste, nagu on näha 1Ms 6:8. Ellen G. White kirjutas ka tõsiasjast, et „iga laeva ehitamisel kõlanud haamrilöök pidas inimestele jutlust“. – The Spirit of Prophecy, 1. kd, lk 70. Igal juhul võime siinses loos teatud määral näha näidet selle kohta, millest need mehed Iiobile jutlustasid.

Kuidas on näha õiglase karistuse mõtet IMs 13:13; 18:20–32; 19:24, 25?

Kas Eliifas, Bildad ja Soofar teadsid neist juhtumitest vähem või rohkem, igatahes väljendavad nad reaalsust, et Jumal karistab otsese halva eest. Jumal lihtsalt ei jätnud patuseid nende pattudesse ega lasknud patul endal neid hävitada. Veeuputusegi puhul oli Jumal otsene karistaja. Ta tegutses siin kohtunikuna ning õeluse ja kurjuse hävitajana.

Ükskõik kui palju rohkem tahame (ja peame) pöörama tähelepanu Jumala iseloomus olevale armastusele, halastusele ja andeksandmisele, miks ei tohi me unustada Tema õigluse olemasolu? Mõtles kõigele sellele halvale, mis pole veel karistust saanud. Mida peaks see rääkima meile jumaliku karistuse vajadusest, millal ja kuidas iganes see tuleb?

Pärast seda, kui kõik Iiobi raamatu tegelased surid, kirjutati Pühakirja veel palju juhtumeid otsese jumaliku karistuse kohta halva eest ja ka õnnistuste kohta ustavuse eest.

Missugune suur tööutus käib siin sõnakuulmise kohta? 5Ms 6:24, 25.

Vanas Testamendis on ridamisi õnnistuse ja õitsengu tööutusi, mida Jumal otseselt oma rahvale annab, kui nad Talle sõnakuulelikud on. Nii võime näha neis näiteid Iiobi juurde tulnud meeste sõnadest, et Jumal õnnistab neid, kes püüavad Tema sõna ja Tema kāske kuulata ning elada jumalakartlikku ja õiget elu.

Muidugi on Vanas Testamendis ka ridamisi hoiatusi, et sõnakuulmatuid tabab jumalik õiglane karistus. Jumal hoiatab Vanas Testamendis iisraellasi küllalt palju selle suhtes, mida sõnakuulmatus kaasa toob, eriti pärast Iisraeliga Siinail sõlmitud lepingut. „Aga kui te ei kuula Issanda häält ja tõrgute Issanda kāsle vastu, siis on Issanda kāsle teie vastu, nõnda nagu ta oli teie vanemate vastu“ (1Sm 12:15).

Loe 4Ms 16:1–33. Mida see juhtum jumaliku õiglase karistuse kohta õpetab?

Seda, kuidas vastuhakkajad hävitati, ei saa kirja panna mõttena „patt karistab ennast ise“. Need inimesed seisid silmitsi Jumalalt tuleva jumaliku ja otsese õiglase karistusega nende pattude ja vastuhaku pärast. Antud juhul näeme Jumala väe üleloomulikkude avaldumist; näib, et loodusseadusi muudeti. „Aga kui Issand laseb sündida midagi erakorralist ja maa avab oma suu ja neelab nemad ja kõik, mis neil on, nõnda et nad lähevad elusalt alla hauda, siis te teate, et need inimesed on põlanud Issandat!“ (4Ms 16:30).

Sõnaühend „laseb sündida“ tuleneb samast tüvest, mida 1Ms 1:l kasutatakse „loomise“ kohta. Issand tahtis, et igaüks teaks, et Tema ise karistas vastuhakkajaid, kiiresti ja otse.

Kindlasti avaldub õiglane karistus kõige suuremal ja mõjusamal kujul maailma ajaloo lõpul õelate hävitamises, mida Piibel nimetab „teiseks surmaks“ (Ilm 20:14). Seda surma ei tohi loomulikult segi ajada surmaga, mida ühtviisi surevad kõik Aadama järeltulijad. Teine surm on surm, millest teine Adam, Jeesus Kristus, säästab õiged maailma ajaloo lõpul (1Kr 15:26). Teine surm, nagu nii mõnigi teine Vana Testamendi ajal ilmnenu karistus, on Jumala otsene karistus patuste vastu – nende karistamine, kes ei ole kahetsenud ja võtnud vastu päästet Jeesuses.

Loe 2Pt 3:5–7. Mida räägib Jumala Sõna meile jumalakartmatute saatusest?

„Tuli langeb taevast. Maa avaneb. Maapõues varjul olnud purustavad jõud tungivad välja. Hävitavad leegid purskuvad esile igast haigutavast lõhest. Isegi kaljud põlevad. Päev on tulnud, mis põleb kui ahi. Algainend sulavad kuumuses, samuti maa ja kõik, mis seal sees, põlevad ära (Ml 3:19; 2Pt 3:10). Maapind näib sula massina – määratu suure keeva tulejärvena – „sest see on Issanda kättemaksupäev, tasumisaasta riiu eest Siioniga“ (Js 34:8).“ – Ellen G. White, Suur võitlus, lk-d 672, 673.

Kuigi patt võib tuua oma karistuse, on kindlasti neid kordi, mil Jumal ise karistab pattu ja patuseid otseselt, täpselt nagu Iiobi „eestvõitlejad“ väitsid. On tõsi, et patust on tulenenud kõik kannatused selles maailmas. Kuid pole tõsi, et kõik kannatused on Jumala karistus patu pärast. Päriskindlasti polnud see Iiobi puhul nii ega ole ka paljudel teistel juhtudel. Tõsiasi on, et oleme haaratud suurde võitlusse ja meil on vaenlane, kes otsib võimalust teha meile kahju. Hea sõnum on aga, et kõige selle keskel võime teada, et Jumal on meie jaoks olemas. Olgu meie katsumuste põhjused millised tahes, olgu nende katsumuste käesolevad tagajärjed millised iganes, meile kinnitatakse, et Jumal armastab – ja see armastus on nii suur, et Jeesus läks meie eest ristile. See on tegu, mis ainuüksi lubab, et kõigile kannatustele tuleb lõpp.

Kuidas olla kindlad, et kellegi kannatus on otsene karistus Jumalalt? Kui me ei saa olla kindlad, siis mis on parim viis, kuidas kohelda kannatavat inimest? Või mida öelda meie enda kannatuste kohta?

Reede, 11. november

Edasiseks uurimiseks: Nagu sel veerandil juba öelnud oleme, on tähtis püüda ennast panna loo tegelaste asemele, sest see aitab meil mõista nende motiive ja tegusid. Nead ei näinud telgitagust võitlust, nagu meie näeme. Kui astume nende kohale, polegi meil raske näha vigu, mida Eliifas, Bildad ja Soofar Iiobi kannatustega seoses tegid. Nad lange-tasid otsuse, mida nad tegelikult polnud pädevad langetama. „Inimestel on väga loomulik mõelda, et suured õnnetused on kindlaks näitajaks suurtest kuritegudest ja tohututest pattudest, kuid inimesed eksivad sageli selliselt nende olemust mõõtes. Me ei ela karistuskohu ajal. Hea ja halb on läbisegi, õnnetused tabavad kõiki. Mõnikord ületavad inimesed Jumala kaitsva hoole piiri ja siis kasutab Saatan nende peal oma võimu ning Jumal ei astu vahele. Iiobit vaevati valusalt ning tema sõbrad püüdsid panna teda tunnistama, et tema kannatus oli patu tagajärg, ning panna teda tundma end süüdimõistetuna. Nad esitasid tema juhtumit suure patuse juhtumina, kuid Issand noomis neid, et nad mõistsid kohut Temale ustava sulase üle.“ – Ellen G. White märge koguteosel Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud, 3. kd, lk 1140. Peame olema ettevaatlikud kannatuste küsimuse käsitlemisel üldse. Jah, mõnel puhul *näib* kergem olevat aru saada. Keegi suitsetab sigarette ja saab kopsuvähi. Väga lihtne, eks ole? Kena küll, aga mida öelda nendest, kes suitsetavad kogu elu, kuid ei haigestu kopsuvähki? Kas Jumal karistab ühte ega karista teist? Lõpuks ei tea me alati, nagu ka Eliifas, Bildad ja Soofar, miks kannatused tulevad. Teatud mõttes ei loegi, kas teame või mitte. Loeb see, mida teeme nende kannatustele reageerides, mida näeme. Siinkohal olid need kolm meest täiesti vael teel.

Küsimused aruteluks:

1. Mida õpetab õiglase karistuse tegelikkus meile Jumala lõpliku õigluse usaldamisest, vaatamata sellele, millised näivad asjalood praegu?
2. Need kolm meest ei saanud tõesti aru kõigest, mis Iiobiga tema kannatustes juhtus. Eks ole teatud mõttes sama lugu meie kõigiga? Me ei mõista täielikult inimeste kannatuste põhjusi. Kuidas aitab selline teadmine olla meil kannatajate vastu kaastundlikumad? Nagu eelpool öeldud, kui tähtis on, et me üldse otsest põhjust teaksime?

Mihaela töötas ja hoolitses majapidamise eest, kuid tema abikaasa ei töötanud ega õppinud. Ühel päeval ütles mees talle, et on saanud viisa Hispaaniasse minekuks, aga Mihaela oma pole veel jõudnud. Nii läks mees Hispaaniasse ilma temata.

Mihaela elas pärast mehe äraminekut oma mehe vanemate juures. Tal oli palju aega ja nii hakkas ta lugema adventistide kirjandust, mida ema oli talle andnud. Lõpuks saabus ka tema viisa ja ta kavatses abikaasa juurde minna. Ta töötas Jumalale, et kui nad jälle üheskoos elavad, siis laseb ta esimesel võimalusel ennast ristida.

Kui Mihaela Hispaaniasse saabus, kolis ta ühiskorterisse, kus ühes toas elasid tema ja abikaasa, teistes veel kaks perekonda ja üks üksik naine. Mihaelal oli hea meel, kui kuulis, et ühe pere inimesed olid adventistid ja nad olid käinud koos tema abikaasaga kirikus. Rõõmuga hakkas abielupaar üheskoos kirikus käima.

Mihaela leidis tööd lapsehoidjana, kuid töö nõudis, et ta oleks kodunt ära esmaspäeva hommikust reede õhtuni. Ta elas nädalalõppude nimel, mil sai jälle abikaasaga koos olla.

Asjalood näisid hästi sujuvat. Abikaasa oli leidnud tööd ja tema ootas aega, mil nad saavad endale jälle oma korteri muretseda.

Siis hakkasid inimesed üksteise järel Mihaelale rääkima, et tema abikaasa veetis liiga palju aega selle üksiku naise seltsis, kes samas ühiskorteris elas. Mihaela märkas, et need kaks olid teineteise vastu väga sõbralikud, kuid nad salgasid mingi salasuhte olemasolu.

Siis hakkas abikaasa huvi kiriku vastu kahanema. Ta hakkas paluma, et Mihaela küpsetaks laupäeviti midagi või et nad läheksid koos sisseoste tegema. Kui Mihaela keeldus, ähvardas ta minna ära selle teise naise juurde. Lõpuks andis Mihaela alla ning läks sisseoste tegema oma abikaasa ja selle teise naiselega. Ta tundis ennast õnnetuna ja otsustas, et ei anna enam mehe ähvardusele järele.

Järgmisel nädalal külastas neid adventistide pastor ja Mihaela ütles talle, et tahab saada ristitud. Selle nädala lõpupoole kinnitas abikaasa ülemus, et Mihaela abikaasa ja see teine naine on rohkem kui lihtsalt sõbrad. Mihaela küsis naise käest otse ja too möönis, et asi oli tõsi.

Mihaela ei suutnud minna tagasi oma korterisse, seepärast küsis ta tööandjalt, kas ta võiks nende koju jääda ka nädalalõppudeks.

Kuigi Mihaela abikaasa läks teise naise juurde, on Mihaela leidnud rõõmu oma püsivas sõbras, Jeesus, kes on andnud talle usku ja meelekindlust saada hakkama purunenud abieluga. Tal on rõõm näha, kuidas Jumal tema elus tegutseb, ning tema vanemad on õnnelikud, et ta on usaldanud oma elu ristimise kaudu Kristuse kätte.

Mihaela Budau elab Cosladas, Hispaanias.

Süütu veri

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ib 10. ptk; Js 53:6; Rm 3:10–20; Ib 15:14–16; Ib 1:18–20; Mt 6:34.

Meelespeetav tekst: „Usk on loodetava tõelisus, nähtamatute asjade tõendus“ (Hb 11:1).

Alžeeria päritolu kirjanik Albert Camus jagas maid inimkannatuste küsimusega. Oma raamatus *Katk* kasutas ta katku kujundina haigustest, mis toovad inimkonnale valu ja kannatusi. Ta kirjeldas üht stseeni, kui poisike vaevles katkutõves ja suri kohutavat surma. Pärast ütles tragöödia pealtnägijaks olnud preester arstile, kes oli samuti kohal olnud: „Sedasorti asi tekitab pahameelt, sest see ületab meie inimliku arusaamise. Aga võib-olla peaksime armastama seda, mida me mõista ei suuda.“ Doktor sähvas raevunult: „Ei, isa. Minu ettekujutus armastusest on vägagi teistsugune. Ja kuni oma surmapäevani keeldun ma armastamast asjade kulgu, mille puhul ka lapsed pannakse piinlema.“ – Albert Camus, *Katk*, (New York: First Vintage International Edition, 1991), lk 218. See pildike peegeldab tõsiasja, mida oleme Iiobi raamatus näinud: õlale patsutamine ja mõttetud vastused sellele, millel pole lihtsat lahendust. Iiob teadis, nagu doktor selles tsitaadis, et antud vastused ei sobi käesoleva tegelikkusega. Siin on väljakutse: kuidas leida vastused, mis annavad mõtte sellele, mis väga sageli näib mõttetuna? Sel nädalal jätkame otsimist.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 19. novembriks.

Iiobi protest

Eliifase, Bildadi ja Soofari mõte oli, et Jumal karistab halba. Kahjuks polnud see mõte Iiobi olukorras kohane. Iiobi kannatuse puhul ei olnud tegemist õiglase karistusega. Jumal ei karistanud teda tema pattude eest nagu Ta tegi Korahi, Daatani ja Abirami puhul. Samuti ei lõiganud Iiob seda, mida külvas, nagu paljudel juhtudel on. Ei, Iiob oli õige mees; Jumal ise ütles nii (vaata Ib 1:8) ja seega ei olnud Iiob seda ära teeninud. Veel enam – ta teadis, et ei olnud seda ära teeninud. Just see tegi tema ägamise nii raskeks ja kibedaks.

Loe Ib 10. ptk. Mida Iiob siin Jumala kohta ütleb ja miks see tema olukorda arvestades nii palju tähendab?

Kas pole need, kes Jumalasse usuvad, küsinud suurte tragöödiate ajal sarnaseid küsimusi? *Miks sa, Issand, minu loomisega üldse vaeva nägid? Miks sa seda mulle teed? Kas poleks olnud parem, et ma kunagi poleks sündinud, kui et sain loodud ja seisan nüüd millegi sellise ees?*

Veelkord, Iiobi jaoks muutis olukorra veel rängemaks adumine, et ta oli Jumalale ustav. Iiob kisendas Tema poole: „Kuigi sa tead, et mina ei ole süüdlane ja et ei ole kedagi, kes sinu käest võiks päästa“ (Ib 10:7).

Siin on keeruline iroonia: vastupidi sellele, mida sõbrad ütlesid, ei kannatanud Iiob oma patu pärast. See raamat ise õpetab vastupidist: *Iiob kannatas just nimelt sellepärast, et ta oli väga ustav*. See mõte tuleb välja raamatu kahest esimesest peatükist. Iiobil polnud võimalust teada, et põhjus oli selles, ja isegi siis, kui ta oleks teadnud, oleks see võib-olla teda hullemini kibestanud ja masendanud.

Kuigi Iiobi olukord on ainulaadne, on see ühtaegu ka üldine, kuna see käsitleb üleüldist kannatuste küsimust, eriti juhul, kui kannatus näib olevat nii ebaproportsionaalne kellegi poolt tehtud halvaga. Üks asi on ületada kiirust ja saada trahvikviitung, teine asi on kiiruse ületamise käigus keegi tappa.

Mida ütleksid kellelegi, kes usub, et ta kannatab ebaõiglaselt?

Süütu veri

Kuuleme sageli kõneldavat „süütust“ kannatajast. Isegi Piibel kasutab fraasi „süütu veri“ (Js 59:7; Jr 22:17; Jl 4:19), tavaliselt nende inimeste ründamise või mõrvamise kontekstis, kes polnud ära teeninud seda, mis nendega juhtus. Kui kasutame kokkuleppeliselt mõistet „süütu veri“, teame kõik, et meie maailmas on palju näiteid selle kohta.

Teisest küljest räägib Piibel inimese patususest ja rikutusest, mis paneb põhjendatult küsima „süütu“ tähenduse üle. Kui kõik on pattu teinud, kui kõik on Jumala käsust üle astunud, siis kes on õigupoolest süütu? Või nii, nagu keegi kord ütles: „Sinu sünnitunnistus on sinu süüd tõendav paber.“

Kuigi teoloogid ja Piibli õpetlased on sajandeid arutanud sellise nähtuse täpse olemuse üle nagu inimese ja patu suhe, ütleb Piibel selgesõnaliselt, et patt on mõjutanud kogu inimkonda. Inimese patususe mõte on kirjas Uues Testamendis, kuid mitte ainult. Selle teema uurimine Uuest Testamendist laiendab Vanas Testamendis kirjapandut.

Mida õpetavad järgmised kirjakohad patu tegelikkusest? IKn 8:46; Ps 51:7; Öp 20:9; Js 53:6; Rm 3:10–20.

Lisaks Pühakirja selgele tunnistusele teab igaüks, kes on vähegi Issandat isiklikult näinud, kes on näinud vilksamisi Jumala headust ja pühadust, et inimene on tõeliselt patune. Kes meist on selles mõttes (jätame praegu vahele küsimused vastsündinutest ja väikelastest) tõeliselt „süütu“?

Teisest küljest pole see asja tuum. Iiob oli patune; selles mõttes polnud ta süütu, samamoodi polnud ka tema lapsed süütud. Ja ometi, mida oli ta teinud või mida nemad olid teinud, et pälvida neile osaks saanud saatust? Kas see ehk polegi põhiline inimkonna küsimus kannatuste puhul? Vastupidiselt oma sõprade „savikilpidele“ (Ib 13:12) teadis Iiob, et temaga toimunu ei olnud tema poolt ära teenitud.

Kuidas aitab Jumala ja Tema pühaduse tundmise kogemine, mis teeb meie patususe piinavaks, näha täielikku vajadust risti järele?

Loe Ib 15:14–16. Millise tõe esitab Eliifas liobile?

Jälle ütles Eliifas tõtt (nagu teisedki tegid), seekord seoses kogu inimkonna patuseusega. Patt on maapealse elu üldine tõsiasi; sama on kannatustega. Ja nii, nagu teame, põhjustab patt lõpuks ju kõiki inimlikke kannatusi. Ning pole kahtlust, et Jumal saab kasutada kannatusi meile tähtsate õppetundide andmiseks. „Jumal on oma rahvale ikka tuleproove lubanud. Just tulekuumuses eraldub räbu kristliku iseloomu ehedast kullast.“ – Ellen G. White, Patriarhid ja prohvetid, lk 129.

Kannatustega seoses on aga sügavam probleem. Mida öelda nende korrade kohta, kui me ei näe neist tõusmas midagi head? Mida öelda nende inimeste kannatuste kohta, kelle iseloomus ei saa räbu eraldada kullast, sest nad surevad kohapeal? Mida rääkida neist, kes mitte kunagi ei tundnud tõelist Jumalat ega teadnud Temast midagi? Mida öelda nende kohta, keda nende kannatused ainult kibestasid, vihastasid ja Jumalat vihkama panid? Me ei saa ignoreerida selliseid näiteid ega püüda paigutada neid lihtsasse valemisse; seda tehes võime jääda süüdi samades vigades, mida tegid Iobi süüdistajad.

Samuti, mida head on loomade saatuses, kes surevad metsatulekahjus aeglaselt kohutavat surma? Või mida öelda loodusõnnetuse tõttu hukkunud tuhandetest inimestest? Või sõjas hukkunud tsiviilisikutest? Missugune võimalik õppetund tuli õppida neil või nende pereliikmetel, kui nende pered koos nendega ära pühiti? Ja arusaadavalt võib esitada küsimusi mitte ainult Iobi kümne lapse kohta, vaid ka tema sulaste kohta, kes „möögateraga“ maha löödi (Ib 1:15), või teiste kohta, keda „Jumala tuli“ ära põletas (Ib 1:16), või kolmandate kohta, kes „möögateraga“ tapeti (Ib 1:17).

Mistahes õppetunni Iob ja tema süüdistajad õppima pidid ja ükskõik, kuidas Saatan Iobi ustavuse tõttu lüüa sai, ikka ei tundu loo ülejäänud tegelaste saatus kindlasti õiglane. Tegelikult ei olegi sellised juhtumid erapooletud, õiglased ega õiged.

Seisame tänapäeval samade väljakutsete ees. Kuueaastane laps sureb vähki ja see on õiglane? Kahekümneaastane kolledžis käiv neiu tiritakse autost välja, vägistatakse ja see on õiglane? Kolmekümne viie aastane kolme lapse ema saab autoõnnetuses surma ja see on õiglane? Mida öelda 19 000 jaapanlase kohta, keda tappis 2011. aasta maavärin? Kas kõik 19 000 olid süüdi milleski, mille eest neid lihtsalt karistati? Kui ei, siis polnud nende surmgi õiglane.

Tegemist on raskete küsimustega.

Loe järgmised salmid ja mõtle inimeste otsesele saatusele, mida neis kirjakohtades kirjeldatakse. Siis küsi endalt: kui õiglaselt elu neid kohtles?

Ib 1:18–20 _____

1Ms 4:8 _____

2Ms 12:29, 30 _____

2Sm 11:17 _____

Jr 38:6 _____

Mt 14:10 _____

Hb 11:35–38 _____

Piibel kajastab elu karmi tõsiasja meie pattulangenud maailmas: halb ja kannatus on tõelisus. Jumala Sõna pealiskaudne lugemine, ühe ja teise lõigu kontekstist välja tõmbamine võib edastada kellelegi mõtte, et elu siin on erapooletu, õiglane ja hea ning et üksnes juhul, kui jääme Jumalale ustavaks, ei tule kannatusi. Kindlasti löikab ustavus suurt tasu olevikus, kuid see ei tähenda, et see tagaks absoluutse tõkke kannatuste ja valu suhtes. Küsi vaid liibilt.

Mäejutluses rääkis Jeesus väga õpetlikult, miks on meil vaja usaldada Jumalat ja miks ei peaks me muretsema selle pärast, mida süüa, mida juua või mida selga panna. Ning Jeesus kasutas näiteid loodusest võrdumitena tõsiasja kohta, miks võime usaldada, et Jumala headus täidab meie vajadused. Siis lõpetas Ta nende tuntud sõnadega: „Ärge siis hakake muretsema homse pärast, sest küll homme päev muretseb ise enese eest! Igale päevale piisab oma vaevast“ (Mt 6:34).

Märkad, *igale päevale piisab oma vaevast*. Jeesus ei eitanud vaeva olemasolu meie elus, ka kurja igapäevast kohalolekut („kuri“ tõlgitakse kreeka sõnast, mille tähenduseks on „halbust“, „pahelisust“ ja „pahaloomulisust“). Jah, Jeesus ei eitanud seda. Ta teadis kurjuse levimisest ja olemasolust meie elu igas päevas. Kuidas saanuks Ta teisiti öelda? Issandana tundis Ta maailmas olevat kurjust palju rohkem, kui keegi meist tunda saab, ja kõik meist tunnevad kindlasti seda juba päris palju.

Kes poleks saanud natukenegi (aga võib-olla ka palju) tunda seda, kui ebaõiglane ja kibe võib elu olla? Kuidas aitab tõsiasi, et Jeesus tõdes halva olemasolu, meil tegelikult saada lohutust ja jõudu keset seda?

Loe Õp 3:5. Tegemist on tuntud salmiga, aga milline väga tähtis sõnum on selles meie jaoks just praeguse uurimise kontekstis?

Kuigi Iobi juhtum oli äärmuslik, kajastab see inimese kannatuse reaalsust meie pattulangenud maailmas. Me ei vaja selle tõelisuse nägemiseks Iobi lugu ega teisigi lugusid, mida Piiblist loeme. Näeme seda kõike enda ümber. Tõsi on, et teatud määral elame kõik seda läbi.

„Inimesel, naisest sündinul, on lühikesed elupäevad ja palju tüli. Ta tõuseb nagu lilleke ja ta lõigatakse ära, ta põgeneb nagu vari ega jää püsima“ (Ib 14:1, 2).

Kordame veelkord – küsimus, millega rinda pistame, on see: mida arvata niisugustest kannatustest, millel meie jaoks ei näi olevat mingit mõtet, niisugustest, mis puhul valatakse süütut verd?

Nii nagu Iobi raamatu esimesed peatükid on näidanud ja nagu Piibel kõikjal mujal esile toob, on Saatan reaalne olevus ja väga paljude kannatuste otsene või kaudne põhjus. Nagu sellel veerandaastal varem täheldasime (vaata 2. õppetükk), toimib suure võitluse mall vägagi hästi, aidates meil hoomata kurjuse reaalsust meie maailmas.

Ometi on aeg-ajalt raske mõista, miks juhtub see, mis juhtub. Mõnikord – tegelikult palju kordi – pole toimunud lihtsalt mõtet. Seesugustel kordadel, kui juhtub midagi, millest me aru ei saa, on meil vaja õppida usaldama Jumala headust. Meil on vaja õppida usaldama Jumalat siis, kui vastused ei ole ilmsed ning kui me ei näe enda ümber olevast halvast ja kannatustest tulenevat midagi head.

Hb 11:1 ütleb: „Usk on loodetava tõelisus, nähtamatute asjade tõendus.“ Kuidas õppida sellest, mida näeme, usaldama Jumalat selles, mida me ei näe? Selle põhjal, mida oleme Iobi raamatust siiani lugenud, küsim: mis mõttes õppis Iob just usaldama? Kuidas õpime seda meie?

Reede, 18. november

Edasiseks uurimiseks: Möödunud hingamispäeva sissejuhatuses alustasime Albert Camus'ga, kes kirjutas palju oma heitlustest vastuste leidmisel, mitte ainult kannatuste teemal, vaid elu mõtte teemal üldiselt, mida kannatus muutis lihtsalt veel probleemsemaks. Nagu enamik ateiste, ei liikunud ta kuigi palju edasi. Tema tuntuim tsitaat näitab, kui vähe ta edasi liikus: „On olemas ainult üks tõesti tõsine filosoofiline probleem ja selleks on enesetapp. See filosoofiline küsimus tõuseb, kui hinnatakse, kas elu on või pole elamist väärt.“ – *The Myth of Sisyphus and Other Essays* (New York: Vintage Books, 1955), lk 3. Kindlasti ei ole inimese kannatuse küsimus mitte kellegi jaoks kerge vastata. Iiobi raamat tõmbab kõrvale eesriide ja näitab meile laiemat plaani, mida me vastasel juhul ei pruugi näha, kuid isegi siis, kui me seda kõike loeme, jätab see raamat mitmedki küsimused vastamata.

Küll aga on väga oluline erinevus nende inimeste vahel, kes heitlevad kannatuste probleemi vastusega ilma Jumalata, ja nende vahel, kes teevad seda koos Jumalaga.

Jah, valu ja kannatuse probleem muutub veel keerulisemaks siis, kui sa usud Jumala olemasolusse, sest Tema olemasolu toob esile möödapääsmatud küsimused Tema silme all toimuva halva ja piina kohta. Teiselt poolt on meil see, mida Camus' taolistel ateistidel pole – ning selleks on väljavaade, et vastus ja lahendus saabub. (On tõendeid, et Camus tahtis oma elu lõpupoole saada ristitud, kuid ta sai peagi autoõnnetuses surma.) Meil on lootus, et „Tema pühib ära iga pisara nende silmist ning surma ei ole enam ega leinamist ega kisendamist, ning valu ei ole enam, sest endine on möödunud“ (Ilm 21:4). Isegi juhul, kui keegi seda või paljusid teisi Piibli töotusi ei usu, tuleb sellel inimesel mõnda, et kui mitte midagi rohkemat, siis selle lootusega elades on elu vähemalt palju kenam, vastandina väljavaatele, et sa lihtsalt elad siin askelduste ja heitluste keskel ja siis sured igaveseks, ilma et sellel kõigel oleks mõtet.

Küsimused aruteluks:

1. Üks argument, mille inimesed kurjuse küsimuse juures esitavad, on mõte, et *nojah, maailmas on küll olemas halb, aga on ka hea ning hea kaalub halva üles*. Esi-mene küsimus sel juhul on: *Kuidas sa tead, et hea kaalub halva üles?* Kuidas keegi seda võrrelda saab? Teine küsimus on: *Isegi kui see on tõsi, siis mida head teinuks see mõte liibile (või kellelegi teisele) tema kannatustes?* Saksa filosoof Arthur Schopenhauer kasutas võimsat näidet, et röövida aupaiste arvamusest, nagu oleks olevikus mingi tasakaal hea ja halva vahel. Ta kirjutas: „Õeldakse, et selle maailma nauding kaalub piina üles või et mingil määral on nende kahe vahel isegi tasakaal. Juhul kui lugeja tahab lühidalt näha, kas see väide on tõene, siis võrrelgu ta kahe looma tundeid, kellest üks on tegevuses teise ärasöömisega.“ Kuidas vastaksid sina mõttele, et hea tasakaalustab kuidagi halva?

Rui elas oma vanavanematega Portugalis. Kuid siis, kui ta oli seitsmeaastane poisike, surid tema vanavanemad. Rui tahtis teada, mis saab inimestest siis, kui nad surevad, kuid onu, kelle juurde ta elama läks, ei osanud vastata.

Rui asus vastust otsima. Ta hakkas käima pühapäevakoolis onu kodu lähedal. Lootes leida sealt vastuseid oma usulistele küsimustele, kordas ta sageli peast palveid, mida oli meelde jätnud, kuid talle näis, et lõhe tema ja Jumala vahel jäi sillutamata.

Rui ostis Piibli, lootes, et see aitab tal mõista Jumalat. Aga kuna talle oli õpetatud, et tavaline inimene ei suuda sellest aru saada, pani ta Piibli riiulis aukohale ega lugenud seda.

Siis, ühel päeval riiulilt tolmu pühkides, müksas Rui Piiblit. Piibel kukkus lahti Moosese teise raamatu 20. peatüki kohalt. Rui märkas, et leheküljel oli pealkiri „Kümme käsku“. Ta istus ja luges peatüki läbi. Ta oli kirikus õppinud kümme käsku pähe, kuid nüüd hakkas talle silma, et Piiblis olevad kümme käsku erinesid neist, mida ta oli pähe õppinud.

Sellel pühapäeval küsis ta preestrilt, miks need käsud, mida ta oli kirikus õppinud, erinesid Piiblis olevatest. Talle valmistas pettumuse, et preester käskis tal lihtsalt teha kiriku käskude järgi ja mitte pöörata tähelepanu Piibli versioonile. Rui pettumus kasvas ja ta lõpetas kirikus käimise. Kuid tühik elus jäi.

Ruile tuli meelde sugulastelt kuuldu, et tema vanaema oli tavatsenud rääkida vaimudega. Rui arutles endamisi, kas temalgi on selline võime. Tundes pettumust, sest ta ei suutnud leida kirikus vastust oma vaimulikele küsimustele, otsustas ta otsida vastuseid surnutelt.

Ta läks koosolekutele, kus kutsuti vaime välja, ja hakkas varsti tajuma vaimude kohalolu enda ümber. Peagi oli ta sügavalt vaimude maailmas sees. Ta leidis ühe nõiduseraamatu ja hakkas seda uurima. Kuid osa juhi-seid olid nii verdtarretavad, et ta hävitas kõik, mis teda vaimudega sidus. Ta jättis alles ainult Piibli.

Rui hakkas jälle otsima Jumala kohta käivaid vastuseid. Ta käis mitmes kirikus ja küsis palju küsimusi. Kuid see, mida talle vastati, viis ta segadusse ja pani pettuma.

Jätkub

Vihjed lootusele

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 17:28; Ib 13:1–15; Jk 2:20–22; 1Kr 15:11–20; 1Pt 1:18–20; 1Ms 22:8.

Meelespeetav tekst: „Tema on ka mulle ärapäästjaks; sest see, kes salalik, ei tule tema palge ette“ (Ib 13:16 NKJV ja eestikeelne 1920).

„Inimene on ainus loom,“ kirjutas briti esseist William Hazlitt, „kes naerab ja nutab; sest ta on ainus loom, kes on kohkunud erinevusest selle vahel, milline miski on ja milline see peaks olema.“

Kindlasti pole asjalood sellised, nagu peaksid olema. Ometi on kristlase jaoks, kes elab Kristuse teise tuleku töötusega, olemas lootus – suur lootus selle kohta, milliseks miski saab (2Pt 3:13). Lugu saab nii imeliseks, et me suudame oma patust ähmastatud meeltega (1Kr 13:12) seda praegu vaevalt ette kujutada. Selle lootuse on ilmalik meel kogu oma piiratuse ja kitsa silmaringi tõttu kaua aega tagasi kaotanud.

Sellel nädalal jätkame kannatuste teema uurimist Iobi raamatus ning selgitame seeläbi välja, et isegi ebaõiglase tragöödia keskel, mis Iobile osaks sai, millel polnud mõtet ja mis oli õigustamatu, lausus ta ikkagi lootuse sõnu.

Mis lootus see oli ja mida räägib see meile? Kas ka meil on lootust?
Selle nädala õppetükk õppides valmistud hingamispäevaks, 26. novembriks.

„Isegi rumalat peetakse targaks, kui ta vaikib, ja mõistlikuks, kui ta oma huuled kinni peab“ (Õp 17:28).

Ükskõik, mida keegi selle mehe, Iiobi kohta öelda tahab, üht ta öelda ei saa – et Iiob istus keset oma leina ja kuulas vaikides, millise sõnavalingu sõbrad tema poole paiskasid. Vastupidi, suure osa Iiobi raamatust hõlmavad Iiobi vastulaused sellele, mida ta teadis olevat tõe ja vale segu. Nagu näeme, ei ilmutanud teda lohutama tulnud mehed kuigi palju taktitunnet ja osavõtlikkust; nad väitsid, et räägivad Jumala nimel, õigustades seda, mis oli Iiobiga juhtunud; ja põhimõtteliselt ütlesid nad, et ta sai seda, mida vääris, või et ta oli väärt isegi hullemat! Iga selline mõttelõng oli halb, kuid kõik kolm (ja muudki) olid liig mis liig ning Iiob andis sellele vastuse.

Loe Ib 13:1–14. Millise lähenemisviisi Iiob siin võtab, kui ta vastab sellele, mida talle öeldi?

2. peatükis nägime, et siis, kui need mehed esimest korda Iiobi juurde tulid ja teda nägid, ei lausunud nad seitse päeva sõnagi. Arvestades seda, mis lõpuks nende suust välja tulema hakkas, oli see ehk parim lähenemisviis. Kindlasti mõtles Iiob nii.

Märkad sedagi: vähe sellest, et Iiobi sõnul räägivad need mehed valet – ta ütleb, et nad räägivad valet Jumala kohta. (Öeldu on huvitav selle valguses, mis toimub päris raamatu lõpus [vaata Ib 42:7]). Kindlasti on parem mitte rääkida kui öelda midagi, mis pole õige. (Kes meist poleks kogunud, kui õige see on?) Kuid näib, et palju halvem on öelda Jumala kohta midagi, mis pole õige. Iroonia on muidugi selles, et need mehed mõtlesid päriselt, et nad kaitsesid Jumalat ja Tema iseloomu Iiobi kibedate kaebuste eest. Kuigi Iiobile jäi arusaamatuks, miks kõik see talle osaks sai, taipas ta küllaldaselt, et nimetada neid mehi „valega võõpajaiks“ (Ib 13:4).

Millal sa viimati ütlesid seda, mis oli vale ja mida poleks pidanud ütlema? Kuidas õpid sellest kogemusest, et enam mitte sama viga teha?

Kui me sellel veerandaastal alustasime, võtsime kohe käsile raamatu lõpu ning nägime, kui heaks asjalood Iiobi jaoks lõpuks muutusid. Me nägime, et ka keset kohutavaid kannatusi oli Iiobil tõepoolest midagi, millele loota. Elades ajal, milles elame, ja teades kogu raamatu lõppu ning seda, millega Piibel lõpeb, võime näha, et Iiobil oli palju rohkem loota, kui ta tol korral tõenäoliselt ette kujutadagi oskas.

Kuid siis, kui ta lapsed surid, omandus temalt võeti ja tervis laostus, ei olnud Iiobil eelist teada, kuidas kõik lõpeb. Ta teadis selle asemel hoopis, et elu oli järsku muutunud vastikuks.

Samal ajal väljendas Iiob ometi lootust ka keset kibedaimaid ägamisi, kui ta soovis, et poleks sündinudki või oleks emaüsast kohe hauda läinud. See lootus oli Jumalas – samas Jumalas, kellest Iiob arvas, et Ta oli teda praegu väga ebaõiglaselt kohelnud.

Loe Ib 13:15. Missugune lootus selles salmis esile tuuakse? Mida Iiob ütleb?

„Isegi siis, kui ta mu ära tapab, usaldan ma teda“ (NKJV). Tõepoolest võimas tunnistus usust! Kõige selle juures, mis temaga juhtunud oli, teadis Iiob, et vägagi tõenäoliselt tuleb ka see viimane, ainus, mis temaga juhtunud polnud, surm – ja Jumal võib sellegi tuua. Ning kui see ka juhtub ja Iiob sureb, siis usaldab ta Issandat ikkagi.

„Kristuse armu rikkused tuleb hoida meeles. Talleta õppetunnid, mida Tema armastus pakub. Olgu su usk nagu Iiobil, et saad öelda: „Kuigi ta mu tapaks, ma usaldan teda.“ Hoia kinni oma taevase Isa töotustest ning tuleta meelde, kuidas Ta sind ja oma sulaseid varem kohelnud on, sest „kõik tuleb heaks neile, kes Jumalat armastavad“. – Ellen G. White, *The Advent Review and Sabbath Herald*, 20. oktoober 1910.

Puhtinimlikust seisukohast võttes ei olnud Iiobil enam midagi loota. Kuid tõsiasi oli, et Iiob ei vaadanud olukorda puhtinimlikust seisukohast. Oleks ta seda teinud, mis lootust tal võinuks siis olla? Aga siis, kui ta esitab selle hämmastava tunnistuse usust ja lootusest, teeb ta seda Jumala ja Temale toetumise kontekstis.

Loogiline oleks küsida, kuidas säilitas Iiob usu Jumalasse kõige selle keskel, mis temaga juhtus. Loe Ib 1:1 ja Jk 2:20–22. Kuidas aitavad need salmid sellele küsimusele vastata ning mida võiks vastus rääkida meile ustavuse ja kuulekuse tähtsusest kristlikus elus? (Vaata 13. õppetundi.)

Lootuse teatavakstegemine

„Tema on ka mulle ärapäästjaks, sest see, kes salalik, ei tule tema palge ette“ (NKJV ja eestikeelne 1920). See salm järgneb vahetult eile loetud salmile. Kuidas kinnitab see veel enam mõtet, et kõigest hoolimata oli Iiobil lootus ja tema lootus oli Jumalas?

Milline huvitav joon varem välja tuli. Isegi siis, kui Iiob pidanuks surema, *juhul, kui Jumal oleks ta tapnud*, usaldas Iiob Jumala päästet. Kuigi teatud tasandil on tegu kummalise kontrastiga, on see teisel tasandil täiuslikult mõttekas. Lõppude lõpuks on pääste ju vabastamine surmast? Ja mida muud on surm, vähemalt päästetute jaoks, kui lühike puhkehetk, silmapilkne uni, millele järgneb ülestõusmine igavesele elule? Eks ole see igavesele elule ärkamise lootus aastatuhandete jooksul olnud kogu Jumala rahva jaoks suur lootus? See oli ka Iiobi lootus.

Loe 1Kr 15:11–20. Milline lootus meile siin esitatakse? Miks poleks meil ilma selle lootuseta üldse lootust?

Pärast sellist tugevat päästekindluse väljendamist ütleb Iiob, et „*hanef* (salalik) ei pääse tema palge ette“. See sõnatüvi tähendab „pühitsematu“ ehk „jumalakartmatu“ ning sellel sõnal on heebrea keeles väga negatiivne varjund. Iiob teadis, et tema pääste leidub ainult Jumalas, ainult elus, mis on ustavas kuulekuses allutatud Temale. Just sellepärast ei ole halval ja jumalakartmatul inimesel, *hanefil* sellist lootust. Tõenäolisim, et Iiob väljendas seda, mida tema „päästekindluse“ all mõistis. Kuigi Iiob tõi patu eest ustavalt loomohvreid, ei tea me, kuivõrd ta mõistis nende tähendust. Enne risti ei olnud suuremal osal Issanda ustavatest järelkäijatest, sealhulgas Iiobil, kindlasti päästest nii täit arusaamist, nagu saab olla meil, kes elame pärast risti. Ometi teadis Iiob piisavalt selleks, et teada – tema päästelootus leidis ainult Issandas ning toodavad ohvrid väljendasid lihtsalt, kuidas seda päästet leida.

Kes meist, olles läbi läinud millestki taolisest nagu Iiob, oleks võinud nii kindlalt rääkida lootusest? Tema sõnad on igaveseks tunnistuseks ta usuelu ja sõnakuuleliku elu tõelisusest.

Iiobil oli lootus, sest ta teenis lootuse Jumalat. Keset armetuid lugusid inimese patususest – alates Aadama ja Eeva pattulangemisest Eedenis (1Ms 3. ptk) kuni Baabüloni langemiseni maailma ajaloo lõpul (Ilm 14:8) – räägib Piibel väga palju lootusest ning on tulvil millestki, mida nähakse peale selle, mida see maailm pakub.

„Kogu maailm on antud Kristuse kätte. Tema kaudu jõuavad langedud inimsooni kõik Jumala õnnistused. Ta oli Lunastaja nii enne kui pärast lihakssaamist. Niipea, kui tuli patt, oli ka Lunastaja.“ – Ellen G. White, Ajastute igatsus, lk 210. Ja kes muu see Lunastaja on, kui meie lootuse Allikas?

Kuidas kinnitavad järgnevad salmid imelist lootust, mida kätkeb tänases õppetunnis leiduv Ellen G. White'i väljavõte? Ef 1:4; Tt 1:2; 2Tm 1:8, 9; 1Pt 1:18–20.

Need salmid õpetavad hämmastavat tõde, et oma ettenägelikkuses teadis Jumal inimkonna pattulangemisest juba enne maailma loomist. Kreeka keeles kõlab 2Tm 1:9 nii: meid on kutsunud arm, mis meile on antud Kristuses Jeesuses „enne igiaega/enne maailma aega“ (vt ka ees- tikeelset 1920. aasta tõlget). Jutt on Jeesuse kaudu meile antud armust, „mitte meie tegude järgi“ (kuidas saakski rääkida „meie tegudest“, kui meid siis veel olemas polnud?). Juba enne seda, kui me olemas olime, pani Jumal paika plaani, mis pakkus inimkonnale igavese elu lootuse. Lootus ei kerkinud esile alles pärast seda, kui me seda vajasime, vaid see oli juba olemas, meie jaoks valmis siis, kui me seda vajasime.

Kristlastena on meil nii palju, mida loota ja millele loota. Me elame selle Jumala loodud universumis, kes meid armastab (Jh 3:16), selle Jumala, kes meid lunastas (Tt 2:14), Jumala, kes meie palveid kuuleb (Mt 6:6), Jumala, kes meie eest kostab (Hb 7:25), Jumala, kes töötab meid mitte kunagi hüljata (Hb 13:5), Jumala, kes töötab äratada meid üles surmast (Js 26:19) ning anda meile igavese elu koos Temaga (Jh 14:2, 3).

„Mis me siis ütleme selle kohta? Kui Jumal on meie poolt, kes võib olla meie vastu?“ (Rm 8:31). Kuidas muuta see lootus enese- kohaseks, vaatamata võitlustele, mida sul praegu võidelda tuleb?

Pilte lootusest

Loe läbi järgmised kirjakohad. Millist lootust neist igaüks väljendab?

1Ms 3:15 _____

1Ms 22:8 _____

3Ms 17:11 _____

Jh 1:29 _____

Gl 2:16 _____

Fl 1:6 _____

1Kr 10:13 _____

Tn 7:22 _____

Tn 12:1, 2 _____

Mt 24:27 _____

Tn 2:44 _____

Pea silmas mõtete jada, mida need salmid esile toovad. Mida räägivad need koos lootusest, mis meil kristlastena Jeesuses olla võib?

Reede, 25. november

Edasiseks uurimiseks: Piibel on kaanest kaaneni täidetud ime-
liste lootusesõnadega. „Seda ma olen teile rääkinud, et teil oleks rahu
minus. Maailmas ahistatakse teid, aga olge julged: mina olen maailma
ära võitnud“ (Jh 16:33). „Mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni“
(Mt 28:20). „Ent Kristus on meid Seaduse needusest lahti ostnud, kui ta
sai needuse meie eest“ (Gl 3:13). „Nii kaugelt kui ida on läänest, nii kaugelt
viib ta meist meie üleastumised“ (Ps 103:12). „Sest ma olen veendunud,
et ei surm ega elu, ei inglid ega peainglid, ei praegused ega tulevased, ei
væed, ei kõrgus, ei sügavus ega mis tahes muu loodu suuda meid lahu-
tada Jumala armastusest, mis on Kristuses Jeesuses, meie Issandas“
(Rm 8:38, 39). „Kui pilvedes on vikerkaar, siis ma vaatan seda ja mõtlen
igavesele lepingule Jumala ja iga elava hinge vahel maa peal olevas kõi-
ges lihas“ (1Ms 9:16). „Vaadake, kui suure armastuse Isa on meile and-
nud: meid hüütakse Jumala lasteks ja need me olemegi. Maailm ei tunne
meid, sest ta ei tunne teda“ (1Jh 3:1). „Teadke, et Issand on Jumal! Tema
on meid teinud ja tema omad me oleme, tema rahvas, ja tema karjamaa
kari“ (Ps 100:3). Siin on lihtsalt osake Jumala Sõna salmidest, mis rää-
givad meile, missugune on Jumal ja mida Ta meile pakub. Mis põhjust
oleks meil seda kõike uskuda, kui meile poleks Piiblis seda avaldatud?

Küsimused aruteluks:

1. Millised salmid Piiblis veel meile lootusest räägivad? Mis neist on sinu jaoks eriti tähtsad ja miks?
2. Missugune kõigist seitsmenda päeva adventistide koguduse õpetuspunktidest tundub sinu jaoks eriti lootusrikas?
3. Kuidas õpid rõõmustama lootuses, mida Piibel meile esitab, ka keset isiklikke katsumusi ning mõningaid tragöödiaid ja eluraskusi? Miks on õnnetuste saabudes väga kerge julgust kaotada, kuigi meile antakse nii palju lootust? Mida saame praktiliselt teha selleks, et seda lootust silme ees hoida ja sellest rõõmu tunda?
4. „Rääkige lootusest ja usust ja Jumalale tänulik olemisest. Olge rõõmsad, lootusrikkad Kristuses. Kasvatage ennast Teda tänama ja kiitma. See on võimas vahend hinge ja ihu haiguste ravimiseks.“ – Ellen G. White, *Mind, Character and Personality*, 2. kd, lk 492. Miks on Jumalale au andmine väga tähtis abivahend, mis aitab meil püsida lootusrikkana Issandas?

Rui hakkas lugema Piiblit. Niiviisi avastas ta viited hingamispäevale. Rui teadis, et hingamispäev oli laupäev, sest need sõnad on portugali keeles samad. Kuid ta ei tundnud kogudust, mis teenis Jumalat laupäeviti. Siis, mõni nädal hiljem, kuulis Rui ühte raadiosaadet, mille kõneleja pakkus tasuta piiblitunde. Ta registreeris ennast osavõtjaks ja hakkas õppetükke õppima.

Peaaegu kohe hakkas Rui saama vastuseid küsimustele, mis teda nii mitu aastat olid häirinud. Aga enne, kui ta langetas otsuse selle kohta, mida õppis, katkestas Rui piibliõppe üks noor naine, kellega ta kohtus. Rui jättis Piibli uurimise kõrvale ja veetis aega oma armsamaga. Lõpuks paarike abiellus. Viimaks ometi tundis ta elutäiust.

Kuid iga kord, kui abielupaar kirikus käis, tundis Rui vanu vastuolusid südames taas tõusmas. Ta ei uskunud enam, et pühapäev oli piibellik jumalateenimise päev, ja nüüd mõistis ta, et surnud magavad surmaund ega ela mingis teises paigas. Sellised religioossed pinged purskusid esile tema pere-elus, põhjustades rahutust ja vaidlusi. Rui kartis, et siis, kui ta oma veendumuste järgi teeb, lõpeb tema abielu.

Rui sai teada, et tema naise nõbu oli seitsmenda päeva adventist ning et neid piibliõppe materjale, mida ta oli saanud, andsid välja adventistid. Järsku olid küsimused, mida ta oli kogu elu küsinud, saanud vastused. Kõik paigutus oma kohale. Kuid ikkagi seisis ta dilemma ees: mida ütleb ta naine, kui saab teada, et ta tunneb huvi selle koguduse vastu?

Rui hakkas vaatama adventistide teleprogrammi sel ajal, mil naine ei olnud kodus. Siis, kui naine läks mõneks nädalaks oma vanematele külla, käis Rui adventikirikus. Ta leidis vaimuliku kodu ja oli veendunud, et see oli koht, kus Jumal soovis teda näha.

Rui võitles endas mõttega, kuidas seda naisele öelda, ja kui ta viimaks ütles, ei võtnud naine tema usulist tulisust tõsiselt, sest oli näinud teda vaimulikult heitlemas nende kohtumisest alates. Kuid Rui teadis, et ta oli leidnud selle, mida oli otsinud. Ta õppis edasi ja palus siis ristimist. „Nüüd on mul rahu,“ ütleb ta. „Kuradi valed ei laasta mind enam, sest ma olen leidnud tõe.“

Eliihu pahameel

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ib 13:28; Ib 28:28; Ib 32:1–5; Ib 34:10–15; Hs 28:12–17; Ib 1. ptk – 2:10.

Meelespeetav tekst: „Sest otsekui taevad on maast kõrgemal, nõnda on ka minu teed kõrgemad kui teie teed, ja minu mõtted kõrgemad kui teie mõtted“ (Js 55:9).

Nii see läheb, sõnasõda Iiobi ja kolme mehe vahel, sõnad, mis on vahe-
tevahel elutargad, ilusad, sügavmõttelised ja tõesed. Vägagi sageli tsi-
teerivad inimesed Iiobi raamatust Eliifast, Bildadit või Soofarit. Ja seda
seetõttu, nagu üha uuesti näinud oleme, et neil oli palju head öelda. Nad
lihtsalt ei öelnud seda õiges kohas, õigel ajal, õiges olukorras. See peaks
meile õpetama Õp 25:11–13 salmides sisalduvat mõjusat tõde:

„Õigel ajal räägitud sõnad
on otsekui kuldõunad hõbevaagnail.
Otsekui kuldrõngas või kuldehe
on tark noomija kuuljale kõrvale.
Otsekui lume külmus lõikusajal
on ustav käskjalg oma läkitajale:
ta jahutab oma isanda hinge.“

Kahjuks ei kuulnud Iiob oma sõpradelt selliseid sõnu. Tegelikult läks
probleem hullemaks sellepärast, et mitte ainult kolm inimest ei rääki-
nud, kuidas ta eksib, vaid välja ilmus veel neljas.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 3. detsembriks.

Viletsad lohutajad

Isegi pärast seda, kui Iiob kõvasti oma usku väljendas (Ib 13:15, 16), jätkus sõnade loopimine. Mitme peatüki ulatuses jookseb meeste mõte edasi ja tagasi ning toob esile palju tähtsaid ja sügavaid väiteid Jumala, patu, õiguse, õeluse, tarkuse ja inimese üürikese olemuse kohta.

Milliseid tõdesid järgmised salmid väljendavad:

Ib 13:28 _____

Ib 15:14–16 _____

Ib 19:25–27 _____

Ib 28:28 _____

Väitlus jätkus kõigi nende peatükkide jooksul, kusjuures kumbki pool ei loovutanud oma seisukohta. Eliifas, Bildad ja Soofar, igaüks omal moel, igaüks oma ülestähendustega ei loobunud enda väitest, et inimesed saavad elus seda, mida väärivad, ja Iiobit lihtsalt karistatakse tema pattude eest. Vahepeal jätkas Iiob kurtmist endale osaks saanud karmi saatuse pärast, kindlana selles, et ta ei väärinud neid kannatusi. Sõnu heideti edasi-tagasi, iga „lohutaja“ süüdistas Iiobit tühjade ja asjatute sõnade lausumise pärast ning Iiob süüdistas neid samas.

Lõpuks ei saanud mitte ükski neist, sealhulgas Iiob, aru sellest, mis toimus. Kuidas saanukski? Nad rääkisid väga kitsapiirilises vaateväljas, nagu räägivad kõik inimesed. Kui saame Iiobi raamatust midagi õppida (mis peaks olema nüüdseks ilmne, eriti pärast kõikide meeste kõnesid), siis seda, et me inimestena vajame alandlikkust, kui tunnistame, et räägime Jumalast ja Jumala tegevusest. Võime teada pisut tõde, võib-olla päris suurt osa tõest, kuid mõnikord – nagu nende kolme mehe puhul näeme – ei pruugi me paratamatult teada, kuidas meile tuntud tõde parimal viisil rakendada.

Silmitse loodust. Miks näitab juba seegi meile, kui piiratud on meie teadmised isegi lihtsamais asjus?

Peatükkides 26–31 peab loo traagiline kangeline, Iiob, viimase kõne kolmele mehele. See on küll ilmikas ja kirglik, kuid põhimõtteliselt kor-
dab ta kogu aeg esitatud väidet: *Ma pole pälvinud seda, mis minuga on juhtunud. Punkt.*

Taas näitab Iiob üles vägagi suurt inimlikkust selles osas, et paljud inimesed kannatavad midagi, mida nad pole ära teeninud. Ja küsimus, mitmel viisil rängim küsimus üldse, on – miks? Mõnel juhul on kannatuse kohta suhteliselt lihtne midagi öelda. Ilmselt toob inimene endale ise õnnetuse kaela. Kuid väga sageli, eriti Iiobi puhul, polnud asi selles, ja seepärast jääb püsima kannatuse küsimus.

Kui 31. peatükk lõpeb, on Iiob rääkinud, millist elu ta on elanud. Miski Iiobi elus ei õigusta seda, mis temaga nüüd on juhtunud. Siis ütleb selle peatüki viimane salm: „Iiobi sõnad on lõppenud“ (Ib 31:40).

Loe Ib 32:1–5. Mis siin toimub ning milles süüdistab Eliihu Iiobit ja teisi mehi?

Siinkohal nimetatakse Iiobi raamatus esimest korda Eliihut. Tõenäoliselt kuulis ta mõningaid pikki arutlusi, kuigi meile ei ole öeldud, millal ta kohale ilmus. Ta pidi tulema hiljem, kuna ei mainita, et ta oleks olnud koos kolme mehega, kui nemad tulid. Teame aga seda, et teda ei rahuldanud vastused, mida ta sellest dialoogist mingist hetkest peale kuulis. Meile öeldakse neis viies salmis neljal korral lausa, et tema „viha“ süttis põlema selle peale, mida ta kuulis. Järgmises kuues peatükis püüab see mees, Eliihu, esitada oma arusaama ja selgituse teema kohta, millele kõik need mehed Iiobit tabanud õnnetuse tõttu otsa vaatasid.

Iiob 32:2 ütleb, et Eliihu oli Iiobi peale pahane „sellepärast, et too pidas ennast Jumalast õigemaks“; see oli Iiobi tegeliku seisukoha moonutamine. Mida peaks see meile rääkima suurest ettevaatlikkusest, millega meil tuleks tõlgendada kaasinimeste sõnu? Kuidas õppida inimeste ütlusest esile tooma pigem paremat kui halvemat?

Aja jooksul on Eliihu ja tema kõne kohta kirjutatud palju kommentaare, osa näeb seda väitluste suuna põhilise pöördepunktina. Ometi pole kerge märgata, kas Eliihu lisab üldse dialoogi kulgu midagi uut või läbimurdelist. Näib hoopis, et ta esitab peamiselt samu argumente, mida kolm eelnevat meest juba olid esitanud, kui püüdsid kaitsta Jumala iseloomu süüdistuse eest, et Iiobi kannatused on ülekohtused.

Loe Ib 34:10–15. Missuguse tõe Eliihu siin esile toob? Kuidas jookseb see rööbiti sellega, mida teised mehed juba öelnud on? Ja kuigi tema sõnad olid õiged, miks olid need käesolevas olukorras kohatud?

Võib-olla see, mida võime Eliihu ja ka kolme teise mehe puhul täheldada, on hirm – hirm, et Jumal ei ole selline, missuguse nemad mõtlevad Ta olevat. Nad tahavad uskuda Jumala headust ja õiglust ja vägevust; Eliihu ju panebki sõnadesse tõesed Jumala headusest, õiglusest ja vägevusest, üks ole?

„Sest tema silmad on igaühe teede peal ja ta näeb kõiki tema samme. Ei ole pimedust ega varjulist paika, kuhu ülekohtutegijad saaksid peitu pugeda“ (Ib 34:21, 22).

„Vaata, Jumal on vägev, kuid ta ei põlga kedagi, vägev on tema südame jõud! Õelat ei jäta ta elama, aga viletsaile annab ta õiguse. Ta ei pööra oma silmi ära õigete pealt, vaid paneb need koos kuningatega igaveseks istuma aujärjele, ja nad ülendatakse“ (Ib 36:5–7).

„Kõigevägevam – temani me ei jõua, tema on suur jõult ja rikas õiglustest, tema ei riku õigust. Seepärast peavad inimesed teda kartma, tema ei vaata kedagi, kes on enese meelest tark“ (Ib 37:23, 24).

Kui see kõik on tõsi, siis ainus loogiline järeldus, mida siit teha, on see, et Iob saab seda, mida väärrib. Mida muud saaks olla? Eliihu püüab seega kaitsta omaenda arusaama Jumalast, vaadates otsa sellele kohutavale halvale, mis on osaks saanud nii heale mehele.

On sinu elus kunagi olnud aeg, mil juhtus midagi, mis pani sind kartma oma usku? Kuidas reageerisid? Tagasi vaadates, mida oleksid teinud teisiti?

Kõik neli meest, Jumalasse uskujat, Jumala õiglusesse uskujat, leidsid ennast dilemma ees: kuidas seletada Iiobi olukorda ratsionaalselt ja loogiliselt, mis kuulus kokku nende arusaamisega Jumala iseloomust. Kahjuks jõudsid nad välja seisukohani, mis pööras põhimõtteliselt valeks nende püüde mõista halba, vähemasti seda halba, mis oli saanud osaks Iiobile.

Ellen G. White esitab selle kohta mõjusa kommentaari. „Patu algust on sama võimatu seletada kui võimatu on leida põhjust selle olemasoluks... Patt on sissetungija, mille olemasoluks pole ainsatki põhjust. See on mõistatuslik, seletamatu, seda vabandada tähendab seda kaitsta. Kui leiduks vabandus või põhjus patu eksisteerimisele, siis poleks patt enam patt.“ – Suur võitlus, lk-d 492, 493.

Kuigi ta kasutab sõna patt, asendagem see sõna teise sõnaga, mille tähendus on sarnane: *kuri*. Siis kõlaks tsitaat nii: Kurja algust on sama võimatu seletada kui võimatu on leida põhjust selle olemasoluks... Kuri on sissetungija, mille olemasoluks pole ainsatki põhjust. See on mõistatuslik, seletamatu, seda vabandada tähendab seda kaitsta. Kui leiduks vabandus või põhjus kurja eksisteerimisele, siis poleks kuri enam kuri.

Siis, kui tragöödia inimesi tabab, ütlevad või mõtlevad nad sageli nii: „Ma ei saa sellest aru,“ või „Mõttetu.“ Iiobi ägamine ongi kogu aeg just see.

Oli tõsine põhjus, miks Iiob ega ta sõbrad ei tabanud ära seda mõtet, et halval polegi mõtet. Juhul, kui suudaksime seda mõista, kui sellel oleks mõtet, kui see käiks mingisuguse loogilise või ratsionaalse plaani juurde, siis ei olekski see nii paha, polekski nii traagiline, sest see teeniks mingit ratsionaalset, mõistuslikku eesmärki.

Vaata salme, mis räägivad Saatana langemisest ja kurjuse algusest. Kui palju mõtet oli tema langemises? (Hs 28:12–17).

Tegemist on täiusliku Jumala loodud täiusliku olevusega täiuslikus keskkonnas. Ta oli kõrgesti austatud, täiesti tark, täiuslik ilult, rüütatud kalliskividega, „keerub, hiilgav kaitsja“, kes oli „Jumala pühal mäel“. Ja ometi, isegi kõige selle juures, kui talle oli antud nii palju, rüvetas see olevus ennast ning võttis omaks halva. Mis oleks veel mõistusevastasem ja ebaloogilisem kui see kurjus, millega nakatus kurat?

Milline on sinu kogemus sellest, kui ebaloogiline ja seletamatu on kurjus?

Kindlasti nägid Iiobi raamatu peakangelased (nagu kõik lihtsurelikud) läbi tumendatud klaasi, „nagu peeglis tuhmi kujutist“ (1Kr 13:12, eestikeelne 1960). Nad toimisid väga piiratud vaateväljas, väga piiratud arusaamisega füüsilise maailma olemusest, seda enam siis vaimse maailma omast. Huvitav on seegi, et kõiges, mida neil meestel on öelda Iiobile osaks saanud halva kohta, ei räägi ükski neist, Iiob kaasa arvatud, kuradi osast – Iiobi hädade otsesest ja vahetust põhjusest. Ja vaatamata nende eneselusaldusele selles vallas, kui palju neil õigust oli, eriti Eliihu puhul (vaata Ib 36:1–4), jäid nende püüded küündimatuks seletada mõistuspäraselt lahti Iiobi kannatused. Ja Iiob muidugi teadis, et nende püüded luhtusid.

Kui hästi suudame meie mõistuspäraselt ja seletada Iiobile osaks saanud halba, isegi siis, kui saame aru kosmilisest taustast? Loe veelkord Ib 1. ptk – 2:10. Isegi kui see kõik on meile avatud, millised küsimused siiski jäävad?

Meie ees on Iiobi raamatu esimesed peatükid, meil on olukorrale niisugune vaade, mida polnud ühelgi neist meestest. Ometi jääb teema meie jaoks nüüdki raskesti mõistetavaks. Nagu nägime, oli lugu kaugel sellest, et Iiobi enda kurjus oleks talle kannatused toonud – just nimelt Iiobi *headuse* pärast tõi Jumal ta kuradile näiteks. Niisiis, selle inimese headus ja soov olla ustav Jumalale viisid kõigeni, mis temaga juhtus? Kuidas me sellest aru saame? Ja isegi juhul, kui Iiob oleks olnud teadlik teoksil olevast, hüüatanuks ta ju: „Palun, Jumal, kasuta kedagi teist. Anna mulle tagasi mu lapsed, mu tervis, mu varandus!“ Iiob ei olnud vabatahtlikult katsejäneseks. Kes oleks? Kui õiglane oli see Iiobi ja tema pere suhtes? Kõrvalepõikeks, kuigi Jumal võitis väljakutse kuradiga, teame, et kurat ei möönnud oma kaotust (Ilm 12:12); nii et mis oli põhjus? Ja mida head lõpuks Iiobiga juhtunust üldse tuli? Kas see väaris kõikide nende inimeste surma ja kõiki kannatusi, mida Iiob koges? Kui juba meie jaoks jäävad õhku need küsimused (ja küsimusi on veel), siis kujuta ette, kui palju küsimusi oli Iiobil!

Ja ometi võime Iiobi raamatust saada ühe tähtsaima õppetunni: tuleb elada usus ja mitte nägemises; tuleb usaldada Jumalat ja jääda Talle usavaks (nagu Iiob) isegi siis, kui me ei suuda mõistusega haarata ega seletada seda, mis juhtub. Me ei ela usus siis, kui kõik on täiesti ja mõistusega seletatav. Me elame usus siis (nagu Iiob), kui me usaldame Jumalat ja kuuleme Talle ka siis, kui me ei saa aru, mis meie ümber toimub.

Mille pärast sa saad usaldada Jumalat ka siis, kui sa ei mõista olukordi? Kuidas saad usaldamist jätkata isegi siis, kui sul vastuseid ei ole?

Reede, 2. detsember

Edasiseks uurimiseks: Usku ja mõistust käsitleva küsimuse üle arutledes kirjutas kirjanik John Hedley Brooke Saksa filosoofist Immanuel Kantist (1724–1804) ning tema püüdlusest mõista inimliku tunnetuse piire, eriti kui asjasse oli segatud Jumala tegevus. Kantile oli „inimese jaoks Jumala teede õigustamise temaatika usuasi, mitte teadmiste küsimus. Halva saatuse palge ees seisma jäämise tõeliseks näiteks valis Kant Iiobi, kellelt oli riisutud kõik peale puhta südametunnistuse. Jumalikule otsusele alistudes oli tal õigus vastu panna sõprade nõuandele, kes olid püüdnud mõistusega seletada tema ebaõnne. Iiobi seisukoha tugevus koosnes tema teadmata selles, mida ta nüüd tajus: mida Jumal mõtles, kui Ta kuhjas talle kaela ebaõnne.“ – *Science and Religion* (New York: Cambridge University Press, 2006), lk-d 207, 208. Need mehed Iiobi raamatus ja nüüd Eliihu, mõtlesid, et suudavad Iiobiga juhtunu ära seletada lihtsalt põhjuse ja tagajärje seosega. Põhjuseks oli Iiobi patt; tagajärjeks tema kannatus. Mis saaks kõlada teoloogilisemalt, olla veel selgepiirilisem ja mõistusega haaratavam kui see? Ja siiski oli nende kaalutlus vale, olles tugevaks näiteks tõsiasjast, et tegelikkus ning Jumal, kes selle tegelikkuse lõi ja seda alal hoiab, ei pruugi tingimata käia meie arusaamise järgi sellest, kuidas toimib Jumal ja maailm, mille Ta lõi.

Küsimused aruteluks:

1. Nagu nägime, ei mainitud kuradit kordagi neis pikkades kõnedes vaese Iiobi olukorra ja selle põhjuste üle. Miks see nii on? Mida räägib see meile nende meeste piiratud arusaamisest, vaatamata kõigile tõdedele, mis neil olid? Mida saab nende võhiklikkus õpetada meie võhiklikkuse kohta, vaatamata kõigile neile tõdedele, mis meil on?

2. „Kui võtame elus ajada tulevate asjade korraldamise enda kätte ning toetume kordaminekuks oma tarkusele, võtame kanda koorma, mida Jumal ei ole meile andnud, ning püüame seda kanda ilma Tema abita... Kui me aga tegelikult usume, et Jumal meid armastab ja mõtleb meile head teha, lakkame muretsemast tuleviku pärast. Me hakkame Jumalat usaldama nii, nagu laps usaldab oma armastavat vanemat. Siis kaovad meie rahunemine ja piinlemine, sest meie tahe on neelatud Jumala tahtesse.“ – Ellen G. White, Mõtteid Õndsakskiitmise mäelt, lk-d 100, 101. Kuidas õppida seesugust usaldust ja usku? Tähendab, millised valikud tuleb meil praegu teha, mis muudavad meie usu kas tugevamaks või nõrgemaks?

See lugu ei ole minust. See on sellest, mida Jumal teeb minu kaudu ja mida Ta saab teha iga inimese kaudu, kes on valmis laskma Temal ennast kasutada.

Mulle on alati äritegevus meeldinud. Asutasin oma esimese kompanii siis, kui olin 21aastane, ja müüsin koolidele arvuteid. Algusest peale oli minu partneriks Jumal ja Tema on mind vägagi õnnistanud.

Hiljem ostsin ma tarkvara frantsiisi, ainumüügiõiguse, ja äri kasvas kiiresti. Viie aastaga kasvas see ühe töötajaga ettevõttest 50 töötajaga ettevõtteks ja tõi sisse palju raha. Andsin palju misjonitöö heaks, kuid tundsin endas tühjust. Ajapikku taipasin, et kuigi ma toetasin koguduse missiooni, ei tegelenud ma isiklikult misjonitööga. Minu naine ja mina olime ühel meelel, et meil oli vaja teha oma osa Jumala tutvustamisel inimkonnale.

Meie ärihuvid kasvasid edasi, kuid mina tundsin, et Jumal juhtis mind seda suurt kompaniid maha müüma. Jätsin müügi Jumala kätte ning kompanii müüdi kiiresti maha palju suurema summa eest, kui olin lootnud.

Teadsin, et Jumal ei vaja mu raha, vaid hakkasin taipama, et Jumal vajas mu aega. Misjonitöö ei ole midagi sellist, mida teeme hingamis-päeviti. See on midagi, mida teeme täiskohaga. Tahtsin olla isiklikult seotud misjonitööga. Niisiis küsisin Jumalalt, mida tema soovib, et ma Tema heaks teeksin.

Ühel päeval, kui rääkisin ühe kaaskristlasest ärimhega, ASI (adventistide lihtliikmete teenistuse ja ettevõtete) liikmega, rääkisin talle südamel olevast koormast olla isiklikult hõivatud evangeelse misjoniprojektiga. Mulle polnud oluline, kus selline projekt toimub, tahtsin lihtsalt olla Jumala kätteks. Küsisin, kas tal oli mingist sellisest projektist aimu. Ta ütles, et mõtleb selle üle.

Just siis helises tema telefon ja ta vabandas, et peab kõnele vastama. Kui ta tagasi tuli, ütles ta, et kõne tuli koguduse ühelt juhilt, kes rääkis talle projektist ühes riigis, mis ei ole evangeeliumile avatud.

Kui ta mulle sellest projektist rääkis, tajusin, et Jumal vastas mu palvele! Projekt oli sellises riigis, mida ma tundsin. Oskasin seda keelt ja tundsin selle maa rahva kultuuri ning ärimehena võisin ma aidata koguduse juhtidel plaani ellu viia. Teadsin, et mina saan reisida sinna, kuhu paljudel teistel ei lubataks siseneda.

Jätkub

Tormituules

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ib 38. ja 39. ptk; Jh 1:29; Mt 16:13; 1Kr 1:18 27; Ib 40:1–4; 42:1–6; Lk 5:1–8.

Meelespeetav tekst: „Kus olid sina siis, kui mina rajasin maa? Vasta, kui sul niipalju tarkust on!“ (Ib 38:4).

Nii erinevad, nagu need mehed Iiobi raamatus ka olid, oli neil üks iseloomulik joon: igäühel oli Jumala kohta (või vähemalt enda arusaamise kohta Jumalast) palju öelda. Ja, nagu näinud oleme, võime paljuga selgest, mida nad ütlesid, nõus olla. Lõpuks, kes saab vastu vaielda sellisele soovitusel: „Aga küsi ometi loomadelt, et need õpetaksid sind, ja taeva lindudelt, et need annaksid sulle teada, või kõnele maale, et ta teeks sind targaks, ja et mere kalad jutustaksid sulle! Kes neist kõigist ei tea, et seda on teinud Issanda käsi, kelle käes on kõigi elavate hing ja iga lihase inimene vaim“ (Ib 12:7–10). Või sellisele: „Kas Jumal peaks väänama õigust või Kõigevägevam väänama õiglust?“ (Ib 8:3).

Ja kuigi Iiob kannatas, on arutelus põhilise tähelepanu all Jumal. Kui kaks esimest peatükki välja arvata, jääb Issand raamatu käigus varjatuks, taustale.

Kõik see aga pidi muutuma. Jumal ise – nii paljude arutelude ja väitluste teema Iiobi raamatus – hakkab nüüd rääkima.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 10. detsembriks.

Loe Ib 38:1. Mida siin juhtub, mis erineb kõikides varasemates kahekõnedes esitatust?

Äkki ja ootamatult ilmub Issand nüüd Iiobi raamatus esile, esimest korda pärast Ib 2:6t: „Ja Issand ütles saatanale: „Vaata, ta on su käes! Säästa ainult tema hing!“

Mitte miski ei valmista lugejat ette Jumala selliseks äkiliseks ilmumiseks. Ib 37. peatükk lõpeb Eliihu kõnega ja järgmine, mida teada saame, on see, et „siis vastas Issand Iiobile tormituulest“ (Ib 38:1). Äkitselt on ainult Jumal ja Iiob, nagu oleksid teised mehed tähtsusetud, vähemalt praegusel hetkel.

Sõna *tormituul* tõlgitakse heebreakeelsest sõnast, mis tähendab „torm“ või „maru/raju“, ning seda on kasutatud Jumala ilmumise puhul inimestele (vaata Js 29:6; Sk 9:14). Sama sõna kasutati Eelija taevasse võtmise puhul: „Kui Issand tahtis viia Eelijat *tuulepöörises* taevasse, olid Eelija ja Eliisa parajasti lahkumas Gilgalist“ (2Kn 2:1).

Kuigi meile ei esitata selle „teofaania“ (Jumala nähtav avaldumine inimkonnale) puhul ühtki füüsilist üksikasja, on selge, et Jumal ei räägi Iiobiga „vaikse, tasase sahinana“ (1Kn 19:12). Issand avaldab ennast talle hoopis väga jõulisel moel, sellisel, mis haarab kindlasti Iiobi tähelepanu.

Mida õpetavad need kirjakohtad meile sellest, kui lähedal võib Jumal meile olla? IMs 15:1–6, IMs 32:25–32; Jh 1:29.

Piibel õpetab meile suurt ja tähtsat tõde, et meie Jumal ei ole kauge Jumal, kes löi maailma ja jättis selle siis omapead. Ta on hoopiski Jumal, kes suhtleb meiega väga tihedalt. Missugused tahes on meie mured, meie probleemid, kõik, millega elus silmitsi seisame, meil võib olla kindlustunne, et Jumal on ligi ja me saame Teda usaldada.

Üks asi on uskuda mõistusega, et Jumal on meie ligi; hoopis teine on seda lähedust kogeda. Kuidas õppida suruma end Jumala ligi ning ammutada lootust ja lohutust sellest suhtest?

Jumala küsimus

Pärast aega, mis pidi Iiobi jaoks tunduma väga pika vaikimisena, räägib Jumal lõpuks temaga, isegi kui see, mida Ta esmalt ütleb, pole just see, mida Iiob kuulda tahtis.

Mis oli esimene küsimus, mille Jumal Iiobilt küsis, ja millele see küsimus osutas? Ib 38:2.

Leiame Piibli algusest lõpuni, et Jumal esitab inimestele küsimusi. Mitte seepärast, et Ta ei teaks juba vastuseid. Jumal küsib küsimusi hoopis seepärast (nagu üks hea õpetaja sageli küsib), et see on tõhus viis, kuidas panna meid olukorra üle mõtlema, seada meid silm silm vastu endaga, kuidas aidata meil läbi töötada teemad ja tulla õigetele järeldustele. Nii et küsimused, mida Jumal küsib, ei õpeta Issandale midagi sellist, mida Ta juba ei teaks. Sageli küsib Ta hoopis selleks, et aidata inimestel õppida midagi, millest neil tõenäoliselt paremini aru saada tuleb. Jumala küsimused on retooriline võte, mis aitab inimesel jõuda tõeni.

Loe järgmised Jumala esitatud küsimused. Mida sa arvad, mis eesmärgil Jumal need küsis? Millele Ta sihib?

1Ms 3:11

1Ms 4:9

1Kn 19:9

Ap 9:4

Mt 16:13

Iiobil oli Jumala kohta palju öelda ning Issand tahtis ilmselt, et Iiob näeks, kui palju oli tegelikult seda, mida ta oma Loojast ei mõistnud ja millest ta aru saanud. Mitmelgi moel on Jumala esimesed küsimused Iiobile paralleelsed mõne sõnaga, mida ka Iiobi sõbrad olid talle öelnud (vaata Ib 8:1, 2; 11:1–3; 15:1–3).

Juhul kui Jumal küsiks sinult midagi sinu elu olukorra kohta just praegu, siis mis sa arvad, mida Ta küsiks ja milline oleks su vastus? Mida õpetavad nii küsimus kui ka vastus sulle sinust endast?

Loe Ib 38:4–41. Millised küsimused küsib Jumal Iiobilt ja mis on nende eesmärk?

Juhul kui Iiob ootas üksikasjalist selgitust, miks kõik need hädad teda tabasid, jäi see saamata. Seevastu sai ta retooriliste küsimuste tulva, mis kõrvutasid Issanda ja Tema loova väe vaese Iiobi kaduvuse ja vähiklikkusega.

„Kus olid sina siis, kui mina rajasin maa?“ alustab Issand (Ib 38:4). Pärast mõningatele Moosese esimese raamatu kujunditele viitamist – näiteks kuiv maa, meri, valguse ja pimeduse loomine – ütleb Jumal Iiobile (põhimõtteliselt) seda, et muidugi sa tead seda kõike, „sa tead seda, sest olid ju siis juba sündinud ja su päevade arv on suur“ (vaata Ib 38:21).

Siis osutab Issand loomise imedele ja saladustele, tehes seda taas retooriliste küsimuste reaga, mis ei käi mitte ainult Maa aluste kohta, vaid ka ilma ja tähtede müsteeriumide kohta. „Kas sa suudad siduda Sõelatähtede tõrksust või valla päästa Vardatähtede köidikuid?“ (Ib 38:31). Seejärel suunab Ta Iiobi pilgu tagasi maa peale, inimese nägemisväljas olevale (Ib 38:36), metsloomade elule (Ib 38.39–41) – teemale, mis läheb veel peenemate üksikasjadeni Ib 39. peatükis. Kui seda raamatut kirjutatakse tänapäeval, võiks Issand küsida: „Kes seob kvargid prootonites ja neutronites?“ „Kus olid sina, kui ma esimest korda mõõtsin Planci massi?“ „Kas sinu tarkusest painutab gravitatsioon ruumi ja aega?“

Vastus kõikidele nendele küsimustele on sama: *muidugi mitte*. Iiob ei olnud mitte ainsagi sellise sündmuse juures ja tal oli vähe taipu ükskõik millisest Issanda poolt mainitud nähtusest. Jumala mõtteks oli Iiobile näidata, et kogu oma tarkuse ja teadmiste juures ning ehkki ta kõneles „õigust“ (Ib 42:7) Jumala kohta (võrreldes nende teiste meestega), teadis Iiob ikkagi väga vähe. Ja tema teadmiste puudumine avaldus parimal viisil selle kaudu, kui vähiklik oli Iiob loodud maailma tundmises.

Kui Iiob tundis loodust nii vähe, siis kui palju suutis ta mõista Loojat? Missugune terav vastandus: Looja ja loodu, Jumal ja inimkond. Kuigi Jumal vastandas ennast Iiobile, oleks sobinud ka iga teine inimlaps (erandina Jeesus). Kes oleme meie Jumala kõrval? Ja ometi, vaata, mida on Jumal teinud meie päästmiseks ja meile Temaga igavese sõpruse pakkumiseks.

Tänapäeva vaatenurgast on kerge vaadata küsimusi, mida Jumal Iiobilt küsis, ja aduda, kui vähe selline tuhandeid aastaid tagasi elanud mees nagu Iiob suutis mõista loodust. Näiteks, umbes alles 1500ndatel pKr mõistsid inimesed lõpuks (vähemasti osa neist), et päikese liikumine taeval tulenes Maa pöörlemisest ümber oma telje ja hoopis Maa tiirles mööda orbiiti ümber päikese – tõsiasi, mida enamik meist võtab nüüdisajal iseenesestmõistetavalt.

Suuresti tänu kaasaegsele teadusele elame tänasel päeval selliste teadmistega loodusest, mida Piibli-aegsed inimesed ei adunud. Ja ometi oleme kõikide nende teadmiste juures ikkagi niivõrd piiratud arusaamisega loodusest ja selle algupärast.

Loe veel kord läbi küsimused, mida Jumal Iiobilt 38. ja 39. peatükis küsis. Kui palju paremini vastaksid inimesed neile täna?

Pole kahtlustki, et teadus on avanud meile tõsielu tahke, mis varem jäid varjule. Ometi jääb meil nii palju veel õppida. Mitmel moel on teadus, kaugel sellest, et kõrvaldada Jumala loomingu majesteetsus ja salapära, paljastanud looduse sügavusi ja keerukust, millest eelnevad põlvkonnad midagi ei teadnud.

„Varjatu kuulub Issandale, meie Jumalale, aga mis on ilmutatud, kuulub igavesti meile ja meie lastele, et me teeksime selle Seaduse kõigi sõnade järgi“ (5Ms 29:28). Jumal pole kunagi rääkinud inimestele, kuidas Ta täpselt loomistööd teostas; inimlik taip ei suuda tungida Kõigekõrgema saladustesse. Tema loov vägi on niisama mõistetamatu kui Tema olemasolugi.“ – Ellen G. White, Patriarhid ja prohvetid, lk 113.

Missuguse hoiatuse peaksime järgmistest kirjakohtadest omaks võtma inimliku tarkuse piiratud kohta? IKr 3:19; IKr 1:18–27.

Kõigi nende teadmiste juures, mida inimesed on mõne viimase sajandi jooksul kogunud, on loomistöös kuhjaga imesid ja saladusi, mida me lihtsalt ei suuda mõõta. Mida rohkem loodust tundma õpime, seda hämmastavam ja salapärasem see meile tundub. Mis-moodi paneb loodus imetlema meie Jumala vägevust?

Loe Ib 40:1–4 ja Ib 42:1–6. Kuidas vastas Iiob sellele, kui Jumal ennast ilmutas?

Ilmselt oli Iiob rabatud sellest, mida Jumal enda kohta oli näidanud. Tegelikult, siis, kui Iiob Ib 42:3 ütleb: „Kes on, kes mõistmatult püüab varjata sinu nõu?“, kordab ta lihtsalt küsimust, mille Jumal esmalt talle esitas. Iiob teadis nüüd vastust: Iiob rääkis sellest, mida ta tegelikult ei teadnud.

Pööra tähelepanu ka sellele, mida ütles Iiob Ib 42:5. Kuigi ta oli kuulnud Jumalast, siis nüüd ta nägi Teda – see tähendab, nüüd sai ta Jumalast parema pildi – ja nägi ennast sellisena, nagu ta oli.

Sellepärast reageeris ta just nii – jalestas ennast ning kahetses põrmus ja tuhas.

Loe Js 6:1–5 ja Lk 5:1–8. Kuidas on kirjeldatud reaktsioonid samalaadsed Iiobi omaga?

Näeme kõigil antud juhtudel Piibli juhttõe avaldumist ja selleks on inimese patusus. Iiob oli „vaga ja õiglane, ta kartis Jumalat ja hoidus kurjast“ (Ib 1:1). Ja vaatamata Saatana parimatele jõupingutustele pöörata ta Jumalast kõrvale, jäi Iiob ustavaks. Silmitseme siin kindlat, ustavat Issandasse uskujat.

Ag a ikkagi – mida siis? Nii nagu Jesaja ja Peetruse puhul piisas pilguseid Jumala pühadusele ja väele, nii lamas Iiob silmili maas, tajudes oma patusust ja väiksust. See on nii sellepärast, et oleme kõik pattu langenud, patust kahjustatud olevused, kelle olemus juba ise viib meid vastuollu Jumalaga. Just seepärast ei saa lõpuks mitte keegi ennast ise päästa; mitte keegi ei saa teha küllaldaselt häid tegusid, et teenida ära Jumala poolehoid. Just seepärast meie kõik – ka „parim“ meist, kes, nagu Iiob, on õiglane ja laitmatu ning kardab Jumalat ja hoidub kurjast – vajab armu, vajab Päästjat, vajab kedagi, kes teeb meie heaks seda, mida me mitte kunagi enda heaks teha ei saa. Õnneks on meil kõik see ja veel rohkem saadaval Jeesuses.

Kujuta endamisi ette just praegu, et seisad silmast silma Jumalaga. Mida sa arvad, kuidas sina reageeriksid?

Reede, 9. detsember

Edasiseks uurimiseks: „Jumal on lubanud maailmas edasi areneda nii teadusel kui kunstil, ent alati, kui end teadlasteks nimetavad inimesed käsitlevad nähtusi ainult inimlikust vaatepunktist, jõuavad nad paratamatult ebaõigetele järeldustele. Me võime mõtiskleda asjade üle, mida Jumala Sõna ei ole ilmutanud, sinnamaani, kus meie teooriad ei lähe vastuollu Piiblis leiduvate faktidega. Need, kes loobuvad Jumala Sõnast ja püüavad panna Tema loomistöö teaduslikele alustele, triivivad ilma kaardi ja kompassita tundmatul ookeanil. Geniaalseimgi inimmeel satub ummikusse, kui teda ei saa juhendada Jumala Sõna. Paljud peavad Piiblis öeldut mitte-usaldusväärseks ainult seetõttu, et Looja ja Tema töö on neile nii käsitamatu. Need, kes kahtlevad Vanas ja Uues Testamendis kirjapandu usaldusväärsuses, hakkavad üsna pea kahtlema ka Jumala olemasolus; kaotanud selliselt oma usuankru, paiskuvad nad viimaks uskmatus karide otsa.“ – Ellen G. White, Patriarhid ja prohvetid, lk 113.

Küsimused aruteluks:

1. Vaata Ellen G. White'i väljavõtet reedeses osas. Mis tõendab otse meie silma all, et see, mille eest ta hoiatas, tõepoolest juhtub, eriti teaduse vallas? Mida õpetab teadus, vähemalt nii, nagu seda praegu praktiseeritakse, mis on teravas vastuolus Jumala Sõnaga?

2. Mõjukas matemaatik ja kirjanik Alfred North Whitehead, kes elas möödunud sajandil, kirjutas järgmist: „Viiskümmend seitse aastat tagasi olin ma noor mees ja õppisin Cambridge'i Ülikoolis. Sädeleva mõistusega inimesed õpetasid mulle loodusteadusi ja matemaatikat ja ma olin neis ainetes hea; pärast sajandivahetust olen elanud, et näha, kuidas iga sellise teaduse põhieeldus heidetakse kõrvale... Ja ometi, sellele kõigele otsa vaadates, kuulutavad uute teaduslike hüpoteeside püstitajad: „Nüüd lõpuks on meil kindel veendumus.“ – A. N. Whitehead, *Dialogues of Alfred North Whitehead*. Mida peaks see rääkima meile sellest, kui hoolikas on vaja olla kõige vastuvõtmisel, mida maailma „suurmehed“ meile õpetavad, eriti kui nende õpetus käib Jumala Sõnale jultunult vastu?

3. Milliseid loomisimesid on kaasaegne teadus meile paljastanud, mida Iiobi-aegsetel inimestel (või isegi vaid kakssada aastat tagasi elanud inimestel) ei olnud võimalik mõista? Kuidas avab see meile isegi veel rohkem meie Issanda hämmastavat loomisjõudu?

Kohtusin selle projekti piirkonna koguduse juhtidega ning tegime plaanid 1000 lihtliikme väljaõpetamiseks ja materjalidega varustamiseks, et levitada nende kodumaal evangeeliumi. Kuigi evangeeliumitöö on selles riigis vormiliselt illegaalne, avas Jumal ukSED.

Kui saabusime, arvasime, et 1000 inimest, kes ennast töö jaoks üles andsid, ei tule nüüd kõik küll kohale. Kuid tuli 1300 inimest! Mõni teadis, et nemad materjale ei saa, aga nad tahtsid tulla ja igal juhul õppida. Milline hämmastav sülem lihtliikmeid meil seal oli!

Me ei saanud evangeelseid materjale või DVDmängijaid lihtliikmetest evangelistide jaoks väljastpoolt sisse tuua, seepärast tuli meil osta või toota neid selles riigis. Igal inimesel oli luba osta ainult üks DVDmängija ja meil tuli tagada, et nad ei läheks kõik korraga ühel ajal samasse kohta DVDmängijat ostma. Ostsime mustalt turult paberit ja trükimaterjale, et trükkida DVDde kaaskirjad, mida vabatahtlikele anda. Kõike seda tuli teha salajas ja me ei saa rääkida, kuidas Jumal selle kõik sündida laskis – kuid Ta laskis!

Õpetasime lihtliikmed välja ja varustasime neid materjalidega ning saatsime nad tagasi koju, et töö algaks. Nendest lihtliikmetest sada töötab nüüd täisajaga, nagu globaalmisjoni teerajajad – nad õpetavad, ristivad ja rajavad uusi kogudusi. Salamisi liiguvad nad selle riigi piirkondadesse, kus meil kogudusi ei ole. Nad räägivad oma uutele naabritele Jumala armastusest ja rajavad uusi kogudusi.

Programmi esimese kuue kuu jooksul on selle riigi usklikud õppinud koos tuhandete õhinas inimestega. Rohkem kui 650 inimest on ristitud ja kuus uut kogudust on rajatud. Ning need armsad inimesed alles alustavad! Olen hämmastunud, mida Jumal teeb minu pere, minu ja kaas-inimeste kaudu, kes pühenduvad teenima Jumalat, kuid Tema juhib. Oleme Jumala käed, Tema ressursside majapidajad. Tema kasutab meid oma töö edasiviimiseks paigas, millest ma ei osanud unistadagi, et see võimalik oleks. Iga usklik on Jumala ressursside majapidaja ning Tema õnnistab meist igahüht, kui anname oma elu ja ressursid Tema kätte.

See tunnistus on seitsmenda päeva adventistist ärimehelt Portugalis.

Iiobi Lunastaja

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ib 19:25–27; Jh 1:1–14; Ib 10:4, 5; Lk 2:11; Gl 4:19; Lk 9:22; Js 53:1–6.

Meelespeetav tekst: „Ent tõeliselt võttis ta enese peale meie haigused ja kandis meie valusid. Meie aga pidasime teda vigaseks, Jumalast nuhelduks ja vaevatuks“ (Js 53:4).

Issanda enda ilmumisega 38. peatüki alguses jõuab Iiobi raamat haripunkti. Jumal ilmutas ennast Iiobile võimsal ja imelisel moel ning see tõi kaasa Iiobi äratundmise ja kahetsuse. Siis noomis Issand Iiobi kolme sõpra nende valede sõnade pärast ja Iiob palvetas nende eest. „Ja Issand pööras Iiobi saatuse, kui too palvetas oma sõprade eest; ja Issand andis Iiobile kahekordselt kõike, mis tal oli olnud“ (Ib 42:10) ning Iiob elas pärast seda veel pika ja täisväärtusliku elu.

Loos endas ja selles, kuidas see lõpeb, on aga midagi segadusse viivat, midagi, millega ei saa rahule jääda. Jumal ja Saatan, kes taevas vaidlevad, peavad lahingut siin maa peal vaese Iiobi elus ja ihus? See, et Iiobil tuleb taluda Jumala ja Saatan vahelise võitluse kohutavat ägedust (samas kui Issand jääb taevasse ja lihtsalt vaatab toimuvat), ei tundu ju õiglane, ei tundu õiguspärane.

Selles loos peab olema varjul rohkemat. Ja ongi. See saab avalikuks palju sajandeid hiljem Jeesuses ja Tema ristisurmas. Üksnes Jeesuses leiame üllatavad ja julgustavad vastused küsimustele, millele Iiobi raamat täielikult ei vasta.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 17. detsembriks.

Minu Lunastaja elab

Kui Jumal Iobile ilmus (38. peatükk), ilmutas Ta ennast Iobile Loojana, kes „on lõhestanud vihmavalingule vao“, kes tegi „kõuepilve tee, et see võiks sadada asustamata maale“ (Ib 38:25, 26). Ometi pole meie Issand ainult Looja. Tal on veel ka teine oluline tiitel ja roll.

Loe Ib 19:25–27. Mida avavad need sõnad Iobi päästelootuse kohta?

Nende kuulsate sõnade kaudu näitab Iob, et ta mõnevõrra tundis Lunastajat, teadis, et kuigi inimesed surid, oli lootus, et kõik ei lõpe hauaga, ning see lootus leidis Lunastajas, kes pidi ühel päeval sellele maale tulema.

Need Iobi sõnad osutavad tõele, mis on Piiblis kõige elulisem ja olulisem: Jumal on meie Lunastaja. Jumal on meie Looja, seda küll, kuid pattulangenud maailmas, kus patused on oma pattudes igavesti surma mõistetud, vajame Loojast rohkemat. Me vajame ka Lunastajat. Ja meie Jumal on just seda: nii meie Looja kui ka meie Lunastaja (vaata Js 48:13–17) ning kuna Tal on kanda mõlema osa, on meil suur lootus igavesele elule.

Loe Jh 1:1–14. Kuidas seob Johannes selles lõigus kokku Jeesuse kui Looja Jeesuse kui Lunastajaga?

Jh 1:1 on ilmne viide 1Ms 1:1-le. Ja kui sellest jääb väheks, siis sõnad „Ta oli maailmas, ja maailm on tekkinud tema läbi... Aga kõigile, kes tema vastu võtsid, andis ta meelevalla saada Jumala lasteks, neile, kes usuvad tema nimesse“ (Jh 1:10–12) loovad lahutamatu ühenduslüli Jeesuse kui Looja ja kui Lunastaja vahele. Ainult selle tõttu, et Tema on Looja, saab Ta olla ka meie Lunastaja.

Juhul kui meil oleks ainult Looja, kuid mitte Lunastajat, siis mida loota? Mida kõneleb su vastus selle kohta, miks on meie jaoks väga tähtis Jeesus Lunastajana?

Iiobi esimestes peatükkides lastakse meil pilk heita Kristuse ja Saatana vahelise suure võitluse tegelikkusele. Nagu teame, algas see võitlus taevas, kuid kandus seejärel Maale (vaata Ilm 12:7–12). Iiobi raamatus nägime sama dünaamikat: lahkmeel taevas, mis kandus maa peale. Iiobi kahjuks tabas selle konflikti maapealne osa teda.

Loe Ib 10:4, 5. Mida Iiob kurtis ja kas tal polnud selleks mitte põhjust?

Iiobi mõte oli lihtne. Sina oled Jumal, universumi Suverään, Looja. Kuidas võid sa teada, kuidas on olla inimene, kannatada kannatusi, mida meie kannatame?

Kuidas vastavad järgmised kirjakohad Iiobi kurtmisele? Lk 2:11; Jh 1:14; Lk 19:10; Mt 4:2; 1Tm 2:5; Hb 4:15.

Iiobi kurtmine, et Jumal ei olnud inimene ja ei suutnud seega tunda inimese häda, sai täieliku ja lõpliku vastuse Jeesuse saamises inimeseks. Kuigi Ta ei kaotanud kunagi oma jumalikkust, oli Jeesus samuti täielikult inimene ning selles inimlikkuses teadis Ta, mida tähendab kannatada ja võidelda sedamoodi, nagu Iiob ja kõik inimesed kannatavad ja võitlevad. Tõsiasi on, et kõikide evangeeliumide kestel näeme Kristuse inimlikkuse tõelisust ja kannatusi, mida Ta meie inimlikkuses läbi tegi. Jeesus vastas Iiobi kaebusele.

„Inimolemus, mille Kristus endale võttis, ei olnud teeseldud. Ta võttis inimolemuse ja elas inimolemuses...Ta sai lihaks, kuid vähe sellest – Ta oli siin patuse liha sarnasuses.“ – Ellen G. White'i märkmed, Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud, 5. kd, lk 1124.

Mõtle, mida tähendab, et Jeesus võttis endale inimlikkuse. Mida peaks see rääkima tõsiasiast, kui lähedaselt suhestub Ta sinuga igas eluvõitluses, millega sa just nüüd silmitsi seised?

Kristuse surm

Mida räägivad järgmised kirjakohad meile Jeesusest ja sellest, kuidas peaksime Teda nägema?

1Jh 2:6 _____

Gl 4:19 _____

Kahtlemata on Jeesus eeskujulik inimene. Tema elu – Tema iseloom – on näiteks sellest, mida kõik Tema järelkäijad Jumala armust järele aimata püüavad. Jeesus on ainus täiuslik meile antud eeskuju, kuidas elada sedalaadi elu, mida elama Jumal meid kutsus.

Ometi ei tulnud Jeesus maale ainult selleks, et meile eeskuju anda. Meie olukord patustena nõudis rohkemat kui vaid iseloomu arendamist, kui ainult meie iseloomu uutmist ja meie kujundamist Tema näo järgi kõiges, mida Tema tegevus Lunastajana nõudis. Me vajame sellest enamat; me vajame Asemikku, kedagi, kes maksab ära trahvi meie pattude eest. Tema tuli – mitte lihtsalt elama täiuslikku näidiselu meie heaks – Ta tuli ka selleks, et surra surma, mille meie pälvisime, et kanda Tema täiuslik elu meie arvele nagu meie oma.

Mida õpetavad järgmised salmid meile selle kohta, miks on meil vaja Kristuse surma? Mk 8:31; Lk 9:22; Lk 24:7; Gl 2:21.

Jeesusel tuli surra meie pärast, sest kuulekus seadusele (millel on kristlikus elus küll keskne koht) ei ole see, mis pattulangenut päästab. „Kas Seadus on siis Jumala töötuse vastu? Ei mingil juhul! Sest vaid siis, kui oleks antud Seadus, mis suudab teha elavaks, tuleks õigus tööpoolest Seadusest“ (Gl 3:21). Juhul kui mingi seadus saaks patust päästa, siis küll vaid Jumala seadus, kuid isegi see seadus ei saa meid päästa. Ainult meie täiusliku Eeskuju, Jeesuse täiuslik elu sai meid päästa ja nii tuli Kristus ohverdama ennast, tooma „üheainsa ohvri pattude eest“ (Hb 10:12).

Kuidas näitab sinu oma käsupidamise register sulle vajadust Asemiku järele?

Loe Js 53:1–6. Mida siin räägitakse Issanda kannatustest ristil?

Js 53:4 ütles, et Jeesus kandis meie kurbust ja valu. Sellesse olid kaasa arvatud ka Iobi kurbus ja valu. Ja mitte üksnes Iobi, vaid kogu maailma oma. Kõikide üldse elanud inimeste patu pärast suri Jeesus ristil.

Nii et ainult ristil saab Iobi raamat õige vaatenurga. Siin kannatab sama Jumal, kes ilmutas ennast Iobile – Jumal, kes õpetab kotkast len dama, Jumal, kes seob kvargid – kannatab rohkem kui ükski inimlaps (ka Iob) kunagi kannatanud on või kannatada saab. Seda valu ja kurvastust, mida meie üksikisikutena tunneme, kannatas Jumal tervikuna; seega ei saa keegi Jumalat kannatuste pärast noomida, kuna Tema tundis inimlikkuses enda nahal kõikide kannatuste täit ägedust, mida patt üle maakera on külvanud. Meie tunneme ainult oma kurvastust, ainult oma valu; Jeesus koges ristil kõike tervikuna.

Jumal, kes küsis Iobilt: „Kas sa tunnend taeva seadusi? Või kehtestad sina maa peal tema kirja?“ (Ib 38:33) tekitab veel rohkem hämmastust siis, kui taipame, et kuigi Ta lõi „taeva seadused“, võttis Ta endale maise ihu ja suri selles ihus, et Ta „kõrvaldaks selle, kellel on võimus surma üle – see tähendab kuradi“ (Hb 2:14).

Risti kaudu vaadates omandab Iobi raamat suurema mõtte kui ilma selleta, sest rist vastab paljudele küsimustele, millele Iobi raamat jätab vastamata. Ja kõigist suurim küsimus tegeleb sellega, kui õiglane on, et Jumal on taevas, samal ajal, kui Iobit sunnitakse kannatama nii, nagu ta kannatas, et aidata ümber lükata Saatana süüdistusi. Rist näitab, et ükskõik kui hullusti Iob või ainuski inimlaps siin maailmas kannataks, kannatas meie Issand vabatahtlikult palju hullemini, kui keegi meist suudaks. Ning kõike selleks, et anda meile lootus ja päästmise töotus.

Iob nägi Jumalat Loojana; pärast risti näeme meie Teda Looja ja Lunastajana või õigupoolest Loojana, kellest sai meie Lunastaja (Fl 2:6–8). Selleks aga pidi Ta kannatama patu pärast sel moel nagu mitte ükski inimolevus, Iob kaasa arvatud, ei kannatanud ega kannata mitte kunagi. Niisiis, mida saaksime sellise vaatepildi ees teha rohkemat kui hüüatada, nagu Iobki: „Ma võtan kõik tagasi ning kahetsen põrmus ja tuhas“ (Ib 42:6)?

Loe Jh 12:30–32. Mida ütleb Jeesus Saatanaga kohta risti ja suure võitluse kontekstis?

Olles rääkinud Jeesuse ristisurmast, kirjutas Ellen G. White võimsast jäljest, mida see taevale ja pealtvaatavale universumile jättis. „Saatanaga valelikud süüdistused Jumala iseloomu ja valitsuse aadressil paljastusid nende õiges valguses. Ta oli süüdistanud Jumalat, et Looja otsib ainult eneseülisust, kui Ta nõuab oma loodolevustelt alistumist ja kuulekust. Ta oli seletanud, et kuigi Jumal nõuab enesesalgamist kõigilt teistelt, ei näita Ta ise üles enesesalgamist ega too mingit ohvrit. Nüüd ilmnes, et langenud ja patuse inimsoo päästmiseks oli universumi Valitseja toonud suurima ohvri, mida armastus üldse tuua võib, sest „see oli Jumal, kes Kristuses lepitask maailma enesega“ (2Kr 5:19). Oli selge, et Lutsifer oli austuse ja ülemvõimu järele janunedes avanud ukse patule, Kristus oli aga selleks, et hävitada pattu, valmis alandama ennast ja saama sõnakuulelikuks surmani.“ – Suur võitlus, lk 502.

Loe 2Kr 5:19. Kuidas lepitask Kristuse surm langenud maailma Jumalaga?

Maailm oli langenud pattu, vastuhakku; see oli jätnud end avatuks Saatanaga septsustele, nagu on nii selgesti näha näiteks Iiobi raamatust. Jeesus aga, võttes endale inimolemuse, kaotamata samas iialgi oma jumalikkust, sõlmis oma surmaga murdmatu sideme taeva ja maa vahel, tagades patu ja Saatanaga lõpliku hääbumise. Ristil maksis Jeesus ametlikult karistuse eest, mida nõudis patt, ja lepitask langenud maailma Jumalaga. Kuigi me oleme surma mõistetud patused, võib meil usu kaudu olla igavese elu töötus Jeesuses.

Ükskõik, mis patte oled teinud, Jeesus kandis ristil nende eest kogu karistuse. Miks peaks selline hämmastav tõde muutma su elu ja panema sind tahtma elada Temale sõnakuulelikult?

Reede, 16. detsember

Edasiseks uurimiseks: „Nüüd käib kohus üle selle maailma,“ jätkas Kristus, „nüüd tõugatakse välja selle maailma vürst. Ja mina tahan, kui mind maast üles tõstetakse, kõiki tõmmata enese juurde. Aga seda ta ütles tähenduses, mis surma ta pidi surema.“ Maailmale on saabumas murranguline hetk, ütlesid Jeesuse sõnad. Kui minust saab inimeste patude lepitaja, siis valgeneb maailm Jumala aust. Saatana võim inimlaste üle murdub. Jumala kuju saab inimeses taastatud ning uskllike pühade perekond pärrib lõpuks taevase kodu. See on Kristuse surma tulemus. Jeesus süvenes mõtteisse: ta nägi silme ees võidukat stseeni. Ta nägi ka häbiväärseid ristiõudusi keset säravat au.

Kuid ristil ei pidanud toimuma üksnes inimese lunastamine. Jumala armastus pidi avalikuks saama kogu universumile. Selle maailma vürst pidi tõugatama välja. Saatana süüdistused pidid saama kummutatud igaveseks. Ka ingleid tõmbas Lunastaja endale ligemale. Jeesus ütles: „Mina tahan, kui mind maast üles tõstetakse, kõiki tõmmata enese juurde.“ – Ellen G. White, Ajastute igatsus, lk-d 625, 626.

Küsimused aruteluks:

1. Mismoodi veel vastasid Jeesuse elu ja surm küsimustele, mida Iiobi raamat jättis vastamata?

2. Mõttele järele, mida avab rist meile Jumala iseloomu kohta, eriti siis, kui tajume, et Tema, kes meid lõi, oli Tema, kes meie eest ristil suri. Miks peaks selline tõsiasi pakkuma meile väga palju lootust ja lohutust, ükskõik millistes läbikatsumistes parasjagu oleme? Kuidas saab see hämmastav tõde õpetada meid usaldama Jumalat ja Tema headust? (Vaata Rm 8:32.)

3. Nägime, et Iiobi raamat näitab muuhulgas, kuidas on suur võitlus kosmiline teema ning mismoodi on Kristuse ja Saatana vahelisel vastuolul ulatus, mis on kaugelt suurem kui see maakera. Kujutle, kuidas pidid küll taevased olevused, kes tundsid Jeesust ja Tema taevast au, nägema Teda läbi tegemas kõike seda, mida Ta ristil tegi. Kuidas aitab selle hämmastava tõsiasi üle mõtisklemine veel rohkem hinnata meile Jeesuses antut?

Kasvasin üles hoolivas, intellektuaalselt virgutavas kodus. Minu vanemad kohtlesid minu venda ja mind lugupidamisega. Me ei olnud kunagi näljas ja alati oli meil, mida vajasime. Kuid religioon ei olnud meie kodu osaks. Ma ei mõelnud kunagi sellele, et miski või Keegi minu käegakatsutavast maailmast väljaspool võiks päriselt olemas olla. Ma ei arvanud uneski, et Jumal võiks minuga rääkida.

Minu vanemad riidlesid palju ja siis, kui olin 10aastane, läksid nad lahku. Minu isal oli ülisalajane töö armees ja ema oli raekojas sekretär. Pärast abielulahutust jäime vennaga elama ema juurde. Lõpetasin keskkooli ja pidasin plaane tulevikuks.

Ühel päeval kohtusin enda linna tänaval oma endise klassikaaslasega. Me ei olnud lähedased sõbrad, kuid meil oli sarnane elufilosoofia, seepärast olin üllatunud, kui ta hakkas rääkima usust. Otse sealsamas tänaval hakkas Kveto rääkima mulle Jeesusest Kristusest, sellest, et Jumal armastab mind, ning Piiblist ja prohvetikuulutustest. Nooruk rääkis entusiastlikult ja mul hakkas piinlik, kui möödakäijad meid pika pilguga vaatasid. Varsti oli mul kuuldust küll. Vabandasin ja astusin edasi, arutledes endamisi, mis oli Kvetot nii põhjalikult muutnud.

Kohtusin Kvetoga tänavail mitu korda ka pärast seda. Iga kord, kui kohtusime, viis ta meie jututeema usule. Tema rääkis, mina kuulasin ja püüdsin aeg-ajalt teda üle kavaldada küsimustega, millest arvasin, et ta ei suuda neile vastata. Kuid minu usualaseid teadmisi ja Piibli tundmist ei saanud võrrelda Kveto vastleitud kristliku innuga.

Iga kord, kui kohtusime, kutsus Kveto mind enda juurde prohvetikuulutusi uurima. Lõpuks nõustusin. Kveto tahtis tõestada, et Jumal on olemas, kuid mina olin pigem huvitatud tõestamisest, et Teda pole. Ütlesin talle, et minu meelest ei saanud Piiblit küll keegi niimoodi kirjutada ja et kindlasti ei ole see tõepärane. Tahtsin Kvetole üks-null ära teha.

Kveto palvetas alati enne, kui me Piibli avasime, ja hiljem märkis ta, et palvetas ka seejärel, kui ma ta kodust lahkusin. Asudes prohvetikuulutusi uurima, hakkas minus kasvama uudishimu selle suhtes, mida Piibilil on tuleviku kohta öelda. Uurisime Taanieli ja Ilmutuse raamatuid ning mõningaid Ellen G. White'i kirjutisi.

Siis juhtus midagi iseäralikku. Tulin piibliuurimiselt koju ja hakkasin palvetama – ise, üksi, esimest korda elus. Mul polnud selles palves midagi erilist öelda; ma lihtsalt leidsin, et jõudsin kontaktiloomiseni universumi Väega.

Jätkub

liobi iseloom

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ib 1:1, 8; Ib 29:8–17; Ib 31:1–23; 2Ms 20:17; Mt 7:22–27; Mt 5:16; Ef 3:10.

Meelespeetav tekst: „Sa näed, et usk käis ta tegudega kaasas ja sai täiuslikuks tegude kaudu“ (Jk 2:22).

Keset kõiki põhiteemasid, mida Iobi raamat puudutab, ei tohiks me kaotada silmist veel üht väga tähtsat teemat: Iobit ennast. Kes oli see mees, keda Issand niivõrd usaldas, et tegi kuradi ees panuse tema ustavusele ja aususele? Kes oli mees, kes ei saanud aru, miks temaga kõik see juhtunud oli, kes teadis, et temaga juhtunu ei olnud õiglane, kes väljendas kõige selle pärast pahameelt ja meeleheidet ning ometi jäi ustavaks kas või surmani?

Iobi raamatu põhiosa räägib Iobist küll pärast hädade osakssaamist, kuid võime neistki lugudest noppida teavet Iobi varasema elu kohta. See, mida saame teada Iobi möödanikust ja sellest, mis sorti mees ta oli, annab meile suuresti aimu, miks jäi Iob Issandale ustavaks ka keset tohutut kannatust, isegi kõige selle keskel, millega Saatan püüdis teda Jumalast ära pöörata.

Kas teada saamine, missugune Iob oli ja mismoodi ta elas, aitab meil olla oma eluga Issanda ustavamateks tunnistajateks?

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 24. detsembriks.

Loe Ib 1:1 ja Ib 1:8. Mida siin meile Iobi iseloomu kohta öeldakse?

Kuigi Iobile öeldi kõikides kõnelustes, et ta pidi olema teinud midagi kurja ja selle eest langes talle kaela nii palju halba, näib lugu olevat vastupidine. Tema tublidus, tema ustavus muutsid ta Saatana eriliseks märklauaks.

Kui tubli ja kui ustav ta oli? Esmalt ütleb see salm meile, et ta oli „vaga“ [täiuslik]. See sõna ei tähenda „patutu“, nagu oli Jeesus. See sõna tegeleb täielikkuse, aususe, puhtsüdamlikkuse mõttega hoopis suhtelises tähenduses. Isik, kes on Jumala silmis „täiuslik“, on isik, kes on jõudnud arenguastmele, mida Taevas temalt just antud ajahetkel ootab. „Täiuslikkust“ tähistav heebreakeelne sõna *tam* „on samatähenduslik kreeka keelse sõnaga *teleios*, mida [Uues Testamendis] sageli tõlgitakse „täiuslik“, kuid mida on parem tõlkida „täiskasvanud“ või „küps.“ – Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud, 3. kd, lk 499. Iobi hilisemad kogemused näitavad, et ta ei olnud veel jõudnud iseloomu lõpliku täiuslikkuseni. Kuigi ustav ja õiglane, kasvas ta edasi.

Teiseks ütleb see salm, et ta oli „õiglane“. See sõna tähendab „sirgjooneline“, „siiralt ning ausalt toimiv“, „aus“, „ehtne“. Iob elas nii, et teda saab nimetada „heaks kodanikuks“.

Kolmandaks ütleb salm, et ta „kartis Jumalat“. Kuigi Vanas Testamendis esitatakse Jumala „kartmise“ mõtet ustava iisraellase kohta käivana, kasutatakse Uues Testamendis seda fraasi ka paganate kohta, kes teenisid ustavalt Iisraeli Jumalat (vaata Ap 10:2, 22).

Lõpuks öeldakse, et Iob „hoidus kurjast“ ehk vältis kurja. Iobi sellist iseloomustust kinnitas Issand ise, kui Ta Saatanaile ütles: „Kas oled pannud tähele mu sulast Iobit? Sest tema sarnast maa peal ei ole: vaga ja õiglane mees, kardab Jumalat ja hoidub kurjast“ (Ib 1:8).

Lõppude lõpuks oli Iob jumalamees, kelle usk avaldus selles, kuidas ta elas; ja seega tunnistas ta tööpoolest „nii inglitele kui inimestele“ (1Kr 4:9), missugune saab inimene Kristuses olla.

Kui Iobi raamat oleks sinust, siis kuidas võiks selle esimene salm kõlada? „__maal oli ____. See __ oli __ ja __, ta __ Jumalat ja __ kurjast.“

Kui Iiob heitles selle seletamisega, miks olid teda need hädad tabanud, mõtles ta oma varasema elu üle ning sellele, kui hea see oli olnud ja kuidas ta oli elanud. Oma varasemast eluperioodist rääkides ütles Iiob, et tol ajal „mu sammud ujusid piimas“ (Ib 29:6).

Näiteks Ib 29:2 rääkis Iiob ajast, mil „Jumal mind hoidis“. Heebrea-keelne sõna „hoidma“ tuleneb ühest kogu Vanas Testamendis kasutatud tavapärasest sõnast, mis räägib Jumala ärksast hoolest oma rahva suhtes (vaata Ps 91:11; 4Ms 6:24). Pole kahtlust, et Iiobi elu oli hea. Tähtis oli seegi, et ta teadis, et ta elu oli hea.

Loe Ib 29:8–17. Mida räägivad need salmid meile sellest, millisena nägid kaasinimesed Iiobit ja kuidas ta kohtles eluvõitluses olevaid inimesi?

Võime siin näha, kui väga Iiobist lugu peeti. Tema seisundi kohta kasutatakse fraasi „seadsin oma istme turu peale“ (Ib 29:7), mis viitab teatavale kohalikule haldusviisile, milles Iiob oli ilmselt osaline. Sellised istmed seati tavaliselt vanematele ja väarikamatele ühiskonnaliikmetele ning nende keskel oli Iiob kõrgelt hinnatud.

Kuid võime näha, et ka „alamad“ ühiskonnaliikmed armastasid ja austasid teda. Vaene, hukkuja, vilets, lesk, vaeslaps, jalutu ja pime – inimesed, keda polnud õnnistatud nii nagu Iiobit – olid inimesed, keda ta abistas ja lohutas.

„Jumal on oma sõnas andnud pildi varakast inimesest, kelle elu oli tõeline edulugu, mehest, keda oli rõõm austada nii taevas kui ka maa peal.“ – Ellen G. White, Kasvatus, lk 142.

Need ja muud salmid (nagu veel näeme) näitavad meile, miks oli Iiob igati väga edukas, nii inimeste kui ka Jumala silmis.

Kerge on olla lahke ja lugupeetud kuulsate, rikaste ja tuntud inimeste keskel. Kuidas aga kohtled sa neid, kellel ei ole sulle mitte midagi pakkuda?

Esmapilgul võib allpool toodud kirjakoht kõlada nii, nagu Iiob hoopleks, nagu Iiob tooks uhkeldades esile oma pühaduse, vooreslikkuse ja teiste inimestega hästi käitumise. Selline hoiak on küll täpselt see, mida Piibel hukka mõistab (vaata Mt 23. ptk). Kuid Iiob ei tegele millegi sellisega. Taas on väga tähtis meenutada konteksti: ta räägib sellest, kuidas eeldati, et tema möödunud elu pidi olema piisavalt halb, põhjustamaks tema kannatusi. Samas teadis Iiob, et see lihtsalt ei saanud olla tösi, ning et miski, mida ta tegi, ei pälvinud temale osaks saanut. Nii et sel korral laseb ta uuesti mõtteist läbi pildid, mismoodi ta elas ja missugune inimene oli.

Loe Ib 31:1–23. Mida lisab Iiob veel sellele, kuidas ta enne suuri õnnetusi elas?

Märkad, et Iiob ei tegelenud ainult oma välise käitumisega. Sõnad „mu süda on järgnenud silmadele“ (Ib 31:7) näitab, et Iiob mõistis pühaduse sügavamat tähendust, õige ja vale ning Jumala seaduse sügavamat tähendust. Iiob paistis teadvat, et Jumal hoolib südamest, meie mõtetest, samuti nagu tegudest (vaata 1Sm 16:7; 2Ms 20:17; Mt 5:28). Iiob teadis, et vale oli iharust tunda võõra naise suhtes, isegi temaga otseselt abielu rikkumata. (Jälle on siin tugev tõend tõsiasjast, et tõelise Jumala tundmine oli olemas juba enne seda, kui Issand kutsus Iisraeli rahva oma lepingurahvaks ja Tema tunnistajaks.)

Loe, mida Iiob ütles Ib 31:13–15. Miks on see sõnum nii tähtis?

Siin ilmutab Iiob hämmastavat arusaamist, eriti oma aja kohta (tegelikult iga aja kohta), kõikide inimeste võrdväärsusest. Antiik-maailm ei olnud koht, kus oleks mõistetud ja järgitud kõikihaarava õiguse mõistet ja kõikihaaravaid seadusi. Inimgrupid pidasid ennast teistest suuremaks ja kaasinimestest ülemaks ning oli aegu, mil ei mõeldud üldse kaasinimeste väärilusele ja õigustele. Iiob aga näitab siin, kui palju tema sai aru inimõigustest ja sellest, et need õigused tulenevad Jumalalt, kes meid tegi. Teatud mõttes oli Iiob ees isegi meie ajast, mitte ainult enda ajast.

Loe lb 31:24–34. Mida me Iobist veel teada saame?

Pole ime, et Issand ütles Iobi elu ja iseloomu kohta seda, mida ütles. See on mees, kes oma usku selgelt läbi elab, mees, kelle teod ilmutavad tema ja Jumala vahelise suhte tegelikkust. See tegi muidugi tema ägamise veel kibedamaks: *Miks see minuga juhtus?* Ja muidugi tegi see tema sõprade väited veel tühjemaks ja õõnsamaks kui need olid.

Kuid on veel sügavam ja tähtsam sõnum, mille saame Iobi ustava ja sõnakuuleliku elu tõelisusest. Märkad, kui tihedalt on elu, mida ta elas varem, seotud sellega, kuidas ta reageeris talle hiljem osaks saanud tragöödiatele. See, et Iob keeldus „needmast Jumalat ja surema“ (Ib 2:9) ei olnud juhus, õnn ega puhas tahtejõud. Ei! See, et ta oli kõik need aastad olnud ustav ja sõnakuulelik Jumalale, andis talle usu ja iseloomu, mis võimaldasid tal usaldada Issandat, vaatamata sellele, mis temaga juhtus.

Loe Mt 7:22–27. Mis leidub neis salmides, mis avab Iobi ustavaks jäämise põhjuse?

Iobi suurema võidu võti, nagu näeme, peitub kõikides nendes „väiksemates“ võitudes, mida ta varem saavutas (vaata ka Lk 16:10). Iobi vanakumatu poolehoid õigusele, valmidus olla kompromissitu, tegid temast selle, kes ta oli. Näeme Iobis näidet selle kohta, mida Jaakobuse raamat räägitakse tegude osast usuelus: „Sa näed, et usk käis ta tegudega kaasas ja sai täiuslikuks tegude kaudu“ (Jk 2:22). See kirjakoht avab kristliku elu vägagi tähtsa põhimõtte. Iobi loos näeme seda põhimõtet jõuliselt esile tulemas. Iob oli samast lihast ja luust nagu me kõik; ometi elas ta Jumala armu ja enda usina püüdluse tõttu elu, mis oli ustavalt sõnakuulelik Jumalale.

Millised valikud tuleb sul langetada selleks, et elada sama ustavalt nagu Iob?

Eespool Iobi raamatus, keset inimestevahelist sõnavalingut, ütles teemlane Eliifas Iobile: „Kas Kõigevägevamal on head sellest, et sa oled õiglane, või kasu, kui su eluviisid on laitmatud?“ (Ib 22.3). Tegu on väga iroonilise küsimusega, just selle taustal, mida meie teame taevas toimunud stseeni põhjal. Jah, Jumalal oli hea, kui Iob oli õiglane, ja Temal oli kasu, kui Iob jäi laitmatuks. Ning see pole tõsi mitte ainult Iobi puhul – sama kehtib kõigi nende kohta, kes väidavad, et nad on Issanda järelkäijad.

Loe Mt 5:16. Kuidas aitavad need sõnad vastata küsimusele, mille Eliifas siin Iobile ette lükkas?

Iobi raamatu otseseks teemaks oli, kas Iob jääb ustavaks. Saatan ütles, et ei jää, Jumal ütles, et jääb. Iobi ustavus oli kindlalt Jumala kasu, vähemasti selles konkreetses lahingus Saatanaga.

See lugu on aga mikrokosmos suurematest teemadest. Osa esimese inglise sõnumist ütleb meile, et me „ülistaksime“ Jumalat (Ilm 14:7), ning Jeesus selgitas Mt 5:16, et meie heade tegude kaudu saab tuua ülistust Jumalale. Iob tegi just seda; ka meie saame seda teha.

Loe Ef 3:10. Kuidas avaldub siin väljendatud põhimõte Iobi raamatus, kuigi väiksemas mahus?

Näeme selles salmis ja Iobi raamatus tõsiasja väljendumist, et Jumal töötab oma järelkäijate elus, muutmaks neid – Tema ülistuseks – Tema sarnaseks, Tema kujuliseks. „Jumala kuju peab inimestes taastuma. Jumala rahva iseloomu täiuslikkus on seotud Jumala au ja Kristuse auga.“ – Ellen G. White, Ajastute igatsus, lk 671. Iobi elu oli näide sellest, kuidas see põhimõte saab inimestes ilmned, ehkki Iob elas mitu tuhat aastat tagasi. Jumala rahval on igal ajajärgul eesõigus elada oma elu samal viisil.

Mis sinu elus ülistab Jumalat? Mida räägib su vastus sinust ja sellest, kuidas sa elad ning mida võib sul olla vaja muuta?

Reede, 23. detsember

Edasiseks uurimiseks: Protestantlik usupuhaistus võitis tagasi suure tõe päästmisest ainult usu kaudu. Seda tõde andis kõigepealt mõista Eedeni aias öeldu (vaata 1Ms 3:15) ja siis avaldus see täielikumalt Aabrahami elus (vaata 1Ms 15:6; Rm 4:3), enne kui Paulus Pühakirjas seda teemat sammhaaval avas. Jah, tõde päästmisest ainult usu kaudu on alati olnud uskliku elus Püha Vaimu tehtava töö koostisosa – mitte pääste vahend, vaid pääste väljendus. Iiobi elus ja iseloomus näeme suurt näidet selle töö olemusest. Teoloogid nimetavad seda tööd mõnikord „pühitsuseks“, mis tähendab põhimõtteliselt „pühadust“. Pühakirjas on see nii silmapaistev, et meil on kästud taotleda „pühitsust, milleta keegi ei saa näha Issandat“ (Hb 12:14). Pühitsuse põhitähenduseks on „eraldatud pühaks kasutuseks“ – seda mõtet on näiteks näha siis, kui Issand ütles oma lepingurahvale: „Olge pühad, sest mina, Issand, olen püha!“ (3Ms 19:2). Kuigi see sõna ja vaade ilmnevad nii Vanas kui ka Uues Testamendis erineval kujul, käsitlevad need tööd, mida Jumal meis teeb. Seda on võimalik näha moraalses kasvamisest headuses ja headuse poole. See on „Püha Vaimu kaudu koostöös inimese tahtega toimuv moraalne muutumise „järgest jätkuv protsess“.“ – *Handbook of SDA Theology*, lk 296. Kuigi see töö on miski, mida ainult Jumal meis teostada saab, ei sunnita meid pühitsusele, samamoodi nagu meid ei sunnita õigeks mõistetud saamisele. Me anname ennast Issandale ning seesama Issand, kes mõistab meid usust õigeks, ka pühitseb meid, kujundab meid (nagu Ta tegi Iiobiga) Jumala sarnaseks, vähemasti sel määral, nagu enne igavikku võimalik on. Niisiis kirjutab Paulus: „Mu lapsed, kelle pärast ma olen jälle lapsevaevas, kuni Kristus teie sees saab kuu“ (Gl 4:19), ning Ellen G. White kirjutab: „Kristus on meie eeskuj, täiuslik ja püha näidis, kes on meile järgimiseks ette antud. Mitte kunagi ei saa me Eeskujuga võrdseks, kuid me saame Eeskuj jälgendada ja Temaga sarnaneda oma võimete kohaselt.“ – *That I May Know Him*, lk 265.

Küsimused aruteluks:

1. Millised valikud saame langetada, mis mõjutavad seda, mil määral saab Issand meis tegutseda? Teame, et ainult Jumal saab südant muuta, kuid meil tuleb teha koostööd. Missugune see koostöö on? Kuidas see avaldub?

2. Kl 2:6 on kirjas: „Nii nagu te nüüd olete Kristuse Jeesuse võtnud vastu Issandaks, nõnda käige temas.“ Kuidas aitavad need sõnad meil mõista, mida tähendab elada usus ja sõnakuulmises?

3. Kuidas saame kogudusena (mitte ainult üksikisikuina) ülistada Issandat inimeste ja inglite ees?

Umbes kuus kuud pärast mu esimest külaskäiku Kveto koju kutsus ta mind kaasa kirikusse. Lugesin Piiblit ja mind huvitas, milline kogudus õpetab selliseid õpetusi, niisiis otsustasin minna. Olin huvitatud, kuid ettevaatlik, sest ma ei tahtnud langeda millegi ebaratsionaalse võrku.

Koguduse hoone ei avaldanud muljet, aga siis, kui sisse astusime, tahtsid kõik mul kätt suruda. Kveto teadis, et olen kinnine inimene, seepärast oli ta mind hoiatanud, et inimesed on sõbralikud. Tundsin selles paigas eripärast õhkkonda, mis oli täis rahu, korda ja armastust.

Mulle tõesti meelis jumalateenistus ja inimeste südamesoojus ning ma hakkasin igal hingamispäeval kirikus käima. Nüüd ma tean, et Püha Vaim avas mu südame ja meele, nii et suutsin mõista tõde. Tajusin oma vaimulikku vaesust. Jumal andis mulle usu ja muutis mu südame.

Mu pereliikmed märkasid muutust mu elus. Nad küsisid minu käest, kartes, et mingi sekt on mind sisse vedanud, aga nägid, et mu usulised veendumused olid tugevad, ega keelanud kordagi mul käia kirikus või lugeda Piiblit.

Kui Kveto ja mina koos Piiblit õppisime, uurisime Jumalasse uskumise ja usuõpetuse teisi külgi. Osalesin regulaarselt avalikel kokkutulekutel, mis käsitlesid Taanieli ja Ilmutuse raamatutest pärinevaid teemasid. Kordamine aitas mul seda kõike paremini mõista ja vastata küsimustele, milles ma enne kindel polnud.

Aasta pärast seda, kui kohtasin Kvetot tänaval, andsin oma elu Jumalale. Ühel reede õhtul, lageda taeva all, mind ristiti. Tundsin, et taevas on väga lähedal, kui vastasin pastori küsimustele ja kinnitasin oma usku. Hingamispäeval võeti mind ametlikult kogudusse vastu. Olin 20aastane.

Kuivõrd kannatlik ja hooliv on meie võimas Jumal! Mind hämmastas teadmine, et Tema, kes kontrollib kogu universumit, kummardub, et vabastada mind selle maailma eksitustest! Tema päästis mu ja Tema juhib mind päevast päeva päästest paremini aru saama! Ning Tema sai mu kätte siis, kui püüdsin otsustada, mida ma oma elus peale hakkan. Pärast ristimist õppisin ma Seitsmenda Päeva Adventistide Teoloogilises Seminaris Prahas, et olla tööriistaks Jumala kättes ja juhtida teisi otsivaid inimesi Tema juurde.

Ülistan Jumalat ja tänan Teda Kveto eest, kes mulle käega ei löönud, kui ma ei uskunud.

Jozef Plachy on nüüd ordineeritud jutlustaja seitsmenda päeva adventistide koguduses ja tegutseb lastetöö, laste hingamispäevakooli ja rajaleidjate juhina Slovakkia liidus.

Mõni õppetund liobilt

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: 2Kr 5:7; Ib 1.ptk; Ib 2:8, Mt 4:10; Mt 13:39; Jh 8:1–11; Hb 11:10; Hb 4:15.

Meelespeetav tekst: „Vaata, me kiidame õndsaks kannatlikke. Te olete kuulnud Iobi kannatlikkusest ja näinud Issanda antud elulõppu, sest Issand on halastav ja armuline“ (Jk 5:11).

Jõuame Iobi raamatu uurimise veerandaastaga lõpule. Kuigi oleme sellest raamatust palju läbi vaadanud, tuleb märkida, et veel väga palju on läbi vaatamata, väga palju on veel õppida. Mõistagi on nii, nagu ilmalikus õppimiseski, et kõik, mida õpime ja avastame, juhib lihtsalt järjest suurema õppimise ja avastamise juurde. Ning kui nii on juba aatomite, taevatähtede, meduuside ja matemaatiliste võrranditega, siis kui palju enam Jumala Sõnaga?

„Meil ei ole põhjust kahelda Jumala sõnas sellepärast, et me ei saa aru Tema ettenägevuse mõistatustest. Looduses oleme pidevalt ümbritsetud imedega, mis ületavad meie arusaamisvõime. Kas peaksime siis olema üllatunud, kui leiame, et vaimulikus maailmas on ka mõistatused, millesse me ei saa põhjani tungida? Keerukus peitub lihtsalt inimhinnatuse nõrkuses ja piiratuses.“ – Ellen G. White, Kasvatus, lk 170.

Jah, mõistatused jäävad, eriti sellises raamatus nagu Iobi oma, kus kerkivad üles paljud elu kõige keerulisemad küsimused. Ometi vaatame veel mõnd õppetundi, mida siit loost võtta saame ning mis aitavad meid (nagu Iobitki) olla ustav Issandale hädade ja õnnetuste maailmas.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 31. detsembriks.

Loe 2Kr 5:7 ja 2Kr 4:18. Milliseid olulisi tõdesid need salmid avavad? Kuidas aitavad need tõed meid, kui püüame olla Issanda ustavad järelkäijad?

2Kr 4:18 otsene tekst on eshatoloogiline, räägib maailma ajaloo lõpust, mil meid rõivastatakse surematusega – see on väga suur töötus, mille täitumist me silmaga veel ei näe. See on töötus, mida peame vastu võtma usus, mitte nägemises, sest aeg pole veel käes.

Samamoodi näitab Iiobi raamat meile, et on veel palju sellist reaalsust, mida me ei näe. Sellist arusaama ei peaks meie ajal elavate inimeste jaoks olema väga keeruline aduda, kuna teadus on paljastanud nähtamatute jõudude olemasolu kõikjal meie ümber.

Keegi jutlustaja astus ühe suure linna koguduses rahva ette. Ta palus kogudusel olla tasa. Mõne sekundi pärast valitses haudvaikus. Siis võttis ta välja raadio, lülitas selle sisse ja liigutas kanalivahetus-osutit raadioskaalal. Raadiost hakkas kõlama igasuguseid helisid.

„Ma küsin,“ ütles jutlustaja, „kust need helid tulid? Kas raadioaparaadi seest? Ei, need helid olid õhus kõikjal meie ümber raadiolainetena, lainetena, mis on sama reaalsed nagu mu hääл praegu. Me pääseme neile ligi juhtmega. Kuid fakt, et me ei suuda neid näha ega tunda ega kuulda, ei tähenda, et neid ei eksisteeri, eks ole?“

Mida muud tegelikku, mida me ei näe (nagu kiirgus või gravitatsioon), meie ümber on? Millise vaimuliku õpetuse saame tõsiasjast, et selised nähtamatud jõud eksisteerivad ja avaldavad meie elule mõju?

Nii nagu Iiobi raamat näitas, ei taibanud ükski inimene seal raamatus seda, mis tegelikult toimus. Nad uskusid Jumalasse ning neil oli mõnevõrra arusaamist Jumalast, Tema iseloomust ja loovast väest. Kuid väljaspool puhttegelikke fakte, mida nad nägid – näiteks Iiobi õnnetus – ei olnud neil võtit selle avamiseks, mis telgitagustes toimus. Eks meiegi ole ühel või teisel hetkel enda ümber oleva reaalsuse suhtes selgusetu? Iiobi raamat õpetab, et meil tuleb õppida elama usus, mõistes oma nõrkust ja seda, kui vähe me tegelikult näeme ja teame.

Üks väga suur küsimus, mis on inimese mõtlemisele väljakutse esitanud, puudutab kurjust. Kuigi osa filosoofe ja isegi religiooniteadlasi on eitanud kurjuse olemasolu või mõtlevad, et meil tuleb vähemalt vastavast mõistest loobuda, pole suurem osa inimesi sellega nõus. Kurjus on tõelisus; osa sellest maailmast. Kuigi võime väidelda selle üle, mis on või mis pole halb, me enamasti (parafraseerides Ameerika Ühendriikide Ülemkohtu sõnu teises kontekstis) „tunneme selle ära, kui me seda näeme“.

Kurjus jaotatakse mõnikord kahte suurde klassi: looduslik ja moraalne. Looduslikuks kurjuseks nimetatakse sedalaadi halba, mis tuleneb loodusõnnetustest, kui maavärinad või üleujutused või taudid toovad kannatusi. Moraalne kurjus tuleneb kaasinimeste tahtlikest tegudest nagu mõrvad ja röövimised.

Igasugused muistsed või kaasaegsed teooriad püüavad seletada kurjuse olemasolu. Seitsmenda päeva adventistidena usume, nagu Piibel õpetab, et kurjus pärineb loodud olevuse, Saatana, pattulangemisest. Populaarne kultuur, millele aitavad kaasa materialistlikud filosoofilised spekulatsioonid, on eitanud mõtet Saatanast. Kuid nii saab teha ainult siis, kui hüljata Pühakirja selge tunnistus, mis kirjeldab Saatanat reaalse olevusena, kes teeb inimestele nii palju kahju kui võimalik.

Seda tõde on eriliselt esile toodud Iiobi raamatus.

Loe Ib 1:I kuni Ib 2:8. Kuidas aitavad need kaks peatükki meil mõista Saatana osa kurjas, mis maailmas nii valdav on?

Iiobi puhul vastutas Saatan otseselt nii moraalse kui ka loodusliku kurjuse eest, mis sellele mehele osaks sai. Kuid see, mida Iiobi raamatus näeme, ei tähenda tingimata, et iga kurjuse ilming või kannatus on otseselt seotud deemonliku tegevusega. Tõsiasi on – nagu Iiobi raamatu tegelaste puhul – et me lihtsalt ei tea kõiki põhjusi, miks midagi kohutavat juhtub. Tõsiasi on, et nimi „Saatan“ ei tule Iiobi ebaõnne puhul kordagi esile. Kõnelejad süüdistasid Jumalat, nad süüdistasid Iiobit, kuid mitte kunagi Saatanat. Ja ikkagi peaks Iiobi raamat meile näitama, kes lõpuks vastutab maa peal oleva kurjuse eest.

Mida räägivad järgmised salmid meile Saatana tõelisusest? Ilm 12:12; Mt 4:10; Mt 13:39; Lk 8:12; Lk 13:16; Lk 22:3, 31; Ap 5:3; IPt 5:8. Tähtsam aga, milliseid näiteid Saatan mõjust sa enda elust tuua võid? Kuidas saad olla tema vastu kaitstud?

Teisipäev, 27. detsember

Koos selliste sõpradega

Iiobi raamatus olid neil kolmel mehel (ja seejärel neljandal), kes Iiobiga rääkima tulid, head motiivid. Nad olid kuulda saanud, mis temaga juhtunud oli, ja tulid, „et temale kaastunnet avaldada ja teda trööstida“ (Ib 2:11). Pärast seda aga, kui Iiob esmalt rääkima hakkas, kaevates tragöödiate üle, mis teda tabanud olid, tundsid nad ilmselt, et tähtsaim oli näidata Iiobile koht kätte ja seada õigeks tema teoloogia, mitte aga julgustada ja ülendada oma kannatava sõbra meelt.

Kord korra järel tegid nad kõike valesti. Aga mis siis, kui neil oleks õigus olnud? Mis siis, kui kõik need hädad oleksid tabanud Iiobit sellepärast, et ta oli need ära teeninud? Nad oleksid võinud rääkida teoloogiliselt õigesti, aga mis sellest? Kas Iiob vajab korrektset teoloogiat? Või vajab ta midagi täiesti muud?

Loe Jh 8:1–11. Mida tõi Jeesus siin esile, millest neil meestel vägagi puudu jäi?

On suur erinevus abielurikkumiselt tabatud naise ja tema süüdistajate ning Iiobi ja tema süüdistajate vahel. Naine oli süüdi. Kuigi ta võis olla patus vähem süüdi kui need, kes teda süüdistasid, ei saanud tema süüdiolukus kahelda, olid siis pehmenavad olukorrad millised tahes. Vastupidi temale aga polnud Iiob süüdi, vähemasti mitte selles mõttes nagu tema süüdistajad väitsid ta olevat. Aga isegi juhul, kui ta olnuks süüdi, nagu see naine oli, vajanuks Iiob neilt meestelt sedasama, mida vajab see naine ja mida vajavad kõik kannatavad inimesed: armu ja andestust.

„Naisele andestamises ja julgustamises elada paremat elu, ilmnes Jeesuse iseloomu täiusliku õiguse ilu. Kuigi Jeesus ei vabanda pattu ega vähenda süüd, ei mõista Ta hukka, vaid päästab. Maailm põlgas eksinud naist, kuid Jeesus rääkis talle lohutuse ja lootuse sõnu.“ – Ellen G. White, Ajastute igatsus, lk 462.

Iiobi raamat peaks meile õpetama, et meil on vaja anda kaasinimestele seda, mida meie sooviksime saada, kui oleme nende asemel. Kindlasti on oma aeg ja koht noomimisel, silm silma vastu seadmisel, kuid enne, kui kaalume selle rolli võtmist, tuleb meil alandlikult ja tasaselt meenutada, et meie ise oleme patused.

Kuidas õppida olema kaastundlikumad kannatajate suhtes, isegi kui nad kannatavad oma vale teguviisi pärast?

Nagu me kõik teame, mõned liigagi hästi, on elu karm. Otse Eedenis, pärast pattulangemist, anti meile mõned viited selle kohta, kui karm see saab olema, siis kui Issand andis meie esimestele esivanematele teada mõningad nende üleastumise tagajärjed (vaata 1Ms 3:16–24). Need olid ainult viited. Sest kui ainsad väljakutsed meie elus oluksid „ohakad ja okkad“, oleks inimese elu hoopis teistsugune sellest, mis ta täna on.

Kui vaatame ringi, siis mida muud näeme kui kannatusi, haigust, vaesust, söda, kuritegevust, masendust, saastatust ja ebaõiglust? Antiikaja ajaloolane Herodotos kirjutas kultuurist, milles inimesed leinasid – jah, *leinasid* siis, kui laps sündis, sest nad teadsid seda paratamatut kurbust ja kannatust, mida laps täiskasvanuikka jõudmiseks tunda saab. Näib haiglane, kuid kes saab loogikat ümber lükata?

Iiobi raamatus on meie jaoks sõnum inimese olukorrast. Nagu nägime, saab Iiobit pidada kogu inimkonna sümboliks, sest me kõik kannatame – sageli sel moel, mis näib meile ebaõiglane, mis pole vastav just neile patudele, mida me kõik paratamatult teinud oleme. See polnud õiglane Iiobi jaoks ega ole õiglane meile.

Ja ometi, kõiges selles, mida Iiobi raamat meile öelda võib, on üks sõnum – Jumal on siin, Jumal teab ja Jumal töötab, et see kõik ei lõpe mitte milleski.

Ilmalikud kirjanikud, ateistlikud kirjanikud heitlevad elu mõttetuse sõnastamisega, sest elu lõpeb alati surmaga. Nad heitlevad ja heitlevad vastuste kallal ning jõuavad mitte millenigi, sest see elu iseenesest ei pakku mitte midagi. On olemas ateistlik filosoofia, mida nimetatakse „nihilismiks“. See tuleb ladinakeelsest sõnast *nihil*, mille tähenduseks on „mitte miski“. Nihilism õpetab, et meie maailmal ja meie elul selles maailmas ei ole mitte mingit mõtet.

Iiobi raamat aga suunab meid transtsendentse [inimmõistust ületava] tõelisuse poole teispool nihil'it, mis meie surelikku elu ähvardab. See suunab meid Jumala juurde ja olemasolu alale, millest saame ammutada lootust. See räägib meile, et kõik, mis meiega juhtub, ei juhtu vaakumis, vaid on Jumal, kes teab kõike sellest, mis juhtub. On Jumal, kes töötab selle kõik ühel päeval õigeks muuta. Iiobi raamat jätab küll suured küsimused vastuseta, kuid see ei jäta meid tühje käsi ärapõlenud elu tuhahunnikule (vaata 1Ms 3:19; Ib 2:8). Vastupidi, see annab meile lootuste lootuse, lootuse millelegi kauget suuremale sellest, mida oma vahetute meeltega tajume.

Millised Piibli salmid räägivad otseselt suurest lootusest, mis ületab kõik, mida see maailm pakub? (Vaata näiteks Hb 11:10, Ilm 21:2.)

Piibliõppijad on aja jooksul püüdnud leida paralleele Iiobi ja Jeesuse loo vahel. Ning kuigi Iiob ei ole just Jeesuse „prototüüp“ (nagu olid loomad ohverdamissüsteemis), on pisut paralleele olemas. Neis paralleelides võime näha veel üht Iiobilt saadavat õppetundi: seda, mida meie lunastamine Issandale maksma läks.

Võrdle Ib 1:1 Ijh 2:1, Jk 5:6 ja Ap 3:14ga. Millised paralleelid siin on?

Loe Mt 4:1–11. Millised paralleelid Jeesuse ja Iiobi vahel on siin olemas?

Loe Mt 26:61; Lk 11:15, 16 ja Jh 18:30. Kuidas on need salmid paralleelsed Iiobi kogemusega?

Võrdle Ib 1:22 Hb 4:15ga. Millised paralleelid on olemas?

Need kirjakohtad avavad huvitavad paralleelid Iiobi ja Jeesuse kogemuste vahel. Muidugi ei olnud Iiob patuta, nagu oli Jeesus; ometi oli ta ustav ja õige mees, kelle elu tegi au Isale. Kurat pani Iiobi valusasti proovile, nagu Jeesusegi. Kogu raamatu jooksul süüdistati Iiobit ebaõiglaselt; ka Jeesus seisis silmitsi valesüüdistustega.

Lõpuks ja olulisim – vaatamata kõigele sellele, mis juhtus, jäi Iiob ustavaks Issandale. Jeesus jäi samuti ustavaks ja meie jaoks tuleneb sellest palju rohkem. Vaatamata kõigele sellele, mis Temaga juhtus, elas Jeesus patuta elu, sellist, mis kehas tas täiuslikult Jumala iseloomu. Jeesus oli „[Jumala] olemuse kuju“ (Hb 1:3) ja seega ainsana õige, nagu päästmiseks vaja; see oli „Jumala õigus, mis tuleb Jeesusesse Kristusesse uskumise kaudu kõigile, kes usuvad. Siin ei ole erinevust“ (Rm 3:22).

Nii üllatavalt suur, kui see kõik oli, olid Iiob, tema kannatused ja tema ustavus kannatustes väike ja ebatäiuslik peegeldus sellest, millega meie Lunastaja Jeesus Iiobi pärast ja meie pärast silmitsi pidi seisma, ning siis Ta tõepoolest tuleb ja „jääb viimsena põrmu peale seisma“ (Ib 19:25).

Reede, 30. detsember

Edasiseks uurimiseks: Sajandite jooksul on Iiobi raamat haaranud lugejaid kaasa, valgustanud, õpetanud ja väljakutse esitanud judaismi, kristluse ja ka islamiusu (millel on oma variant piibellikest ülestähendustest) lugejaile. Ütleme *väljakutset esitanud* sellepärast, et nagu oleme näinud, jätab Iiobi raamat vastamata paljud küsimused, mis on esitatud nii raamatus endas, kui ka selle kohta. Mingil tasandil ei peaks see olema üllatav. Lõpuks jääb ju Piibli igas raamatus, Moosese esimesest raamatust Ilmutusraamatuni, vastamata küsimusi. Tervikunagi võttes ei vasta Piibel igale küsimusele, mida tõstatab. On ju teemad, mida see hõlmab, inimkonna pattulange mine ja lunastusplaan, teemad, mida õpime tundma kogu igaviku (vaata Suur võitlus, lk 678), ja kuidas saaks üks piiratud mahuga raamat, kuigi see on Issandast inspireeritud (2Tm 3:16), vastata praegu meie jaoks kõigele?

Iiobi raamat aga ei ole üksi. See on osa palju suuremast pildist, mille avab Jumala Sõna. Ning olles osaks tohutu suurest vaimulikust ja teoloogilisest mosaiigist, esitab see meile jõulise sõnumi, kõikehõlmava üleskutse (vähe masti kõikide Jumala järelkäijate jaoks). Sõnum on: ustavus õnnetuses. Iiob on elav näide Jeesuse sõnadest: „Aga kes peab vastu lõpuni, see pääseb“ (Mt 24:13). Kes Jeesusesse uskujatest, püüdes teha õigesti, poleks ühel või teisel ajal vaadanud otsa seletamatule ülekohtule? Kellele Jeesusesse uskujatest, püüdluses olla ustav, poleks tehtud etteheiteid usu pärast? Kes Jeesusesse uskujatest, otsides lohutust, poleks olnud silmitsi süüdistustega? Ja ikkagi esitab Iiobi raamat meile eeskju kellestki, kes selle kõige ja rohkemaga silmitsi olles säilitas usu ja rikkumatuse. Ning kuna me usu ja armu kaudu usaldame Teda, kes suri ristil Iiobi ja meie eest, kõlab meile sõnum: „Mine ja tee sina nõndasamuti!“ (Lk 10:37).

Küsimused aruteluks:

1. Aseta ennast ühe juudi mõttemaailma, kes Iiobi raamatut tundes elas enne Jeesuse tulekut. Mida sa arvad, millised küsimused võisid sellel inimesel olla, mida meil, kes elame ajas pärast Kristust, ei ole? Tähendab, kuidas aitab lugu Jeesusest ja sellest, mida Ta meie jaoks teinud on, saada meil paremini aru Iiobi raamatust?

2. Kui sa kord Iiobiga kohtud, siis mida sa temalt kõigepealt küsiksid ja miks?

3. Millised on küsimused ja teemad, mida Iiobi raamat puudutas, kuid mida me sellel veerandaastal läbi ei vaadanud?

4. Millise peamise vaimuliku idee sa enda jaoks Iiobi raamatu õppimisest said? Räägi oma vastusest klassis.

Kasvasin üles Kosices, Slovakkias, endise Tšehhoslovakkia idapoolseimas linnas. Kui olin 15aastane, läksid mu vanemad lahku. Ema kolis Prahasse, mina aga jäin isaga.

Tahtsin keskkoolis, et mind peetaks „lahedaks“, seepärast hakkasin 16aastaselt suitsetama ja jooma. Varsti tajusin, et sellised narkootikumid tekitasid minus suuremat tühjust kui varem, ja hakkasin vaatama ringi, et leida midagi, mis mind tõeliselt rahuldaks.

Meie naabrid olid üsna usklikud inimesed ja siis, kui ema tuli meile külla, peatus ta nende kodus. Nad kutsusid meid mõnele kokkutulekule. Hakkasin tajuma, et Jumal on olemas ning et Ta armastab mind ja hoolib minust.

Kui mu isa taipas, et usk huvitab mind tõsiselt, suunas ta mind pere traditsioonilise usu, katoliikluse juurde. Ta korraldas mulle õppetunnid preestri juures ja ma hakkasin pühapäeviti missal käima.

Mõni nädal hiljem märkasin kuulutust piibliuurimisgrupist, mis meie naabruses moodustati. Mitme kuu vältel käisin nii naabruskonna piiblitunnis kui ka katoliku kiriku doktrinaalklassis. Preester sai piiblitundidest kuulda ja keelas oma koguduseliikmetel seal osaleda. Ta ähvardas, et igaüks, kes piiblitunnis käib, lahutatakse kogudusest.

Mulle aga meeldisid need huvitavad kokkusaamised, mil Piiblit tundma õppisime. Meid julgustati tegema Piibli järgi, mitte aga koguduse – ükskõik millise koguduse – õpetuste järgi. Pastor rääkis õigest piibellikust kogudusest. Ma ei teadnud sellise koguduse olemasolust ja palusin pastoril meile rääkida, missugune kogudus selliste põhimõtete kohaselt elab. Ta ütles, et seitsmenda päeva adventistid. Olin seda nime kuulnud. Eelnevatel kokkusaamistel olime arutlenud hingamispäeva üle ning mina läksin siis koju ja vaatasin sõnaraamatust (kommunistlikust, ateistlikust sõnaraamatust) järele sõna „sabat/hingamispäev“. See nimetas tõepoolest seitsmenda päeva adventiste hingamispäevapidajaina!

Piibliuurimisele järgnesid evangeelsed seeriakoosolekud. Varsti veendusin, et adventkogudus oli õige kogudus. Kui nägin, kui paljud noored andsid oma südame Jeesusele, olin meeleliigutuses ning otsustasin alustada uut elu Jeesusega. Kaheksa kuud pärast esimest piibliuurimist koos adventistidega mind ristiti.

Noored – ja mitte enam väga noored – inimesed otsivad oma elule ikkagi mõtet. Sinu misjoniannetused aitavad avastada viise, kuidas leida vastuseid oma küsimustele. Täname, et annetate.

See tunnistus on lühendatud pikemast loost, mille pani kirja Vojtech Pekarik, kes õpib Praha lähedal asuvas Seitsmenda Päeva Adventistide Teoloogilises Seminaris, Tšehhi Vabariigis.